

Startside>Familierechtige forhold og arv>Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

Forældreansvar, forældremyndighed og samværsret

Forældreansvar betyder alle rettigheder og forpligtelser over for et barn og dets aktiver. Begrebet varierer fra det ene EU-land til det andet, men omfatter normalt forældremyndighed og samværsret. Hvis I er et internationalt par med et eller flere børn, og nu skal skilles, skal I blive enige om forældremyndighedsspørgsmålet.

Hvor skal jeg begynde?

Hvad er forældremyndighed? Hvad er samværsret?

Så længe forældrene bor sammen, har de ofte forældremyndigheden over deres børn i fællesskab. Hvis forældrene bliver skilt eller ophæver samlivet, skal de imidlertid beslutte, hvordan dette ansvar skal udøves i fremtiden.

Forældrene kan beslutte, at barnet skal bo på skift hos dem begge, eller hos én af dem. I sidstnævnte tilfælde har den anden forælder normalt ret til at besøge barnet på bestemte tidspunkter.

Forældremyndighed omfatter også andre rettigheder og pligter i forbindelse med barnets opvækst og pleje, herunder retten til at passe barnet og forvalte dets aktiver. Forældrene har normalt forældremyndigheden over barnet, men forældremyndigheden kan også tillægges en institution, hvis barnet er anbragt i en sådan.

Hvem træffer afgørelse om forældremyndighed og samværsret?

Forældrene kan afgøre spørgsmålet efter fælles overenskomst. En mægler eller en advokat kan hjælpe, hvis forældrene ikke kan nå til enighed. Følg linket nederst på siden for at finde frem til en mægler.

Hvis forældrene ikke er i stand til at nå til enighed, kan de blive nødt til at lade Retten bestemme, at begge forældre skal have forældremyndighed over barnet (fælles forældremyndighed), eller at en af forældrene skal have tillagt forældremyndigheden alene. Såfremt kun en af forældrene tillægges forældremyndigheden, kan Retten træffe afgørelse om samværsret for den anden forælder.

Er der tale om et internationalt par, afgør EU-reglerne, hvilken ret der er kompetent til at behandle sagen. Følg linket nederst på siden for at finde frem til den kompetente ret.

Hovedformålet er at undgå, at begge forældre indbringer spørgsmålet for retten i deres eget land, og der derfor træffes to afgørelser i samme sag. Princippet er, at den kompetente ret er beliggende i det land, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted.

Vil rettens afgørelse blive fuldbyrdet i det andet EU-land?

En ordning for anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser sikrer, at rettens afgørelse efterkommes i andre EU-lande, når den er blevet retskraftig. Dette gør det lettere for forældremyndighedsindehaveren at udøve sine rettigheder.

Navnlig vil en retsafgørelse om samværsret blive anerkendt i en anden EU-medlemsstat, uden at der stilles krav om nogen særlig procedure, og forholdet mellem barnet og forældrene vil derved blive styrket.

Hvilke EU-regler gælder?

Reglerne til løsning af grænseoverskridende sager om forholdet mellem børn og deres forældre er en del af [Bruxelles IIa-forordningen](#). Disse regler gælder for alle børn, uanset om de er født inden for ægteskab eller ej. Bruxelles IIa-forordningen er hjørnestenen i EU's retlige samarbejde i ægteskabssager og i sager om forældremyndighedsspørgsmål. Forordningen har fundet anvendelse siden 1. marts 2005 i alle EU-lande med undtagelse af Danmark.

Vælg det relevante lands flag for at få detaljerede nationale oplysninger.

Relevante links

[Find en mægler](#)

[Find den kompetente ret](#)

[Læs brochuren](#)

Sidste opdatering: 18/01/2019

Denne side vedligeholdes af Europa-Kommissionen. Oplysningerne på denne side afspejler ikke nødvendigvis Europa-Kommissionens officielle holdning. Kommissionen påtager sig intet ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Der henvises til den juridiske meddelelse, for så vidt angår de regler om ophavsret, der gælder for EU-websiderne.

Forældremyndighed - Belgien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Forældremyndigheden udgør en juridisk mekanisme til beskyttelse og repræsentation af barnet, indtil barnet er blevet myndigt eller myndiggjort. Den vedrører barnet og barnets aktiver. Forældremyndigheden er behandlet i civillovbogens artikel 371 til 387b og 203.

Forældremyndigheden udøves automatisk af barnets juridiske forældre, dvs. de personer, der anses som barnets juridiske forældre i henhold til loven som følge af et blodsbeslægtet faderskab, moderskab eller fælles forældreskab eller et faderskab, moderskab eller fælles forældreskab som følge af adoption eller i henhold til loven. Skulle de biologiske forældre ikke være de anerkendte juridiske forældre, har de ikke forældremyndigheden.

Barnet er underlagt faderens og moderens myndighed indtil myndighedsalderen (18 år), eller indtil det opnår myndighed. Beslutninger vedrørende barnets bolig, underhold, sundhed, opsyn, opdragelse, uddannelse eller udvikling påhviler forældrene (civillovbogens artikel 203).

Blandt de forskellige aspekter af forældremyndighed kan nævnes myndighed over barnets person, forvaltning af barnets aktiver og særlige rettigheder, der knytter sig til forældremyndigheden. Myndighed over barnets person kan underinddeles i "retten til at bo sammen med barnet" (dvs. at drage omsorg for barnet, følge det, træffe opdragelsesmæssige beslutninger som følge af barnets tilstedeværelse i hjemmet) og "retten til opdragelse" (der indebærer beslutninger i forhold til barnets underhold, opdragelse og uddannelse). Hvad angår forvaltning af barnets aktiver, skelnes der mellem retten til at forvalte barnets aktiver og forældrenes brugsret til barnets aktiver. Endelig omfatter de særlige beføjelser forældrenes rettigheder i forhold til barnets ægteskab, adoption og myndiggørelse.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældremyndighed over et mindreårigt barn udøves normalt af barnets forældre i fællesskab. Uanset om forældrene lever sammen eller ej, eller om de er gift eller ej, udøver de i fællesskab de forskellige beføjelser i relation til forældremyndigheden (civillovbogens artikel 373 og 374), hvis slægtskabet med barnet er fastslået for begge parter vedkommende.

Hvis slægtskabet ikke er fastslået for både faderens og moderens vedkommende, eller hvis en af dem er afgået ved døden eller er ude af stand til at give udtryk for sin vilje, udøver den anden forældremyndigheden alene.

Hvad angår tredjemand (i god tro), forventes begge forældre at handle med den andens samtykke, når de alene træffer en beslutning i deres egenskab af indehaver af forældremyndigheden (artikel 373 i civillovbogen).

Hvis forældrene ikke er enige om barnets bopæl, om vigtige beslutninger om barnets sundhed, opdragelse og uddannelse, fritid eller om barnets religiøse eller filosofiske overbevisning, eller hvis retten finder denne enighed i modstrid med barnets interesser, kan retten give den ene forælder eneforældremyndighed over barnet.

I dette tilfælde bevarer den anden forælder i henhold til de fastlagte betingelser 1) retten til opsyn, hvilket betyder, at han/hun har ret til at blive orienteret om barnets situation og rette henvendelse til den kompetente familieret, når han/hun mener, at den anden forælder ikke har handlet i barnets interesse, 2) retten til samkvem. Samkvem kan kun afvises, hvis der foreligger meget alvorlige grunde (civillovbogens artikel 374).

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis der hverken er en fader eller en moder, der er i stand til at udøve forældremyndigheden, vil der blive udpeget en værge (civillovbogens artikel 375).

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Forældrenes separation eller skilsmisse påvirker i princippet ikke reglerne om tildeling af forældremyndighed. Det retlige princip er fælles forældremyndighed (se punkt 2). Det betyder, at de begge udøver og fortsætter med at udøve de rettigheder, der følger med forældremyndighed, og ingen af forældrene kan alene træffe en beslutning, der forhindrer den anden i at udøve disse rettigheder. De skal således have den anden forælders samtykke for at kunne handle.

Hvad angår forældremyndigheden, træffer den forælder, som barnet bor hos, når som helst beslutninger, der vedrører daglige rutiner, social omgang osv. Forældrene kan indbyrdes blive enige om de nærmere principper for udøvelse af forældremyndigheden i barnets interesse.

I modsat fald skal der rettes henvendelse til retten. Retten kan beslutte at give den ene af forældrene eneforældremyndighed (se punkt 2).

De nærmere retningslinjer for barnets bopæl, sted for registrering i folkeregister og forældrenes bidrag til barnets underhold, opdragelse og uddannelse skal fastsættes.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældrene er ikke forpligtet til at gå familierettens vej, men kan indgå en registreret privat aftale, der løser spørgsmålet om forældremyndigheden til barnet. Forældrene kan på et hvilket som helst tidspunkt, herunder under proceduren, henvende sig til en godkendt og uddannet mægler på området (advokat, notar eller anden godkendt mægler) (retsplejelovens artikel 1730).

Hvis de ønsker at kunne tvangsfuldbyrde aftalen, skal de fremlægge aftalen for den kompetente familieret, der undersøger, om den er i barnets interesse.

I tilfælde af skilsmisse på grund af et uopretteligt samlivsohør (se "Skilsmisse - Belgien") kan forældrene på et hvilket som helst tidspunkt under proceduren anmode familieretten om at godkende aftalen om foreløbige forholdsregler vedrørende børnene. Retten kan afvise at godkende aftalen, hvis den er i modstrid med barnets interesser.

I tilfælde af skilsmisse efter fælles samtykke (se "Skilsmisse - Belgien") skal forældrene i de aftaler, de indgår før skilsmissen, angive foranstaltninger vedrørende forældremyndigheden (udøvelse af forældremyndighed, ret til samkvem, forvaltning af barnets aktiver) og reglerne for hver forælders bidrag til barnets underhold, opdragelse, sundhed, uddannelse og udvikling under skilsmisseproceduren og efter. Statsadvokaten afgiver udtalelse, og familieretten kan ophæve eller ændre bestemmelser, der er i modstrid med mindreårige børns interesser. Retten bevilger skilsmisse og godkender aftalerne om mindreårige børn.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Så snart der er indgivet en begæring, underretter justissekretæren parterne om muligheden for at benytte mægling, forlig eller anden mindelig løsning (retsplejelovens artikel 1253b/1). Derudover kan retten på et hvilket som helst tidspunkt foreslå parterne at undersøge muligheden for forlig eller mægling og – såfremt parterne er enige – opgive sagen, således at parterne kan undersøge, hvorvidt det er muligt at indgå en aftale, eller om mægling kan føre til en løsning, eller indbringe sagen for kammeret for mindelig løsning (retsplejelovens artikel 1253b/3).

Har parterne indgået en aftale, godkender retten denne, medmindre den klart er i modstrid med barnets interesser (retsplejelovens artikel 1253b/2).

Parterne kan ligeledes foreslå udenretslig mægling (retsplejelovens artikel 1730). En aftale, der indgås via en godkendt mægler, kan også gøres til genstand for godkendelse på ovennævnte vilkår.

Endelig er der intet, der forhindrer parterne i at høre eksperter (socialrådgiver, psykolog, børnepsykiater) for at få en ekspertudtalelse, eller bede om, at der udpeges en ekspert inden for rammerne af den retslige procedure. Inden for rammerne af ovennævnte procedure kan statsadvokaten henvende sig til de sociale myndigheder for at få oplysninger om børnene, og retten tager højde for de synspunkter, børnene giver udtryk for (retsplejelovens artikel 1253b/6).

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Hvis der ikke kan opnås en aftale, eller der indgås en delvis aftale mellem forældrene, eller hvis en sådan aftale synes at være i modstrid med barnets interesser, skal retten tage stilling til udøvelse af forældremyndigheden afhængig af de ønsker, der fremsættes af forældrene og af barnet, hvis det er gammelt nok, af situationen og de konkrete forhold. Retten kan afgøre følgende spørgsmål:

- udøvelse af fælles eller ene forældremyndighed (se punkt 2),

- hvor barnet skal registreres i folkeregistret (= barnets bopæl),

- nærmere retningslinjer for barnets bopæl (er der ikke indgået en aftale, foretrækkes en ligelig bopælsdeling for barnet, når mindst én af forældrene ønsker dette. Anses dette ikke som den bedste løsning, kan der også træffes afgørelse om en udvidet sekundær bopæl eller andre ordninger. Familieretten tager højde for barnets og forældrenes konkrete forhold og interesser),

- underholdsbidrag (begge forældre skal inden for mulighedernes grænser betale udgifterne til barnets bolig, underhold, sundhed, opsyn, opdragelse, uddannelse og udvikling).

Retten kan ligeledes træffe afgørelse om barnets opdragelse og uddannelse. Parterne kan rette henvendelse til retten om spørgsmål, som f.eks. deling af ferieperioder mellem forældrene, deling af visse udgifter, tilmelding til en skole osv. Det vil afhænge af det konkrete tilfælde.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Det forhold, at en af forældrene har eneforældremyndighed, giver ikke carte blanche til alene at træffe alle beslutninger vedrørende barnet. Det kommer an på, hvad der er besluttet i det konkrete tilfælde. I øvrigt (se punkt 2) beholder den anden forælder retten til at følge barnets opdragelse.

Hvis en forælder flytter med barnet uden at underrette den anden forælder, får det betydning for barnets bopæl, for retten til samkvem med barnet osv. I det tilfælde kan den part, der ikke er blevet underrettet, eller som ikke er enig, rette henvendelse til familieretten (civillovbogens artikel 374 og 387a) eller i hastetilfælde til hastesagsdommeren (Juge des référés) (retsplejelovens artikel 584, stk. 4).

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

(Se punkt 2). Det betyder, at de begge udøver og fortsætter med at udøve de rettigheder, der følger med forældremyndighed (udøvelse af forældremyndigheden, udøvelse af retten til at opdrage barnet, forvalte og udnytte brugsretten til barnets aktiver), og ingen af forældrene kan alene træffe en beslutning, der forhindrer den anden i at udøve disse rettigheder. De skal således have den anden forælders samtykke for at kunne handle. Hvad angår forældremyndigheden, træffer den forælder, som barnet bor hos, når som helst beslutninger, der vedrører daglige rutiner, social omgang, osv. Hvad angår tredjemand (i god tro), forventes begge forældre at handle med den andens samtykke, når de alene træffer en beslutning i deres egenskab af indehaver af denne myndighed (civillovbogens artikel 373).

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

I henhold til retsplejelovens artikel 572a, stk. 4, træffer familieretten afgørelse i sager om forældremyndighed, bopæl og retten til samkvem med det mindreårige barn. De dokumenter, der skal vedlægges, afhænger af sagens karakter.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Visse sager, der er underlagt familierettens kompetence, herunder sager vedrørende forældremyndighed, bopælsretten og retten til samkvem, anses i henhold til loven som hastesager og kan indledes ved kontradiktorisk begæring, stævning eller fælles begæring. Her træffes der afgørelse om anvendelse af foreløbige forholdsregler. Indledes sagen ved stævning, er fristen mindst to dage (se retsplejelovens artikel 1035, stk. 2). I andre tilfælde finder det forberedende retsmøde sted senest 14 dage efter indgivelsen af begæring til justitssekretæren (retsplejelovens artikel 1253b/4, §2).

Vedrører sagen mindreårige, skal parterne møde personligt til det forberedende retsmøde og til de retsmøder, hvor spørgsmål vedrørende barnet vil blive diskuteret, samt de mundtlige forhandlinger (retsplejelovens artikel 1253b/2, stk. 1 og 2). Mindreårige kan høres i alle procedurer, der angår dem, i forhold til forældremyndigheden, bopælsretten og retten til samkvem (retsplejelovens artikel 1004/1, §1).

12 Kan jeg få retshjælp?

De almindelige retsregler finder anvendelse (se "Retshjælp - Belgien").

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

I forbindelse med en skilsmisse efter fælles overenskomst er parterne enige om reglerne for forældremyndighed, statsadvokaten har udtalt sig, og familieretten har godkendt de indgåede aftaler og bevilget skilsmisse; det er i princippet ikke relevant at appellere.

I andre konkrete tilfælde er det muligt at appellere en afgørelse om forældremyndighed inden for en frist, der normalt er en måned. Denne frist gælder fra tidspunktet for dommens afsigelse eller forkyndelse (appel af en kendelse afsagt efter begæring fra en af parterne). Nu og da forlænges datoen for afsigelse af dommen (f.eks. efter anmodning fra statsadvokaten) for at forlænge fristen.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldført.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Den familieret, der har fastsat barnets samkvem med den ene eller anden forælder, eller som har fastsat en forælders eller endda en tredjemands ret til samkvem med barnet, skal efterfølgende lade sin afgørelse ledsage af tvangsforanstaltninger (civillovbogens artikel 387b, §1, stk. 5). Retten fastsætter, hvilke foranstaltninger der er tale om, og hvordan de skal udøves af hensyn til barnets interesser, og udpeger om nødvendigt de personer, der er bemyndiget til at ledsage stævningsmanden med henblik på fuldbyrdelse af afgørelsen. Familieretten kan idømme en tvangsbøde for at sikre, at afgørelsen efterleves.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldført i denne medlemsstat?

Siden den 1. marts 2005 og i medfør af forordning nr. 2201/2003, den såkaldte "Bruxelles IIa"-forordning, anerkendes alle afgørelser om forældremyndighed truffet i en medlemsstat (undtagen Danmark) i princippet automatisk. Bortset fra afgørelser om samkvem og afgørelser om barnets tilbagevenden i tilfælde af bortførelse kræver fuldbyrdelse imidlertid, at der indgives en eksekvaturbegæring til familieretten, der træffer afgørelse ifølge proceduren for sager om foreløbige forholdsregler.

Denne forenkede procedure finder imidlertid ikke anvendelse på afgørelser, der er truffet før denne dato uden for rammerne af en skilsmisseprocedure. I det tilfælde skal den sædvanlige procedure for anerkendelse og fuldbyrdelse følges.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Alle interesserede parter kan henvende sig til familieretten for at få forhindret, at en afgørelse truffet i en anden medlemsstat anerkendes. Retten kan suspendere proceduren, hvis den omhandlede afgørelse er genstand for appel i oprindelseslandet.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

De belgiske retter anvender i princippet loven i det land, hvor barnet har sin sædvanlige bopæl.

Dog vil retten i det land, hvis nationalitet barnet har, blive anvendt, hvis førstnævnte ret ikke giver mulighed for at sikre den nødvendige beskyttelse af personen og dennes aktiver. Den belgiske ret finder anvendelse, hvis det viser sig materielt eller juridisk umuligt at træffe de foranstaltninger, der er foreskrevet i den gældende udenlandske ret.

Sidste opdatering: 28/06/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Bulgarien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

I bulgarsk lovgivning tales der om "forældremyndighed og forældreansvar" og "udøvelse af forældremyndigheden". Dette omfatter alle de rettigheder og forpligtelser, en forælder har over for sit mindreårige barn.

I bulgarsk lovgivning skelnes der mellem mindreårige under 14 år og mindreårige på mellem 14 og 18 år. Forældremyndigheden udøves over for børn i begge aldersgrupper.

I forbindelse med adoption er de rettigheder og forpligtelser, der består mellem adoptivbarnet og dets slægtninge i nedstigende linje på den ene side og adoptanten og dennes slægtninge på den anden side, de samme som mellem familiemedlemmer, mens rettighederne og forpligtelserne mellem adoptivbarnet og dets slægtninge i nedstigende linje og deres familiemedlemmer er bragt til ophør.

I en skilsmisedom skal retten også træffe afgørelse om udøvelsen af forældremyndighed, de personlige forhold og underholdspligten over for de børn, der er født i ægteskabet, samt om benyttelsen af den fælles bolig under hensyntagen til børnenes tarv.

Retten afgør, hvilken ægtefælle der skal have tildelt forældremyndigheden, og træffer afgørelse om foranstaltninger i forbindelse med udøvelsen af denne myndighed, de personlige forhold mellem børnene og deres forældre og underholdspligten over for børnene. Når retten skal afgøre, hvilken forælder der skal have tildelt forældremyndigheden, vurderer den alle forhold under hensyntagen til barnets tarv og lytter til forældrene og børnene, når børnene er fyldt ti år.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Normalt får forældrene tildelt fælles forældremyndighed.

Loven indeholder udtrykkelige bestemmelser om bedsteforældres ret til at opretholde kontakten med barnet.

Mindreårige børn skal bo sammen med deres forældre, medmindre vigtige forhold taler imod det. Hvis der afviges fra denne bestemmelse, bestemmer retten, at barnet skal flytte tilbage til forældrene efter anmodning herom fra forældrene og efter høring af barnet, hvis barnet er fyldt ti år.

Begge forældre kan repræsentere deres børn på under 14 år alene og give deres samtykke til sagsanlæg for børn på mellem 14 og 18 år, når dette tilgodeser børnenes tarv.

Fast ejendom og løsøre tilhørende mindreårige børn kan, med undtagelse af forbrugsgoder, afhændes, behæftes med pant eller generelt disponeres over med tilladelse fra distriktsdomstolen i den retskreds, hvor børnene har sædvanligt opholdssted. Dette gælder dog kun, hvis det er nødvendigt eller indebærer en åbenlys fordel for børnene. Gaver, frasingelser, pengeudlån og sikring af andres gæld med pant, sikkerhedsstillelse eller garanti er ugyldige, når de stammer fra et mindreårigt barn.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis en forælders adfærd udgør en trussel mod et barns person, opfostring, sundhed eller ejendom, iværksætter distriktsdomstolen de relevante foranstaltninger, der tilgodeser barnets tarv, på eget initiativ eller efter anmodning fra den anden forælder eller den offentlige anklager og anbringer om nødvendigt barnet et passende sted.

Sådanne foranstaltninger træffes også, hvis forælderen er ude af stand til at udøve forældremyndigheden som følge af vedvarende fysisk eller psykisk sygdom, langvarigt fravær eller andre objektive årsager. Den pågældende forælder kan få frataget forældremyndigheden i følgende særdeles alvorlige tilfælde: Forælderen tager sig ikke af barnet og betaler ikke underholdsbidrag i lang tid uden gyldig grund, eller forælderen har anbragt barnet i en specialinstitution og har undladt at hente barnet inden for seks måneder efter den dato, hvor han eller hun skulle have hentet det.

Sager vedrørende fratagelse af forældremyndigheden anlægges ved distriktsdomstolen på dennes initiativ eller på foranledning af den anden forælder eller den offentlige anklager. I alle sager vedrørende begrænsning eller fratagelse af forældremyndighed træffer retten endvidere afgørelse om foranstaltningerne i forbindelse med de personlige forhold mellem forældrene og deres børn.

Retten kan genetablere forældremyndigheden, hvis forholdene ændrer sig, eller på den pågældende forælders anmodning.

Retten underretter af egen drift forældrens bopælskommune om fratagelsen eller den efterfølgende genetablering af forældremyndigheden med henblik på udpegelse af en formynder for mindreårige på mellem 14 og 18 år eller en værge for mindreårige under 14 år.

På socialsikringsdirektoratets foranledning kan retten træffe afgørelse om, at et barn skal anbringes uden for familien, hvis forældrene er døde, ukendte, har fået frataget forældremyndigheden, udøver begrænset forældremyndighed eller undlader gennem længere tid at tage sig af barnet af objektive årsager eller uden gyldig grund, hvis barnet udsættes for vold i hjemmet, og dets fysiske, psykiske, moralske, intellektuelle og sociale udvikling er i alvorlig fare. Barnet anbringes i en social institution eller hos en plejefamilie, herunder i tilfælde henhørende under artikel 11 i Haagerkonventionen af 1996 om beskyttelse af børn.

Retten kan bestemme, at et barn skal anbringes hos slægtninge, hos en plejefamilie eller i en specialinstitution. Mens rettens afgørelse afventes, anbringer socialsikringsdirektoratet på det sted, hvor barnet har sin aktuelle adresse, barnet i henhold til en administrativ procedure om midlertidig anbringelse.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældre, der bor sammen, er uenige om spørgsmål vedrørende forældremyndigheden, indbringes tvisten for distriktsdomstolen, hvor forældrene og om nødvendigt børnene bliver hørt. Rettens dom kan appelleres efter de almindelige regler.

Hvis forældrene ikke bor sammen og ikke kan blive enige om, hvem der skal have forældremyndigheden over barnet, afgøres tvisten af distriktsdomstolen i den retskreds, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, efter høring af barnet, hvis barnet er fyldt ti år. Rettens dom kan appelleres efter de almindelige regler.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældre kan indgå udenretslige aftaler om tildeling og udøvelse af forældremyndighed samt om en ordning for barnets kontakt med den forælder, der ikke har forældremyndigheden, men sådanne aftaler er ikke juridisk bindende. Selv om der foreligger en udenretslig aftale, kan den ene af forældrene indbringe en sag om forældremyndighed eller kontakt med barnet for retten, og retten træffer afgørelse om forældremyndighedens udøvelse fra og med afgørelsens ikrafttræden, uanset den udenretslige aftale. De retlige rammer er desuden de samme for barnets kontakt med den forælder, der ikke har forældremyndigheden, og som ikke bor sammen med barnet.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

I henhold til loven om mægling kan familieretlige tvister gøres til genstand for mægling, men den aftale, der indgås om forældremyndighed, bliver først juridisk bindende, når den er blevet udtrykkeligt godkendt af retten i henhold til den civile retsplejelov.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Dommeren kan træffe afgørelse om et hvilket som helst spørgsmål, der indbringes for retten, herunder spørgsmål om, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, hvilken forælder der skal have forældremyndigheden, hvilken ordning der gælder for barnets kontakt med den anden forælder, forældrens samværsret, forpligtelsen til at betale underholdsbidrag til barnet, valg af skole, barnets navn osv. Se svarene under spørgsmål 3 og 4.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Som hovedregel træffer den forælder, der har forældremyndigheden, de beslutninger, der vedrører barnets dagligdag, herunder f.eks. hvilken skole barnet skal gå i. I nogle tilfælde er begge forældres samtykke påkrævet, f.eks. når der skal udstedes identitetspapirer til barnet, og når barnet forlader retskredsen, uanset rejsens varighed eller formål, herunder på ferie.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Når forældrene ikke bor under samme tag, har retten pligt til at træffe afgørelse om, hvilken forælder der skal have forældremyndigheden, og hvordan kontakten med den anden forælder skal foregå. Uden at dette berører ovenstående, er der ingen begrænsninger for en retslig aftale mellem forældrene om hyppigere eller længerevarende kontakt mellem barnet og den anden forælder. Det er fastslået i retspraksis og almindeligt accepteret af parterne i ægteskabssager, at barnet normalt skal tilbringe to eller flere fridage sammen med den anden forælder om måneden samt et fast antal uger i skoleferierne.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Den kompetente ret er distriktsdomstolen i den retskreds, hvor sagsøgte har sit sædvanlige opholdssted. Hvis begæringen er tilknyttet et krav om underholdsbidrag, kan den bidragsberettigede også indgive begæringen til retten i den retskreds, hvor han eller hun har sit sædvanlige opholdssted.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Sager vedrørende forældremyndighed følger de almindelige formelle regler.

Hvis en sag behandles inden for rammerne af en verserende skilsmisssag, kan forældrene anmode retten om at træffe afgørelse om midlertidige foranstaltninger for udøvelsen af forældremyndigheden over barnet samt for kontakten med den anden forælder.

12 Kan jeg få retshjælp?

Sagens parter kan få bevilget retshjælp i overensstemmelse med de almindelige betingelser og vilkår for bevilling af retshjælp i loven om retshjælp.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Distriktsdomstolens afgørelser kan appelleres til den regionale domstol i overensstemmelse med de almindelige regler senest to uger efter modtagelsen af en kopi af afgørelsen.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Retsafgørelser kan tvangsfuldbyrdes i overensstemmelse med den civile retsplejelov. Den indeholder udtrykkelige bestemmelser om pligten til at udføre eller undlade at udføre visse handlinger samt om pligten til at aflevere barnet. Afgørelsen kan tvangsfuldbyrdes af en offentlig eller privat foged efter sagsøgers eget valg.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Gældende lovgivning er Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og artikel 621 i den civile retsplejelov (trådte i kraft den 24. juli 2007).

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Gældende lovgivning er Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og artikel 622 i den civile retsplejelov (trådte i kraft den 24. juli 2007).

Den generelle kompetence tilfalder distriktsdomstolen i den retskreds, hvor den anden part har sit sædvanlige opholdssted, eller, såfremt sidstnævnte ikke har nogen fast adresse i Bulgarien, i den retskreds, hvor den berørte part har sit sædvanlige opholdssted, eller, såfremt den berørte part ikke har noget fast opholdssted i Bulgarien, byretten i Sofia.

Ansøgningen om anerkendelse og tvangsfuldbyrdelse af en dom afsagt af en udenlandsk ret eller en afgørelse fra en anden udenlandsk myndighed om udøvelse af forældremyndighed eller genetablering af forældremyndighed, såfremt et barn fejlagtigt er blevet fjernet i overensstemmelse med den europæiske konvention fra 1980 om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed og om genetablering af forældremyndigheden over børn, der blev undertegnet i Luxembourg den 20. maj 1980 (ratificeret ved lov, bulgarsk statstidende nr. 21 fra 2003 (statstidende nr. 104 fra 2003) ("Luxembourgkonventionen")), indgives til byretten i Sofia. Retten afholder et offentligt retsmøde med deltagelse af justitsministeriet eller sagsøger, parterne i den udenlandske dom eller afgørelse og en offentlig anklager. Retten afhører barnet, hvis socialsikringsdirektoratet i den kommune, hvor barnet har sin aktuelle adresse, anmoder herom. Proceduren for anerkendelse og tvangsfuldbyrdelse af en udenlandsk dom eller afgørelse indstilles, hvis der verserer en sag om de samme forhold, og denne sag blev anlagt i overensstemmelse med den gældende procedure i den stat, hvor den relevante dom blev afsagt, eller den relevante afgørelse blev truffet. Det samme gælder, når en anden dom eller afgørelse om udøvelse af forældremyndighed er ved at blive anerkendt og /eller tvangsfuldbyrdet af de bulgarske domstole. Den pågældende ret underrettes omgående, og dommeren skal afsige sin dom eller træffe sin afgørelse senest en måned efter denne underretning.

Retsafgørelsen skal træffes senest en måned efter datoen for indgivelse af begæringen. Den kan appelleres til appeldomstolen i Sofia, hvis dom er endelig. Proceduren gælder endvidere for begæringer om anerkendelse og tvangsfuldbyrdelse af afgørelser, som er truffet efter, at et barn er blevet fjernet, hvis det i afgørelsen fastslås, at fjernelsen var lovstridig. Anerkendelse og tvangsfuldbyrdelse af en afgørelse truffet i en anden stat, som har undertegnet Luxembourgkonventionen, afvises i henhold til artikel 8 og 9, hvis de i artikel 10, stk. 1, i konventionen opstillede krav er overholdt, og accepteres kun, såfremt afgørelsen er eksigibel i den stat, hvor den blev godkendt. Det samme gælder sager i henhold til konventionen om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Forholdet mellem forældrene og et barn reguleres i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvor de har deres sædvanlige opholdssted. Hvis forældrene og barnet ikke har sædvanligt opholdssted på samme sted, reguleres forholdet mellem dem i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted eller er statsborger, alt efter hvad der er mest fordelagtigt for barnet. Spørgsmål om vægemål og formynderskab

reguleres i overensstemmelse med lovgivningen i den stat, hvor den person, der er sat under værgemål eller formynderskab, har sit sædvanlige opholdssted. Forholdet mellem den person, der er sat under værgemål eller formynderskab, og den pågældende værge eller formynder reguleres i overensstemmelse med den lovgivning, der fandt anvendelse på det tidspunkt, hvor personen blev sat under værgemål eller formynderskab.

Sidste opdatering: 12/10/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Tjekket

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Udtrykket "forældreansvar" er fastlagt i civillovbogen (lov nr. 89/2012). Dette udtryk omfatter en række af forældrenes rettigheder og forpligtelser, som består af:

- forsørgelse af barnet, herunder særlig omsorg for barnets sundhed og fysiske, følelsesmæssige, intellektuelle og moralske udvikling
- beskyttelse af barnet
- personlig kontakt med barnet
- opdragelse og uddannelse af barnet
- bestemmelse af barnets bopæl
- repræsentation af barnet og forvaltning af barnets aktiver.

Forældreansvar starter ved fødslen og slutter, når barnet bliver myndigt. Varigheden og omfanget af forældreansvaret kan kun ændres af retten.

Forældreansvar udøves af forældre i overensstemmelse med barnets tarv. Før der træffes en beslutning, der påvirker barnets tarv, informerer forældrene barnet om alt, hvad der er påkrævet, for at det kan danne sig sin egen mening om det pågældende spørgsmål og informere sine forældre herom; dette gælder dog ikke, hvis barnet ikke er i stand til at forstå de pågældende oplysninger eller ikke er i stand til at danne sig sin egen mening eller ikke kan informere sine forældre herom. Forældrene skal være særlig opmærksomme på barnets mening og tage hensyn til den, når de træffer deres beslutning. Forældrenes ansvar for barnets person udøves af forældrene på en måde og i et omfang, der svarer til barnets udviklingsniveau. Hvis forældrene skal tage en beslutning om barnets uddannelse eller beskæftigelse, skal de tage hensyn til barnets holdning, evner og talenter.

Indtil barnet får rets- og handleevne, har dets forældre ret til at vejlede det under hensyntagen til barnets evner og med de begrænsninger, der skal til for at beskytte barnets moral, sundhed og rettigheder samt andre personers rettigheder og den offentlige orden. Barnet skal underkaste sig disse foranstaltninger. Opdragsmidler må kun anvendes i en form og i et omfang, der er hensigtsmæssige efter omstændighederne, ikke bringer barnets sundhed eller udvikling i fare og ikke er til skade for barnets menneskelige værdighed.

Det forudsættes, at alle mindreårige, der ikke har fuld retsevne, er kompetente til at udføre retshandler i overensstemmelse med den intellektuelle modenhed og vilje, som er typisk for mindreårige på samme alder. Forældre har ret og pligt til at repræsentere barnet i retssager, hvor barnet ikke er myndigt.

Forældrene repræsenterer barnet i fællesskab, men hver af dem kan handle uafhængigt, og hvis en af forældrene handler alene i en sag vedrørende barnet over for tredjemand, som er i god tro, er det underforstået, at han/hun handler med den anden forælders samtykke. En forælder kan ikke repræsentere et barn, hvis dette kan føre til en interessekonflikt mellem ham/hende og barnet, eller mellem børn af samme forældre. I et sådant tilfælde beskikker en domstol en værge for barnet. Hvis forældrene ikke kan blive enige om, hvem der skal repræsentere barnet i en retssag, afgør retten – på begæring af en af forældrene – hvem af forældrene der lovligt skal handle på vegne af barnet, og hvordan.

Forældre har pligt og ret til at forvalte barnets formue forsvarligt. De skal håndtere de midler sikkert, som kan anses for ikke at være nødvendige til at dække udgifter til forbindelse med barnets formue. I retssager vedrørende enkelte dele af et barns formue skal forældrene fungere som barnets repræsentanter. En forælder kan ikke repræsentere et barn, hvis dette kan føre til en interessekonflikt mellem ham/hende og barnet eller mellem børn af de samme forældre. I så fald beskikker en domstol en værge for barnet. Hvis en forælder misligholder forpligtelsen til at varetage et barns formue med behørig omhu, skal han/hun kompensere barnet for det forvoldte tab solidarisk. Hvis forældrene ikke kan blive enige om væsentlige forhold vedrørende forvaltningen af et barns formue, afgør retten spørgsmålet på begæring af en af forældrene. Forældrene skal have samtykke fra en domstol i retshandler, der vedrører barnets eksisterende eller fremtidige formue eller separate dele heraf, medmindre det er almindelige forhold eller – selv om der er tale om ekstraordinære forhold – vedrører ubetydelige formueværdier.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældreansvar er en forpligtelse for begge forældre. Hver forælder har det, medmindre han/hun har fået det frataget. Det er irrelevant, om barnets forældre er gift eller ej, og om barnet blev født i eller uden for ægteskab.

Forældre udøver forældreansvar efter fælles aftale. Hvis en forsinkelse i beslutningstagningen i en sag vedrørende barnet kan være farlig, kan en af forældrene træffe beslutningen eller give sit samtykke alene; han/hun skal dog underrette den anden forælder om situationen hurtigst muligt. Hvis en af forældrene handler alene i en sag vedrørende barnet i forhold til tredjemand, som er i god tro, er det underforstået, at han/hun handler med samtykke fra den anden forælder. Hvis forældrene ikke er enige i en sag, der er vigtig for barnet, navnlig med hensyn til barnets tarv, afgør retten sagen på begæring af en forælder. Dette gælder også, hvis en af forældrene udelukker den anden forælder fra at træffe beslutninger om en vigtig sag for barnet. Vigtige forhold er navnlig afgørelsen af, hvor barnet skal bo, og barnets valg af uddannelse eller beskæftigelse, men ikke normale lægebesøg og lignende.

Retten kan beslutte at suspendere forældreansvar, når forældrene er forhindret i at udøve deres forældreansvar på grund af alvorlige omstændigheder, og hvis det kan anses for at være nødvendigt af hensyn til barnets tarv. Hvis en forælder ikke udøver sit forældreansvar korrekt, og barnets tarv kræver det, kan en domstol begrænse vedkommendes forældreansvar eller begrænse udøvelsen heraf og samtidig fastlægge omfanget af en sådan begrænsning. Såfremt en forælder misbruger sit forældreansvar eller udøvelsen af dette og/eller alvorligt forsummer sit forældreansvar eller udøvelsen heraf, kan en domstol fratage ham/hende forældreansvaret. Hvis en forælder begår en forsættelig lovovertrædelse mod sit barn, eller hvis en forælder bruger sit barn – som ikke er strafferetligt ansvarlig – til at begå en lovovertrædelse, vil en domstol bl.a. vurdere om der er grund til at fratage forælderen hans/hendes forældreansvar. Hvis en af forældrene er død eller ukendt, eller hvis en af forældrene ikke har forældreansvar, eller dennes udøvelse af forældreansvar er suspenderet, udøver den anden forælder forældreansvaret; dette gælder også, hvis en af forældrenes forældreansvar eller udøvelse heraf er begrænset. Har ingen af forældrene fuldt forældreansvar, såfremt begge forældre har fået udøvelsen af deres forældreansvar suspenderet, og/eller hvis forældrenes forældreansvar påvirkes på en af de angivne måder, men på hver sin måde, beskikker retten en værge for barnet, der skal have forældrenes rettigheder og forpligtelser eller skal udøve disse forpligtelser eller rettigheder i stedet for forældrene. Hvis forældreansvaret eller udøvelsen heraf er begrænset, beskikker retten en værge for barnet.

Er et barn er adopteret, overføres rettigheder og forpligtelser, der følger af forældreansvaret, til adoptanten på det tidspunkt, hvor retsafgørelsen om adoption træder i kraft.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Beslutter retten at begrænse en forælders retsevne, træffer den også afgørelse om den pågældendes forældreansvar. En mindreårig, som er forælder, men endnu ikke er blevet myndig gennem en erklæring eller ægteskab, får suspenderet udøvelsen af sit forældreansvar, indtil den pågældende får fuld rets- og handleevne. Dette gælder dog ikke for udøvelsen af rettigheden og forpligtelsen til at drage omsorg for barnet, medmindre retten afgør, at den pågældendes udøvelse af denne rettighed og forpligtelse skal suspenderes, indtil forælderen bliver myndig. En forælder, hvis rets- og handleevne er blevet begrænset på dette område, får sin udøvelse af forældreansvaret suspenderet, så længe begrænsningen af den pågældendes retsevne varer, medmindre retten afgør, at forælderen i betragtning af sin person skal bevare udøvelsen af retten og pligten til at drage omsorg for barnet og have personlig kontakt med barnet.

Mangler begge forældre, der skulle udøve fuldt forældreansvar over for deres barn, beskikket retten en værge for barnet. En værge har grundlæggende alle de samme forpligtelser og rettigheder i forhold til barnet som forældre, men har ikke forsørger- og underholdspligt over for barnet. I særlige tilfælde kan rækken af forpligtelser og rettigheder defineres på anden måde under hensyntagen til værgens person eller barnets situation, samt årsagen til, at forældrene ikke har alle forpligtelser og rettigheder. En værge skal have fuld retsevne, og hans/hendes livsførelse skal sikre, at han/hun er i stand til at udfylde denne rolle korrekt. Retten kan også beskikke to personer – der som regel er gift – til rollen som værge. Hvis dette ikke strider mod barnets tarv, beskikket retten en person som værge, der er udpeget af en forælder. Ellers udpeger retten en slægtning eller en person tæt på barnet eller hans/hendes familie som værge, medmindre en forælder udtrykkeligt udelukker den pågældende person. Hvis der ikke findes en sådan person, udpeger retten en anden egnet person som værge. Kan der ikke udpeges en fysisk person som værge for barnet, beskikket retten en myndighed for social og retlig beskyttelse af børn indtil det tidspunkt, hvor retten beskikket en anden værge for barnet, eller en værge påtager sig den rolle. En værge er underlagt rettens tilsyn. Værgen udarbejder en liste over aktiver både ved påbegyndelsen og afslutningen af sin funktionsperiode. Han/hun sender med jævne mellemrum retten rapporter om barnet og hans/hendes udvikling og redegør for formueforvaltningen. Alle en værges beslutninger i andre end almindelige spørgsmål skal godkendes af retten.

En anden mulighed er at anbringe barnet i familiepleje. Opfostring i familiepleje er personlig omsorg for en anden persons barn, men det indebærer ikke at acceptere en anden persons barn som sit eget som ved adoption. Ved at opdrage et barn udøver en plejeforælder forældrenes rettigheder og forpligtelser i et rimeligt omfang. Han/hun er forpligtet og berettiget til kun at træffe beslutning om dagligdags forhold vedrørende barnet, at repræsentere barnet i disse forhold og til at forvalte barnets formue. Han/hun skal oplyse barnets forældre om vigtige forhold i forbindelse med barnet. Såfremt omstændighederne kræver det, fastlægger retten yderligere forpligtelser og rettigheder for plejeforælderen. Barnets forældre bevarer de forpligtelser og rettigheder, der følger af forældreansvaret, herunder retten til personligt og regelmæssigt samvær, og retten til information om barnet, med undtagelse af forpligtelser og rettigheder, som loven fastsætter for plejeforældre, medmindre retten – af særlige årsager – træffer anden afgørelse. En plejeforælder ikke har en forsørger- og underholdspligt over for barnet.

En plejeforælder skal sikre en korrekt pleje, have fast bopæl i Den Tjekkiske Republik og skal acceptere, at barnet sættes i pleje hos vedkommende. Som regel er plejeforælderen en slægtning, men det kan også være en anden person, med hvem en myndighed for social og juridisk beskyttelse af børn har aftalt familiepleje (med det formål kan en regional domstol opbevare dokumentation om ansøgere, der er egnede til at blive plejeforældre). Retten kan anbringe et barn i familiepleje i en tidsbegrænset periode (f. eks. så længe en forælder opholder sig på et behandlingssted) og i en ubestemt periode. Familiepleje kan derfor benyttes ved en krise i familien eller sikre anbringelse i et alternativt familiemiljø. For at reducere antallet af børn, der anbringes på institutioner eller institutionslignende faciliteter har familiepleje forrang frem for institutionsanbringelse. En plejeforælder modtager plejeydelser fra staten (f.eks. et tilskud til betaling af barnets fornødenheder, et bidrag ved afslutningen af familieplejen, plejeforælderløn, osv.).

I civillovbogen reguleres muligheden for at overlade forældremyndigheden til et barn til en anden person i tilfælde af, at ingen af forældrene eller en værge personligt kan forsørge barnet. En sådan forældremyndighed er ikke et alternativ til familiepleje eller anbringelse, som skal gå forud for adoption. Det har forrang for anbringelse af barnet på institution. Plejeren skal sikre en korrekt pleje, have fast bopæl i Den Tjekkiske Republik og skal acceptere, at barnet overdrages til hans/hendes personlige pleje. Plejerenes rettigheder og forpligtelser fastsættes af retten, ellers bruges i givet fald lovgivningen om familiepleje. Forældrene kan som retlige repræsentanter – med henblik på varetagelse af barnets anliggender, medmindre der er tale om personlig status – indgå en aftale om repræsentation med en person med ekspertviden, eller f.eks. en anden egnet person. Hvis barnet indgår aftale om repræsentation, vil det ikke have nogen indflydelse på forældrenes retlige repræsentation af barnet. Hvis den retlige og kontraktlige repræsentant ikke kan blive enige, træffer retten afgørelse i overensstemmelse med barnets tarv.

Hvis opdragelsen af barnet eller barnets fysiske, intellektuelle eller psykiske tilstand og/eller udvikling er truet eller forstyrret i et omfang, der strider mod barnets tarv, og/eller i tilfælde af tungtvejende grunde til, at forældrene ikke kan sikre barnets opdragelse, kan retten træffe afgørelse om anbringelse på institution som en nødvendig foranstaltning. Det vil den gøre i særlige tilfælde, hvor tidligere foranstaltninger ikke førte til en afhjælpning. I den forbindelse vil retten altid overveje, om det er hensigtsmæssigt at foretrække at overlade barnet i en fysisk persons varetægt. Anbringelse på institution kan foranstaltes for en periode på højst tre år, men den kan forlænges (flere gange), hvis begrundelsen for anbringelsen på institution varer ved (altid i op til tre år). Hvis begrundelsen for anbringelsen på institution ikke længere er relevant, eller hvis der er andre muligheder for barnet end institutionsanbringelse, vil retten straks ophæve institutionsanbringelsen og samtidig afgøre, hvem barnet skal overdrages til alt efter omstændighederne.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

En beslutning om pasning af barnet er en afgørende forudsætning for forældrenes skilsmisse. Når retten træffer afgørelsen, tager den hensyn til barnets tarv, og retten fraviger kun forældrenes gensidige aftale, hvis det er nødvendigt af hensyn til barnets tarv. En domstol kan anbringe barnet hos en af forældrene eller give forældrene delt forældremyndighed eller fælles forældremyndighed. En domstol kan også anbringe barnet hos en anden person end barnets forældre, hvis det er nødvendigt af hensyn til barnets tarv. Retten tager hensyn til barnets personlighed, navnlig hans/hendes evner og formåen i forhold til udviklingsmuligheder og forældrenes livsstil samt barnets følelsesmæssige orientering og baggrund, hver af forældrenes opdragelsesevner, den nuværende og forventede stabilitet i det opdragelsesmiljø, hvor barnet skal bo, og barnets følelsesmæssige bånd til sine søskende, bedsteforældre og andre personer i og uden for familien. Retten tager altid hensyn til, hvem af forældrene der har taget sig ordentligt af barnet indtil nu og har taget behørigt hensyn til barnets følelsesmæssige, intellektuelle og moralske opdragelse, samt til hvem af forældrene der giver barnet de bedste muligheder for en sund og vellykket udvikling. Retten fokuserer også på barnets ret til omsorg fra begge forældre og til at opretholde regelmæssig personlig kontakt med dem, på at den anden forælder, hos hvem barnet ikke skal bo, har ret til regelmæssig information om barnet, og retten vil også tage hensyn til den pågældende forælders mulighed for at blive enig om opdragelsen af barnet med den anden forælder. Retten kan også beslutte at godkende en aftale mellem forældrene, medmindre det er klart, at den fastlagte metode til udøvelse af forældreansvar ikke er i overensstemmelse med barnets tarv.

Hvis forældrene til en mindreårig, som ikke har fuld retsevne, ikke bor sammen, og hvis de ikke kan blive enige om at tage sig af barnet, træffer retten afgørelse herom uden en begæring. Der gælder de samme regler for beslutningstagningen om pasning af barnet som i tilfælde af forældrenes skilsmisse. Den forælder, der har barnet i sin varetægt, og den anden forælder, beslutter sammen, hvordan den forælder, der ikke har barnet i sin varetægt, skal have samvær med barnet. Hvis forældrene ikke kan blive enige, eller det er påkrævet af hensyn til barnets opdragelse og relationerne i familien, fastsætter retten samværet mellem forælder og barn. I behørigt begrundede tilfælde kan retten bestemme, hvor samværet mellem forælder og barn skal finde sted. Hvis det er nødvendigt af hensyn til barnets tarv, begrænser retten en forælders ret til samvær med barnet og/eller forbyder et sådant samvær.

Hvis omstændighederne ændrer sig, ændrer retten afgørelsen om opfyldelsen af forpligtelser og rettigheder som følge af forældreansvaret, også uden en begæring.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

I tilfælde af forældrenes skilsmisse skal det i aftalen om forældreansvar mellem forældrene fastsættes, hvordan hver af forældrene skal tage sig af barnet efter skilsmissen. I denne aftale kan forældrene også fastsætte samværet mellem forældrene og barnet. En sådan aftale skal godkendes af retten, som godkender en aftale mellem forældrene, medmindre det er klart, at den aftalte udøvelse af forældreansvaret ikke er i overensstemmelse med barnets tarv. Det samme gælder for en aftale mellem forældrene, hvis barnets forældre ikke bor sammen.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

For at beskytte barnets tarv vejleder retten forældrene til at finde en løsning i mindelighed under sagen om forsørgelse af en mindreårig. Retten kan pålægge forældrene at deltage i udenretslige forlig og mediationsmøder eller familierapi i en periode på højst tre måneder eller kan pålægge dem møder med en ekspert i børnepsykologi.

Desuden er det muligt at gøre brug af såkaldte ægteskabs- og familierådgivningscentre, der yder hjælp gennem uddannede psykologer og socialrådgivere. Endvidere kan en myndighed for social og juridisk beskyttelse af børn overtale eller oplyse en forælder, der ikke respekterer barnets eller den anden forælders rettigheder (f. eks. til omsorg eller regelmæssigt samvær), om lovgivningen og om konsekvenserne af hans/hendes adfærd. En myndighed for social og juridisk beskyttelse af børn kan også pålægge forældrene en forpligtelse til at få sagkyndig rådgivning, hvis forældrene er ude af stand til at løse problemer i forbindelse med opdragelsen af barnet uden sagkyndig rådgivning, navnlig i tvister om ændring af barnets opdragelse eller samværsrettigheder.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Forudsat at de fastsatte betingelser overholdes, kan retten på anmodning af forældrene navnlig træffe afgørelse om følgende vedrørende forholdet mellem forældre og børn:

rettigheder af personlig karakter (f. eks. retten til at bestemme barnets navn og efternavn eller retten til at give samtykke til adoption af barnet)

pasning af barnet og regulering af samværet med barnet

alternative former for pasning af barnet (f. eks. formynderi, forældremyndighed til en anden person, familiepleje, institutionsanbringelse)

underholds- og forsørgerpligt

repræsentation og forvaltning af barnets formue, samtykke til, at barnet fører retssager

vigtige forhold for barnet, når forældrene ikke kan blive enige (især anses fastsættelse af barnets bopæl og valg af uddannelse eller beskæftigelse for at være vigtige forhold, men ikke normale lægebesøg eller lignende).

Oftest vil retten træffe afgørelse om, hvem barnet skal overlades til, og eventuelt om samvær med barnet og om underholds- og forsørgerpligt.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Forsørgelse af barnet er kun en del af de forpligtelser og rettigheder, der er omfattet af forældreansvaret. Hvis den forælder, der ikke har fået overdraget forsørgelsen af barnet, ikke har fået frataget, begrænset eller suspenderet forældreansvaret, skal vedkommende stadig udøve det i forhold til de andre elementer af forældreansvaret og mister ikke retten til at træffe afgørelse om væsentlige forhold vedrørende barnet. Forældreansvaret udøves af forældrene efter fælles aftale og i overensstemmelse med barnets tarv. Hvis der er risiko for misligholdelse under beslutningstagningen i en sag vedrørende barnet, kan en af forældrene tage beslutningen eller give sit samtykke alene; han/hun skal dog underrette den anden forælder om situationen hurtigst muligt.

Hvis forældrene ikke er enige i en sag, der er vigtig for barnet, navnlig med hensyn til barnets tarv, afgør retten sagen på begæring af en forælder. Dette gælder også, hvis en af forældrene udelukker den anden forælder fra at træffe beslutninger om en vigtig sag for barnet. Retten træffer også afgørelse på en forælders anmodning, hvis forældrene ikke kan blive enige om, hvem af dem der skal repræsentere barnet under en retssag eller i vigtige spørgsmål vedrørende forvaltningen af barnets formue.

Forældre skal underrette hinanden om alt, hvad der er vigtigt, når der er tale om barnet og barnets tarv.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Civillovbogen skelner mellem anbringelse af et barn hos den ene af sine forældre, under delt forældremyndighed eller fælles forældremyndighed eller hos en anden end barnets forældre. Når retten træffer afgørelse om at anbringe et barn i pleje, gør den det på en sådan måde, at det sikrer barnets tarv. En domstol kan frafalde en afgørelse om delt forældremyndighed eller fælles forældremyndighed, hvis forældrene er i stand til at kommunikere og samarbejde.

Fælles forældremyndighed (fælles opdragelse)

Denne form for regulering af forsørgelsen af barnet betyder, at der her ikke træffes en særlig afgørelse om at overlade et barn til en af forældrene. I praksis betyder dette, at det ved fælles forældremyndighed f.eks. er den ene forælder, der varetager barnets uddannelsesmæssige behov, mens den anden tager sig af barnets sportsaktiviteter, og/eller den ene forælder fokuserer på barnets sprogudvikling, mens den anden forælder fokuserer på barnets andre aktiviteter uden for skolen. Begge forældre er fælles om barnets sundhedspleje og materielle behov (f.eks. madlavning, rengøring, tøj osv.). Hvis et barn er overdraget til fælles forældremyndighed, er det nødvendigt, at forældrene er enige heri.

Delt forældremyndighed (alternerende opdragelse)

Delt forældremyndighed betyder, at barnet bor skiftevis hos hver af sine forældre i et præcist fastsat tidsrum. En domstol vil også definere, hvilke rettigheder og forpligtelser der udøves i disse perioder.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

En begæring vedrørende forældrenes rettigheder og forpligtelser skal fremsættes til distriktsretten (i Prag til en distriktsdomstol, i Brno til byretten) i den retskreds, hvor den mindreårige har ophold og, hvis han/hun ikke har en fast adresse til byretten i den retskreds, hvor han/hun har bopæl. I sager vedrørende mindreårige kan retten også træffe afgørelser uden en begæring.

Kravene til en begæring afhænger af typen af begæring. Det er dog altid nødvendigt at angive parternes fornavn, efternavn og adresse samt ID-numre for parterne og deres repræsentanter, en skildring af de afgørende fakta og en angivelse af de beviser, sagsøgeren påberåber sig, og det skal heraf klart fremgå, hvad sagsøgeren ønsker, og hvilken domstol begæringen er rettet til.

En begæring skal indeholde alle de vigtigste dokumenter vedrørende den pågældende sag, f.eks. fødselsattest, vielsesattest, eventuelt tidligere retsafgørelser vedrørende barnet osv. Forslag skal indgives i papirform i det nødvendige antal eksemplarer, således at ét eksemplar forbliver i retten, og hver part modtager et eksemplar, hvis det er nødvendigt.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

En domstol kan indlede en sag vedrørende rettens varetagelse af forsørgelse af en mindreårig, selv om der ikke er indgivet en begæring.

Ved hjælp af en præjudicial afgørelse kan en domstol – selv inden der træffes afgørelse om sagens realitet – hvis det er nødvendigt af hensyn til en midlertidig regulering af forholdet mellem parterne, eller hvis der er mistanke om, at fuldbyrdelsen af en retsafgørelse er truet, pålægge en part i sagen at betale et væsentligt underholdsbidrag og/eller overlade barnet i en af forældrenes varetægt eller til en person efter rettens bestemmelse. En præjudicial afgørelse træffes normalt på begæring, men hvis det er muligt at indlede sagen på grundlag af sagens realitet (dermed også sager vedrørende rettens varetagelse af forsørgelsen af en mindreårig) uden en begæring, kan der også træffes en præjudicial afgørelse uden en begæring. Den domstol, der er kompetent i sagen, er ansvarlig for afsigelse af en præjudicial afgørelse, medmindre andet er anført i lovgivningen. En begæring om en kendelse om

præjudiciel afgørelse skal opfylde betingelserne i henhold til artikel 42, stk. 4, og artikel 75 i den civile retsplejelov (lov nr. 99/1963, med ændringer), navnlig oplysninger om den domstol, som begæringen vedrører, hvem der fremsætter begæringen, og hvad den drejer sig om, dvs. en redegørelse for de forhold, der ville berettigede en præjudiciel afgørelse som foreslået, hvad der skal opnås med begæringen, dvs. den foreløbige afgørelse, der anmodes om, en forklaring på, at det er nødvendigt midlertidigt at regulere forholdet mellem parterne, eller at der er mistanke om, at fuldbyrdelsen af en retsafgørelse kan være truet, og også en angivelse af, på hvilken dato begæringen blev udarbejdet, samt afsenderens eller dennes repræsentants underskrift. De dokumenter, andrageren henviser til, skal være vedlagt begæringen. Generelt er situationen for præjudicielle afgørelser den, at der skal sikres erstatning for skader eller tab, der måtte opstå på grund af den præjudicielle afgørelse, og derfor skal den, der indgiver begæringen, senest samme dag, som han/hun har indgivet begæringen om en præjudiciel afgørelse til retten, deponere et fastlagt beløb som sikkerhed. Såfremt der er tale om en præjudiciel afgørelse i sagen om forsørgelse og underhold eller en præjudiciel afgørelse, som en domstol kan pålægge selv uden en begæring, er sikkerhedsstillelse ikke nødvendig. Retten træffer afgørelse om en præjudiciel afgørelse hurtigst muligt. Er der ingen risiko for misligholdelse, kan en domstol afgøre en begæring om præjudiciel afgørelse senest 7 dage efter, at den er indgivet. Retten træffer afgørelse uden at høre parterne. Ved afsigelse af en præjudiciel afgørelse pålægger retten klageren at anlægge sag inden for en nærmere fastsat frist. Den kan også beslutte, at en præjudiciel afgørelse kun skal være gældende i en bestemt periode. Lov om særlige retssager (lov nr. 292/2013 med ændringer) regulerer en særlig præjudiciel afgørelse i sager, hvor en mindreårig befinder sig i en situation uden den nødvendige omsorg, uanset om der er en person, som har ret til at tage sig af barnet, eller ej, eller hvis barnets liv, hans/hendes normale udvikling eller andre vigtige forhold er alvorligt truet eller er blevet afbrudt. I et sådant tilfælde kan en domstol ved en præjudiciel afgørelse, som retten kun kan pålægge på begæring af en myndighed for social og juridisk beskyttelse af børn, regulere barnets forhold i en væsentlig periode ved at foranstalte, at barnet anbringes i et egnet miljø, der er angivet i afgørelsen. Gennem en sådant præjudiciel afgørelse er det muligt midlertidigt at anbringe et barn i familiepleje i en periode, hvor forælderen af alvorlige grunde ikke kan passe sit barn, eller efter udløbet af en sådan periode sætte barnet i pleje før adoption, få forældrene til at samtykke til adoption eller beslutte, at forældrenes samtykke til adoption ikke er nødvendigt. Retten afgør en begæring om en præjudiciel afgørelse hurtigst muligt, men senest 24 timer efter indgivelsen. Afgørelsen vil blive fuldbyrdet umiddelbart efter afsigelsen, mens retten samarbejder med de relevante offentlige myndigheder om resultaterne heraf.

12 Kan jeg få retshjælp?

Ifølge lov om retsafgifter (lov nr. 549/1991 med ændringer) er retssager om værgemål og forældremyndighed over mindreårige gebyrfri. Dette betyder, at en sagsøger, som indgiver en begæring om forældres forpligtelser og rettigheder, ikke skal betale retsafgifter.

Under visse omstændigheder er det muligt at beskikke en advokat gratis eller mod en mindre afgift. Retten beskikker en advokat efter anmodning fra en part, når det kan forventes, at retten helt eller delvist vil fratage opkrævning af retsafgifter fra den pågældende, hvis dette er nødvendigt f.eks. for at beskytte den pågældendes tarv. Hvis det er nødvendigt for at beskytte den pågældende parts tarv, vil han/hun få beskikket en advokat. Beskikkelsen af en advokat skal være begrundet i den pågældendes situation (i praksis kan dette være ugunstige økonomiske forhold eller en dårlig social situation, mens det altid er nødvendigt at tage hensyn til sagens særlige omstændigheder), og der må ikke være tale om vilkårlig eller åbenbart forgæves fuldbyrdelse eller beskyttelse af rettigheder.

Lov om retshjælp i grænseoverskridende tvister inden for Den Europæiske Union (lov nr. 629/2004 med ændringer) regulerer adgangen til retshjælp ved retssager i en EU-medlemsstat, hvori en fysisk person, der har bopæl i en anden medlemsstat, er part. Denne retshjælp vedrører retssager i retsmøde- og fuldbyrdelsesfaserne.

Loven om juridiske erhverv (lov nr. 85/1996 med ændringer) fastlægger de betingelser, hvorunder det er muligt at bede om beskikkelse af en advokat direkte hos det tjekkiske advokatsamfund.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja, det er muligt at appellere en afgørelse om forældreansvar. Distriktsdomstole er domstole i første instans i forbindelse med de rettigheder og forpligtelser, der følger af forældreansvar. Regionale domstole (eller byretten i Prag) behandler appeller over afgørelser truffet af domstole i første instans. En appel af en retsafgørelse kan indgives senest 15 dage efter modtagelsen af den skriftlige afgørelse fra den ret, hvis afgørelse appelleres og, medmindre det er forbudt ved lov (f.eks. er det ikke muligt at appellere en afgørelse om godkendelse af en aftale mellem forældrene om forsørgelse af et barn). En appel anses også for at være indgivet i rette tid efter udløbet af de femten dage, hvis appellanten fulgte ukorrekte oplysninger fra appelretten.

Det skal understreges, at nogle afgørelser kan være foreløbigt eksigible – de kan dermed fuldbyrdes, selv om de er blevet appelleret. Afgørelser om varetagelse af underhold og afgørelser om at forlænge varigheden af en uddannelsesforanstaltning, hvor et barn midlertidigt blev fjernet fra sine forældre eller en anden person, kan fuldbyrdes på et foreløbigt grundlag.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

I Den Tjekkiske Republik er det nødvendigt at indgive en begæring til retten om fuldbyrdelse af en afgørelse vedrørende forsørgelse af en mindreårig. Den procedure for fuldbyrdelsen af en afgørelse er omfattet af loven om særlige retssager (lov nr. 292/2013 med ændringer).

Den mindreåriges kompetente domstol i sådanne sager er distriktsretten (distriktsretten i Prag, byretten i Brno) i den retskreds, hvor den mindreårig er bosat på grundlag af en aftale mellem forældrene eller en afgørelse truffet af en domstol eller andre afgørende forhold. Begæringen skal indeholde alle de nødvendige oplysninger (den berettigede og forpligtede part, omfanget og indholdet af den forpligtelse, som påhviler den forpligtede part, og fristen for opfyldelse af den gældende forpligtelse samt angivelse af den såkaldt eksigible afgørelse, dvs. den afgørelse som skal fuldbyrdes).

Inden retten foranstalter fuldbyrdelse af en afgørelse, kan den, hvis den finder særlig begrundelse herfor, og/eller hvis den forpligtede part ikke blev underrettet om konsekvenserne af manglende opfyldelse af en forpligtelse, opfordre den forpligtede part til at efterkomme afgørelsen eller aftalen og underrette ham/hende om mulighederne for at fuldbyrde afgørelsen ved at pålægge bøder eller fjerne barnet. Retten kan også anmode den relevante myndighed for social og juridisk beskyttelse af børn om at få den forpligtede part til at opfylde sine forpligtelser uden at skulle foranstalte fuldbyrdelse af afgørelsen.

Hvis personen ikke opfylder sin forpligtelse efter instruks fra retten, foranstalter retten fuldbyrdelse af afgørelsen ved at pålægge en bøde, og dette kan gøres flere gange. Størrelsen af de enkelte bøder må ikke overstige 50 000 CZK. Andre foranstaltninger, retten kan idømme, omfatter et møde med en mediator, et møde med en ekspert i børnepsykologi eller fastlæggelse af en tilpænsningsplan for at lette gradvist samvær mellem barnet og en person, der har ret til samvær med ham/hende.

Såfremt forpligtelserne ikke opfyldes til trods for gennemførelsen af de anførte foranstaltninger, eller det af omstændighederne klart fremgår, at denne metode ikke har ført til opfyldelse af forpligtelserne, foranstalter retten i særlige tilfælde fuldbyrdelse af en afgørelse om at fjerne barnet fra den person, barnet ikke skulle være hos ifølge aftale eller afgørelse. Afgørelsen om at fjerne barnet vil først blive forkyndt for den forpligtede part under fuldbyrdelsen.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Afgørelser om forældreansvar afsagt af domstole i EU's medlemsstater anerkendes i Den Tjekkiske Republik i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende

forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 ("forordning nr. 2201/2003") uden behov for et særligt søgsmål. Dog kan enhver person, der har en retlig interesse, henvende sig til retten med begæring om, at der træffes afgørelse om anerkendelse eller ikkeanerkendelse af afgørelsen. I Den Tjekkiske Republik er distriktsdomstole (distriktsdomstolen i Prag, byretten i Brno) kompetente i sådanne sager i første instans. Den kompetente domstol er distriktsdomstolen, som klageren hører under, og ellers distriktsdomstolen i den retskreds, hvor det forhold, som søges anerkendt, opstod eller kan opstå. I den anden afgørelse i sager om forældreansvar afsagt i en anden medlemsstat kan fuldbyrdes i Den Tjekkiske Republik, skal den erklæres for eksigibel ifølge en særlig procedure i overensstemmelse med ovennævnte forordning nr. 2201/2003. En begæring om en erklæring om, at en retsafgørelse kan fuldbyrdes, indgives i Den Tjekkiske Republik til den lokalt kompetente distriktsdomstol (distriktsdomstole i Prag, byretten i Brno). Lokale kompetencer afgøres i overensstemmelse med forordning nr. 2201/2003 i forhold til det sædvanlige opholdssted for den person, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, eller i forhold til barnets sædvanlige opholdssted. Hvis ingen af disse steder er beliggende i den medlemsstat, hvor fuldbyrdelsen skal finde sted, afgøres spørgsmålet om lokal kompetence efter det sted, hvor afgørelsen skal fuldbyrdes.

En afgørelse om retten til samvær med et barn og en afgørelse om tilbagegivelse af et barn afsagt på grundlag af artikel 11, stk. 8, i forordning (EF) nr. 2201/2003 kan i henhold til artikel 41 og 42 i forordning (EF) nr. 2201/2003 fuldbyrdes i en anden medlemsstat, uden at der kræves en eksigibilitetsafgørelse, og uden at der er mulighed for indsigelse mod anerkendelsen af afgørelsen, hvis afgørelsen blev attesteret i domsstaten på en standardformular, der er indeholdt i et bilag til forordning nr. 2201/2003.

Det er nødvendigt til en begæring om anerkendelse eller ikkeanerkendelse af en afgørelse og en erklæring om, at afgørelsen kan fuldbyrdes, at vedlægge en kopi af afgørelsen, som opfylder de nødvendige betingelser for anerkendelse af dens ægthed (f. eks. en genpart eller en bekræftet kopi af afgørelsen), og attesting i henhold til artikel 39, udstedt af den relevante myndighed i den medlemsstat, hvor afgørelsen blev truffet på en standardformular, som er indeholdt i et bilag til forordning nr. 2201/2003. I tilfælde af en udeblivelsesdom er det også nødvendigt at fremsende originalen eller en bekræftet kopi af det dokument, hvori det bekræftes, at parten ikke mødte i sagen, at begæringen om at anlægge sag eller et andet tilsvarende dokument blev forkyndt, eller et dokument, hvori det angives, at sagsøgte utvetydigt har accepteret retsafgørelsen. Hvis attestingen eller det påkrævede dokument i tilfælde af udeblivelsesdom ikke er indsendt, vil den anvendte procedure være i henhold til artikel 38, stk. 1, i forordning (EF) nr. 2201/2003.

Med opfyldelsen af betingelserne i nævnte forordning er proceduren for fuldbyrdelse af en afgørelse i sager om forældreansvar fra en anden EU-medlemsstat den samme som for fuldbyrdelsen af nationale afgørelser. Se yderligere oplysninger under foregående spørgsmål.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

En afhjælpende foranstaltning (appel) mod en retsafgørelse indgives til den ret, der traf afgørelsen. En højere retsinstans træffer afgørelse om afhjælpende foranstaltninger.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

I sager om forældreansvar bestemmes den gældende lovgivning i overensstemmelse med Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsakter samt om samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige. Enhver bilateral international aftale, som Den Tjekkiske Republik er bundet af i forhold til andre stater, har forrang for konventionen af 1996, medmindre der er afgivet en erklæring i henhold til artikel 52, stk. 1, i konventionen af 1996 (en sådan erklæring blev afgivet i forbindelse med en gensidig bilateral aftale af Den Tjekkiske Republik og Polen, hvilket sikrede forrang for konventionen af 1996).

Sidste opdatering: 06/03/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Estland

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Ved forældreansvar menes forældremyndighed, der indebærer forældrenes pligt og ret til at drage omsorg for deres mindreårige barn. Forældremyndighed omfatter forældres ret til at drage omsorg for barnet (*omsorg for personen*) og retten til at forvalte barnets ejendom (*forvaltning af ejendom*) såvel som retten til at træffe beslutninger vedrørende barnet. Ved forvaltning af ejendom menes retten og pligten til at forvalte barnets ejendom, herunder til at repræsentere det. Dette udelukker ikke barnets ret til selv at forvalte sin ejendom i de tilfælde, der er fastsat ved lov.

Forældrene har beføjelser til at træffe beslutninger vedrørende deres mindreårige barn, som omfatter retten til at træffe beslutninger vedrørende barnets dagligdag (almindelig omsorg). Med beslutninger i dagligdagen menes som regel almindelige beslutninger, der ofte skal træffes, og som ofte ikke påvirker barnets udvikling permanent. Foruden beslutningsbeføjelserne har forældre med forældremyndighed også ret til at repræsentere deres mindreårige barn. Forældre med fælles forældremyndighed har ret til at repræsentere barnet i fællesskab.

Begge forældre har ret til samvær, hvilket er en forpligtelse og ret for begge forældre til at opretholde regelmæssig personlig kontakt med barnet. En forælders samværsret afhænger ikke af forældremyndigheden. Tilsvarende har forældrene underholdspligt over for deres børn.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældres og børns indbyrdes rettigheder og forpligtelser følger af forældreskabet, der er fastlagt i overensstemmelse med de regler, der er fastsat ved lov. Barnets mor er den kvinde, der har bragt barnet til verden. Barnets far er den mand, der har undfanget barnet. Det vurderes, at barnet blev undfanget af den mand, der var gift med barnets mor på fødselstidspunktet, og at faren har anerkendt barnet, eller at faderskabet er blevet konstateret af en domstol.

Hvad angår forældremyndigheden til barnet, tilhører forældreansvaret i fællesskab forældrene, når de er gift med hinanden. Hvis forældrene ikke er gift med hinanden på fødselstidspunktet, har de fælles forældremyndighed, medmindre de ved anerkendelse af moder- eller faderskabet har udtrykt ønske om at overlade forældremyndigheden til den ene af forældrene.

Hvis ingen af forældrene til et mindreårigt barn har ret til repræsentation eller, hvis det ikke er muligt at fastlægge et barns slægtskab, udpeges en værge for barnet. I så fald har værgen forældremyndigheden. Værgens rolle er at sikre barnets opvækst og beskyttelsen af barnets personlige og materielle interesser. Værgen kan være en fysisk person med rets- og handleevne eller en juridisk person, for eksempel et af barnets familiemedlemmer, en tredjepart eller en enhed (f.eks. en virksomhed eller en lokal myndighed). En juridisk person udpeges til værge, hvis der ikke er fundet nogen egnet fysisk person, eller hvis én af barnets forældre har erklæret ønske herom i sit testamente eller i en arvepagt. Den juridiske person skal systematisk forsøge at finde fysiske værgere til de personer, der er under dennes værgemål, samt rådgive og uddanne dem.

Indtil der er udpeget en værge, udføres værgens opgaver midlertidigt af den kommunale forvaltning, dér hvor barnet har sin folkeregisterbopæl, hvis betingelserne for værgemålet er opfyldt. Under udførelsen af værgemålet har den kommunale forvaltning de samme rettigheder og forpligtelser som en værge.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis forældrene er ude af stand eller uvillige til at udøve forældremyndigheden over deres børn, kan de give deres samtykke til bortadoption. En forælders samtykke til bortadoption af sit barn får først virkning otte uger efter barnets fødsel, og der kan ikke indgives nogen adoptionsanmodning for retten, før end forældrens samtykke træder i kraft. Hvis forælderen er enig, kan barnet blive anbragt i pleje hos den person, der ønsker at adoptere det, inden forældrens samtykke til adoption træder i kraft.

Hvis ingen af forældrene til et mindreårigt barn har ret til repræsentation eller, hvis det ikke er muligt at fastlægge et barns slægtskab, beslutter en domstol enten på eget initiativ eller efter anmodning fra en kommunal forvaltning eller en berørt person at udpege en værge.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene bliver skilt eller separeret, skal de beslutte, hvordan de har til hensigt at løse spørgsmålet om forældremyndighed i fremtiden. Forældrene, eller de personer, der har forældremyndigheden kan aftale, hvordan de vil udøve deres fælles ret til forældremyndighed, men det er kun en domstol, der kan ændre på, hvem der har forældremyndigheden, herunder bringe den fælles forældremyndighed til ophør.

Hver forælder har ret til inden for rammerne af den frivillige retspleje at anlægge sag ved en domstol med en anmodning om at få tildelt den fulde eller delvise forældremyndighed over barnet. Domstolen kan også træffe afgørelse om tvister vedrørende forældremyndighed i forbindelse med en retstvist, hvis der anmodes herom samtidig med anmodningen om skilsmisse eller børnebidrag.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældre eller personer med forældremyndighed kan frit aftale, hvordan de vil udøve deres fælles ret til forældremyndighed, men det er kun en domstol, der kan ændre på, hvem der har forældremyndigheden, herunder bringe den fælles forældremyndighed til ophør. Spørgsmål vedrørende forældremyndighed kan kun behandles af en ret, hvis afgørelser kan håndhæves. Under behandlingen af en sag vedrørende et barn fokuserer retten først og fremmest på barnets tarv, idet der tages hensyn til alle omstændighederne og de berørte personers legitime interesser. Tvister vedrørende forældremyndighed henhører under den frivillige retspleje i familieretlige sager, hvor retten træffer afgørelse ved kendelse. For at få fastlagt sine rettigheder i forhold til et barn skal en forælder indgive en ansøgning til en domstol.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Forældre eller personer med forældremyndighed kan frit aftale, hvordan de vil udøve deres fælles ret til forældremyndighed, men det er kun en domstol, der kan ændre på, hvem der har forældremyndigheden, herunder bringe den fælles forældremyndighed til ophør. For at nå til enighed kan forældrene benytte sig af familierådgivning, som en lokal myndighed kan henvise til. For eksempel kan forældrene frit eller med bistand af en familierådgiver fastsætte retningslinjerne for kontakten med barnet, men hvis aftalen overtrædes, skal de indbringe sagen for en domstol for at opnå et fuldbyrdelesgrundlag (en kendelse).

Når der træffes afgørelse om de nærmere retningslinjer for kontakt med barnet, fungerer retten også som mægler i forbindelse med sagen og bestræber sig på at nå frem til en aftale mellem forældrene med hensyn til samvær med barnet. Retten hører parterne hurtigst muligt og henleder deres opmærksomhed på muligheden for at bruge en familievejleder, bl.a. for at nå frem til en fælles aftale med hensyn til forældremyndighed og forældreansvar. En ret kan udsætte en sag vedrørende et barn, forudsat at dette ikke medfører forsinkelser, som skader barnets tarv, og at parterne er villige til at indgå i rådgivning uden for en retslig sammenhæng, eller at retten finder, at sagen kan løses i mindelighed af en anden årsag.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retten har kompetence til at træffe afgørelse om spørgsmål om forældrenes ret til samvær med barnet, ændring af forældremyndigheden, tilbageførsel af forældremyndigheden, forpligtelse til at betale børnebidrag og ændring af beløbet herpå på anmodning af en forælder.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Forældre og børns indbyrdes rettigheder og forpligtelser følger af forældreskabet, dvs. at barnets forælder er forpligtet til at tage sig af barnet. Forældres og børns gensidige rettigheder og forpligtelser afhænger af, hvem der har forældremyndigheden over barnet. Hvis en forælder er alene om forældremyndigheden, kan han eller hun træffe afgørelse om alle spørgsmål vedrørende barnet uden først at rådføre sig med den anden forælder.

En forælder kan have eneforældremyndigheden over barnet fra fødslen, for eksempel hvis forældrene ved anerkendelsen af moder- eller faderskabet har fremsat ønske herom. En forælder kan opnå eneforældremyndighed, f.eks. i følgende tre tilfælde.

En forælder kan få eneforældremyndigheden, hvis han eller hun inden for rammerne af den frivillige retspleje har anlagt sag ved en domstol med en anmodning om fuld eller delt forældremyndighed over barnet. Generelt anmoder en forælder om eneforældremyndigheden, hvis forældrene har fælles forældremyndighed og lever permanent adskilt, eller hvis de ikke ønsker at fortsætte med at udøve deres forældremyndighed i fællesskab af en anden årsag.

En forælder udøver forældremyndigheden alene, hvis forældrene har fælles forældremyndighed, men den enes forældremyndighed er blevet suspenderet. Hvis eneforældremyndigheden, som tilhører den ene forælder i henhold til loven eller til en retsafgørelse, er blevet suspenderet, og hvis det er usandsynligt, at årsagen til suspensionen bortfalder, giver retten forældremyndigheden til den anden forælder, forudsat at dette er foreneligt med barnets tarv.

Retten tildeler også forældremyndigheden til den anden forælder, hvis den forælder, der havde forældremyndigheden, er afgået ved døden, eller hvis han eller hun har fået frataget forældremyndigheden, medmindre dette er i strid med barnets tarv.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

I tilfælde af fælles forældremyndighed udøver forældrene denne ret over barnet sammen, og de udøver deres forpligtelse til at drage omsorg for barnet under eget ansvar og på en konsensusbaseret måde under hensyntagen til alle aspekter af barnets trivsel. Forældre med fælles forældremyndighed har også ret til at repræsentere barnet i fællesskab.

Hvis forældrene inden for rammerne af udøvelsen af fælles forældremyndighed ikke er i stand til at blive enige om et vigtigt spørgsmål vedrørende barnet, kan retten efter anmodning fra en forælder give den ene forælder beføjelse til at træffe beslutning vedrørende dette spørgsmål. I tilfælde af overførsel af beslutningsbeføjelsen kan retten begrænse retten til at udøve den eller fastlægge yderligere forpligtelser for den forælder, der udøver den.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Tvister vedrørende forældremyndighed afgøres af distriktsdomstolene ("*maakohus*"). I tilfælde af en tvist vedrørende forældremyndigheden skal ansøgeren indbringe en anmodning for en distriktsdomstol med henblik på afgørelse af sagen henhørende under den frivillige retspleje. En sådan anmodning skal indgives til distriktsdomstolen, hvor barnet har bopæl.

I anmodningen skal navnet på retten, kontaktoplysningerne på ansøgeren og på den berørte person og deres børn samt ansøgerens specifikke konklusioner angives. Desuden skal ansøgeren angive de faktiske omstændigheder og forelægge den dokumentation, han eller hun råder over, i sin anmodning.

Anmodningen skal være underskrevet af ansøgeren eller dennes repræsentant. Hvis ansøgeren benytter sig af en repræsentant, skal der vedlægges en beføjelse eller et andet dokument, der godtgør, at repræsentanten er behørigt bemyndiget.

Anmodningen og dokumentationen indgives skriftligt på estisk. Hvis anmodningen, begæringen, klagen eller indsigelsen, der indgives til retten af en part, ikke er på estisk, kræver retten, at den person, der har indbragt sagen, får den oversat til estisk inden for en frist, som retten fastsætter.

Retten kan også træffe afgørelse i sager om fastlæggelse af en forælders rettigheder over for barnet og ret til samvær med det, dvs. i sager, der vedrører forældremyndighed inden for rammerne af en retstvist, hvis der anmodes herom samtidig med anmodningen om skilsmisse eller børnebidrag i forbindelse med en sådan sag.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Retten behandler sager vedrørende forældremyndighed, der henhører under den frivillige retspleje, i overensstemmelse med bestemmelserne om retstvister under hensyn til de særlige forhold ved den frivillige retspleje (jf. den civile retsplejelov [1]).

En ret kan ikke træffe afgørelse i forbindelse med hastesager, der vedrører et barn, medmindre det drejer sig om børnebidrag, der opkræves hos en forælder, der lever adskilt fra sit mindreårige barn. Sager om forældremyndighed kan ikke behandles efter en forenklet procedure, da disse sager er frivillige og derfor adskiller sig fra almindelige retstvister. I sager, der henhører under den frivillige retspleje, konstaterer retten selv de faktiske omstændigheder og indhenter den nødvendige dokumentation herfor, medmindre andet er bestemt ved lov. Retten er ikke bundet af de fremsatte påstande eller af de faktiske omstændigheder, som parterne fremlægger i sagen, og retten er heller ikke bundet af deres bedømmelse af de faktiske omstændigheder, medmindre andet er fastsat ved lov. På tilsvarende måde er reglerne vedrørende referater af retsmøder og forkyndelse og meddelelse af dokumenter mindre strenge. I sager om forældremyndighed kan retten ligeledes træffe foranstaltninger for at regulere udøvelsen af forældremyndigheden eller samværet med barnet under sagen eller for at garantere aftalernes fremtidige fuldbyrdelse.

Hvis der er grund til at tro, at fuldbyrdelsen af dommen kan blive vanskelig eller umulig uden disse, kan retten træffe retsbevarende eller foreløbige foranstaltninger. I familieretlige sager henhørende under den frivillige retspleje kan enhver ret træffe foreløbige foranstaltninger i den jurisdiktion, hvor en foranstaltning skal træffes. Disse foranstaltninger omfatter f.eks. overdragelse af barnet til den anden forælder eller opfyldelse af den retlige forsørgerpligt. Sagsøgte kan bl.a. være forpligtet til at betale børnebidrag under sagen eller til at stille en garanti herom.

[1] Den civile retsplejelov ("*tsiviilkohtumenetluse seadustik*" – TsMS) (RT I 2005, 26, 197; RT I 21.06.2014, 58). Internet: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/513122013001/consolide>.

12 Kan jeg få retshjælp?

Retten kan helt eller delvis fritage en fysisk person for betaling af advokatombudsninger og afgifter til staten, hvis den mener, at personens økonomiske situation ikke tillader hende eller ham at bære sagsomkostningerne.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

En afgørelse truffet inden for rammerne af den frivillige retspleje er reguleret af bestemmelserne om kendelser, der afsiges i forbindelse med retssagen, medmindre andet er fastsat ved lov. Det er muligt at appellere en kendelse vedrørende forældremyndighed i henhold til de almindelige bestemmelser om appelsager, såfremt appellanten mener, at afgørelsen i første instans er baseret på en tilsidesættelse af en retsregel (hvis f.eks. retten i første instans har foretaget en urigtig anvendelse af en bestemmelse i den materielle ret eller retsplejen). Af de grunde, der er anført ovenfor, kan der også indgives en kassationsbegæring for Riigikohus (højesteretten).

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Sager om forældremyndighed afgøres inden for rammerne af den frivillige retspleje. I familieretlige sager, der henhører under den frivillige retspleje, afsiger retten en kendelse, der skal fuldbyrdes, så snart den bliver endelig, medmindre andet er fastsat ved lov. Kendelser i sager, der henhører under den frivillige retspleje, udgør et fuldbyrdelsesgrundlag. Hvis en debitor ikke frivilligt fuldbyrder en kendelse vedrørende forældremyndighed, håndhæves kendelsen inden for rammerne af en fuldbyrdelsesprocedure på anmodning fra den person, der ønsker fuldbyrdelse. Til det formål skal ansøgeren indbringe sagen for en fogedret i den retskreds, hvor debitor har bopæl eller hovedsæde, eller hvor debitor har sin ejendom. I sager om samvær med barnet skal fogedretten i forbindelse med fuldbyrdelsen samarbejde med en repræsentant, der er specialiseret i at håndtere børn, hos den lokale myndighed, hvor barnets opholdssted ligger, eller undtagelsesvis, hvor den pågældende person, der er omfattet af forpligtelsen, har bopæl. Fogedretten kan om nødvendigt anmode den lokale myndighed om en midlertidig anbringelse af barnet i en børneinstitution. Hvis den person, der er omfattet af fuldbyrdelsen, forhindrer tvangsfuldbyrdelsen, kan han eller hun blive pålagt en tvangsbøde.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

I overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003, som indeholder bestemmelser om kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser om forældres rettigheder og forpligtelser, anerkendes de afgørelser, der er truffet i en medlemsstat i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure. Denne forordning finder anvendelse i alle EU-medlemsstater med undtagelse af Danmark.

En i en medlemsstat truffet retsafgørelse om forældreansvar over for et barn, som er eksigibel i den pågældende medlemsstat, og som er blevet forkyndt, kan fuldbyrdes i en anden medlemsstat, når den på anmodning af en berettiget part er blevet erklæret for eksigibel i denne medlemsstat. Med henblik herpå indgives en anmodning om tvangsfuldbyrdelse til en domstol.

Hvilken domstol anmodningen skal forelægges for, kan ses [her](#).

Den part, der søger eller anfægter anerkendelse af en retsafgørelse eller begærer fuldbyrdelse af en sådan, skal fremlægge:

- a) en genpart af afgørelsen, der opfylder de nødvendige betingelser med hensyn til godtgørelse af dens ægthed, og
- b) en attest vedrørende retsafgørelser om forældremyndighed.

Formularen kan findes [her](#).

En retsafgørelse om forældreansvar kan ikke anerkendes:

- a) såfremt en anerkendelse klart vil stride mod grundlæggende retsprincipper i den medlemsstat, som begæringen rettes til, idet der samtidig skal tages hensyn til barnets tarv
- b) såfremt den, bortset fra i hastetilfælde, er truffet, uden at barnet i strid med grundlæggende retsplejeregler i den medlemsstat, som begæringen rettes til, har haft mulighed for at blive hørt
- c) såfremt det indledende processkrift i sagen eller et tilsvarende dokument ikke forskriftsmæssigt er blevet forkyndt eller meddelt den udeblevne person i så god tid, at denne har kunnet varetage sine interesser under sagen, medmindre det fastslås, at vedkommende utvetydigt har accepteret afgørelsen
- d) på anmodning af en person, der gør gældende, at afgørelsen krænker vedkommendes forældremyndighed, såfremt afgørelsen er truffet, uden at vedkommende har haft mulighed for at blive hørt
- e) såfremt den er uforenelig med en afgørelse om forældreansvar, der efterfølgende er truffet i den medlemsstat, som begæringen rettes til, eller
- f) såfremt den er uforenelig med en afgørelse om forældreansvar, der efterfølgende er truffet i en anden medlemsstat eller i det tredjeland, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, og denne sidstnævnte afgørelse opfylder de nødvendige betingelser for at blive anerkendt i den medlemsstat, som begæringen rettes til, eller
- g) hvis proceduren i artikel 56 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 ikke er overholdt.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Den ret, hvortil anmodningen skal indgives, kan findes [her](#).

Den part, der søger eller anfægter anerkendelse af en retsafgørelse eller begærer fuldbyrdelse af en sådan, skal fremlægge:

- en genpart af afgørelsen, der opfylder de nødvendige betingelser med hensyn til godtgørelse af dens ægthed, og
- en attest vedrørende retsafgørelser om forældreansvar som omhandlet i artikel 39 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003.

Formularen kan findes [her](#).

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Ifølge estisk lov om international privatret [1] er det lovgivningen i barnets bopælsland, der finder anvendelse på det familieretlige forhold mellem forældre og børn.

Haagerkonventionen af 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn finder også anvendelse mellem de stater, der har tiltrådt konventionen.

Fastlæggelsen af lovvalg kan også være reguleret af konventioner om gensidig retshjælp. Republikken Estland har indgået aftaler om gensidig retshjælp med følgende lande:

Aftale mellem Republikken Estland, Republikken Litauen og Republikken Letland om gensidig retshjælp og retsforhold (1993)

Aftale mellem Republikken Estland og Den Russiske Føderation om gensidig retshjælp og retlige forhold i civilretlige, familieretlige og strafferetlige sager (1993)

Aftale mellem Republikken Estland og Ukraine om juridisk bistand og retligt samarbejde i civilretlige og strafferetlige sager (1995)

Aftale mellem Republikken Estland og Republikken Polen om gensidig retshjælp og etablering af retlige forhold i civilretlige, strafferetlige og arbejdsretlige sager (1999).

Da alle parter i konventionerne om gensidig retshjælp indgået med Litauen, Letland og Polen også er parter i Haagerkonventionen af 1996, blev det besluttet at anvende bestemmelserne i sidstnævnte konvention for at fastlægge, hvilken lov der skal anvendes.

[1] International privatret ("*rahvusvahelise eraõiguse seadus*") – REÕS (RT I 2002, 35, 217). Internet: <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/513112013009/consolide>.

Sidste opdatering: 07/10/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Irland

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Det juridiske udtryk "forældreansvar", som i Irland betegnes "værgemål", henviser til retten til at udøve alle rettigheder og forpligtelser vedrørende et barn, der er tillagt i henhold til loven, af retten eller i medfør af juridisk aftale. Indehaveren af forældreansvar har forældremyndighed, samværsret og andre rettigheder vedrørende barnets velfærd.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Generelt har gifte forældre til et barn fælles forældreansvar over for et barn. Hvis forældrene ikke er gift, er moderen generelt indehaver af forældreansvaret, men den biologiske far kan udpeges som værge efter aftale mellem forældrene eller af retten.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Ja. Health Service Executive kan gennem børne- og familieafdelingen "TUSLA" anmode distriktsretten om en kendelse om anbringelse, som kræves for børn under 18 år. Under særlige omstændigheder kan retten beskikke en værge til at udøve de funktioner, der følger af forældreansvar, hvis en forælder ikke ønsker eller ikke er i stand til at udøve disse funktioner. En testamentarisk værge kan udnævnes efter en forælders død, hvis en sådan er udpeget i et testamente, eller kan beskikkes af retten. Hvis en værge ikke er udpeget, kan Health Service Executive gennem børne- og familieafdelingen "TUSLA" anmode distriktsretten om en kendelse om anbringelse, som kræves for børn under 18 år, hvis et barns forældre er afgået ved døden eller er ude af stand til at tage sig deres barn.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene bliver skilt eller separeret, kan forældrene indgå en aftale om forældremyndighed og samvær. Hvis forældrene ikke kan nå til enighed, kan de anmode retten om at træffe afgørelse om forældremyndighed og samværsret. Hvis begge forældre har forældremyndigheden over barnet, ændres dette ikke, hvis de bliver skilt eller separeret, selv om retten – under særlige omstændigheder, og når det kræves af hensyn til barnets tarv – kan frakende en ugift far forældremyndigheden.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældre, der indgår en aftale om forældreansvar, skal forelægge denne aftale for retten med henblik på at få afsagt en kendelse om, at aftalen er retligt bindende. Retten skal finde det godtgjort, at barnets rettigheder er tilstrækkeligt beskyttet af aftalen, og kan afvise at afsige en kendelse, hvis den ikke finder det godtgjort, at en af eller begge forældrene opfylder deres forpligtelser over for barnet. En sådan aftale kan ikke fratage en af forældrene forældremyndigheden.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Fysiske personer kan benytte udenretslige metoder til konfliktløsning som f.eks. mægling eller rådgivning.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retten kan træffe afgørelse om alle spørgsmål vedrørende barnets velfærd, herunder bl.a. spørgsmål vedrørende værgemål, forældremyndighed og samværsret. Se også spørgsmål 4 og 5 ovenfor. Retten kan ikke frakende gifte forældre eller en biologisk mor forældremyndigheden, men retten kan fastsætte betingelser for en persons udøvelse af sit forældreansvar.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Nej. Den forælder, som er eneindehaver af forældremyndigheden, har ret til at træffe beslutninger om barnets dagligdag og opdragelse, men den forælder, som ikke er indehaver af forældremyndigheden, forbliver barnets værge og har ret til at blive inddraget i beslutninger om forhold, der påvirker barnets velfærd, herunder bl.a. hvor barnet skal gå i skole, og hvor barnet skal bo.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Fælles forældremyndighed tilkendes forældre, hvis der ikke er dyb uenighed mellem forældrene, og de i fællesskab kan træffe beslutninger vedrørende barnets grundlæggende velfærd og dagligdag. Dette betyder ikke, at begge forældre har ret til lige meget tid med barnet. Det sikrer i stedet, at begge forældre har samme opgaver og forpligtelser over for barnet.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

En ansøgning om forældreatsvar skal normalt indgives til distriktsretten. Visse ansøgninger, der indgives i forbindelse med ægteskabsager, skal dog indgives til kredsretten (Circuit Court) eller højesteret (High Court). High Court har enekompetence i sager vedrørende bortførelse af børn.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Ja. Der kan indgives en begæring til retten uden tilkald af modparten (ex parte), hvis barnets tarv vil være i fare, såfremt sagsøgeren indstævner sagsøgte som normalt.

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja. Retshjælp ydes gennem retshjælpsordningen. Denne ordning er indtægtsafhængig.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja. Det er muligt at anke en afgørelse truffet af retten i første instans, dvs. den ret, hvor sagen blev indledt. Normalt kan domme afsagt af en appelret imidlertid ikke appelleres.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Fysiske personer, der ønsker at fuldbyrde en afgørelse om forældreatsvar, bør undersøge de pågældende retters eller institutioners regler. Med undtagelse af ex parte-begæringer skal sagsøgte altid have meddelelse om, at sagsøgeren agter at anlægge sag med henblik på fuldbyrdelse af en dom.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Se svaret på spørgsmål 14.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

High Court, som har fuld og oprindelig kompetence.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Ved *Protection of Children (Hague Convention) Act 2000* gøres *Haagkonventionen om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreatsvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn* fra 1996, som finder anvendelse på dette område, retligt bindende. *Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreatsvar* gælder også på dette område.

Sidste opdatering: 03/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Grækenland

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Forældreatsvar er en ret og en forpligtelse for begge forældre. Det dækker forsørgelse af det mindreårige barns person, forvaltning af barnets formue og repræsentation af barnet i ethvert spørgsmål og enhver transaktion eller tvist, der vedrører barnet eller barnets formue. Forældreatsvar sikrer derfor beskyttelse af den mindreåriges personlige rettigheder og formueretlige rettigheder.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældreatsvar udøves af de to forældre i fællesskab. Enhver beslutning, der træffes af forældrene om udøvelsen af forældreatsvar, skal ske under hensyntagen til barnets tarv.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Er en af forældrene ude af stand til at udøve forældreatsvar af praktiske årsager (f.eks. hospitalsindlæggelse, frihedsberøvelse) eller af juridiske grunde (inhabilitet), forbliver den pågældende forælder simpel rettighedsindehaver, mens forældreatsvaret alene udøves af den anden forælder.

Hvis ingen af forældrene er i stand til at udøve forældreatsvar, sættes et mindreårigt barn under værgemål, idet forældrene som rettighedsindehavere blot bevarer forældreatsvaret, selv om de er ude af stand til at udøve det.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

I tilfælde af skilsmisse eller separation og under forudsætning af, at begge forældre er i live, afgøres spørgsmålet om forældreatsvar af retten.

Forældreatsvaret kan tildeles en af forældrene eller begge forældre i fællesskab, hvis de er enige og samtidig fastsætter barnets bopæl. Retten kan træffe anden afgørelse og kan navnlig dele udøvelsen af forældreatsvaret mellem forældrene eller overlade det til tredjemand.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Hvis en domstol skal afgøre spørgsmålet om udøvelse af forældreatsvaret, f.eks. i tilfælde af skilsmisse eller separation, tager den hensyn til eventuelle aftaler mellem forældrene, men sådanne aftaler er ikke bindende for domstolen. Aftaler af denne art er ikke underlagt særlige formaliteter, dog forudsat at de lovligt er bragt til rettens kendskab. Den almindelige fremgangsmåde er at fremlægge et dokument, der er udarbejdet af de interesserede parter, og som indeholder aftalen mellem dem. Dette er udtrykkeligt fastsat ved lov i tilfælde af skilsmisse efter fælles overenskomst mellem forældre med mindreårige børn, hvor en skriftlig aftale mellem forældrene om afklaring af spørgsmålet om forældreatsvar for deres børn og samvær med dem skal forelægges for retten. I alle andre henseender kan forældre uformelt aftale udøvelsen af forældreatsvaret uden at overholde nogen formalia eller følge en formel procedure for dermed at dele ansvaret mellem sig i praksis, således at ét aspekt bliver varetaget af den ene af forældrene og et andet af den anden. F.eks. kan den ene forælder have forældreatsvar for barnet, og den anden kan forvalte den mindreåriges formue og repræsentere dennes interesser.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Hvis forældrene ikke kan nå til enighed om spørgsmålet om forældreatsvar, og det er til barnets bedste, at der træffes en afgørelse, vil sagen blive behandlet i retten. Mægling er et alternativt middel til konfliktløsning.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Når forældrene er uenige om et særligt problem i forbindelse med udøvelsen af deres forældreatsvar og indbringer sagen for retten, kan retten kun træffe afgørelse om det pågældende spørgsmål. Det kan være ethvert spørgsmål, der måtte opstå under udøvelsen af forældreatsvar, og som skaber uenighed mellem forældrene, idet de hver især fastholder deres egen mening, så den løsning er til barnets bedste. Det kan være objektivt alvorligt, f.eks. valg af et

fornavn og accept af en operation osv., eller det kan være et spørgsmål uden større objektiv betydning, men som forældrene anser for vigtigt nok til at indbringe for retten.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Ja, i princippet, for så vidt spørgsmålet er omfattet af forældreansvaret for barnet, som er tildelt den ene af forældrene. Forældrene kan altid vælge ikke at benytte rettens løsning om tildeling af hele forældreansvaret til en af forældrene. Selv efter at retten har afsagt dom, kan de nemlig aftale at benytte en anden ordning, som giver den anden forælder en rolle i forsørgelsen af barnet, naturligvis under forudsætning af, at denne ordning er til barnets bedste.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Det betyder, at beslutninger i relation til pasning af barnet skal træffes af forældrene i fællesskab.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Den kompetente domstol er altid domstolen i første instans med ét medlem (*μονομελές πρωτοδικείο*). Begæringer skal indgives til den ret, som har kompetence på det pågældende sted, og skal forkyndes for sagsøgte. De dokumenter, der tjener som begrundelse for begæringen, skal også forelægges for retten.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Domstolen i første instans med ét medlem træffer afgørelse i overensstemmelse med en særlig procedure, der er fastsat i artikel 681 (B) og (C) i den civile retsplejelov. Proceduren bygger på proceduren for arbejdskonflikter for at fremskynde sagsbehandlingen. Primært på grund af den personlige karakter af tvister om forældreansvar anvendes der også visse bestemmelser fra proceduren i ægteskabssager og regler for procedurer for frivillig retspleje vedrørende den undersøgende myndighed og bevisoptagelse på rettens foranledning. Men når tvister vedrørende udøvelsen af forældreansvar er knyttet til en af de ægteskabelige tvister, som er omhandlet i artikel 592, stk. 1, i den civile retsplejelov (f.eks. skilsmisse og omstødelse af ægteskab) eller tvister som omhandlet i artikel 614, stk. 1, (f. eks. bestemmelse af faderskab), skal retten anvende den procedure, der er fastsat i artikel 598612 og 616622. Hastesager kan behandles med midlertidige foranstaltninger (*ασφαλιστικά μέτρα*) og nødsituationer gennem foreløbige retsmidler (*προσωρινή διαταγή*).

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja, på de almindelige betingelser for retshjælp.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

En retsafgørelse om forældreansvar kan tilbagekaldes eller ændres, hvis der er sket en ændring af de omstændigheder, der fik retten til at træffe afgørelse, som den gjorde. Ellers kan en afgørelse om forældreansvar anfægtes ved alle de almindelige retsmidler (appel vedrørende faktiske og retlige spørgsmål (*έφεση*), appel vedrørende lovgivning alene (kassationsappel, *αναίρεση*), anmodning om genoptagelse (*ανακοπή ερημοδικίας*) og fornyet prøvelse (*αναψηλάφηση*)) i overensstemmelse med de sædvanlige krav.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

En afgørelse om forældreansvar kan fuldbyrdes i henhold til artikel 950 i den civile retsplejelov, hvis den også pålægger forpligtelser, dvs. at den ikke kun løser spørgsmålet om forældreansvaret for et mindreårigt barn eller om samvær med barnet, men også indeholder et krav om udlevering eller tilbagegivelse af barnet eller fastsætter de nærmere bestemmelser for samvær eller forbyder parterne at træffe modsatrettede foranstaltninger. Navnlig gælder det a) i tilfælde af en retsafgørelse om udlevering eller tilbagegivelse af et barn, at den forælder, som har barnet, skal handle efter rettens bestemmelse, og såfremt den pågældende ikke efterkommer rettens afgørelse, kan det i samme afgørelse bestemmes, at der automatisk pålægges en bøde på op til 50 000 EUR, der skal betales til den person, som forlanger barnet udleveret eller tilbagegivet, eller en midlertidig tilbageholdelse i op til et år eller begge sanktioner sammen (indirekte fuldbyrdelse (*έμμεση εκτέλεση*)), og b) i tilfælde af, at en forælders ret til samvær med barnet forhindres, at afgørelsen om samvær kan indeholde en trussel om bøde og tilbageholdelse mod den person, der forhindrer samværet (supplerende fuldbyrdelse (*αναπληρωματική εκτέλεση*)).

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Retsafgørelser vedrørende forældreansvar afsagt i andre medlemsstater anerkendes uden videre af de græske forvaltningsmyndigheder. Græske domstole har kompetence til at træffe afgørelse om gyldigheden af en udenlandsk retsafgørelse eller om en anmodning om anerkendelse af en udenlandsk dom uden en forudgående undersøgelse af domsstatens kompetence. Når der søges anerkendelse i Grækenland, kan de græske domstole afvise at anerkende en retsafgørelse om forældreansvar, når: a) det er i strid med almindelige nationale retsprincipper, idet der dog altid skal tages hensyn til barnets tarv, eller b) det er uforeneligt med en afgørelse om forældreansvar, der efterfølgende er truffet af græske domstole. I tilfælde, hvor de har kompetence i henhold til Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 på grundlag af barnets bopæl, kan de græske domstole som retterne i den medlemsstat, hvor der søges anerkendelse, endvidere afgøre spørgsmålet om forældreansvar for barnet ved senere at træffe deres egen afgørelse i sagen uden en forudgående undersøgelse af domsstatens kompetence og den bindende karakter af dennes dom (om den f.eks. kan appelleres).

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

I de beskrevne tilfælde ligger kompetencen hos domstolen i første instans med ét medlem, der behandler sagen på grundlag af den relevante procedure for den pågældende type tvist.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Relationerne mellem forældre og barn er reguleret af følgende, i prioriteret rækkefølge: (1) lovgivningen, der gælder for deres sidste fælles nationalitet, (2) lovgivningen, der gælder for deres sidste fælles faste bopæl, (3) lovgivningen, der gælder for barnets nationalitet.

Sidste opdatering: 21/10/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side [es](#) er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Forældremyndighed - Spanien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

I spansk lovgivning betegnes forældreansvar sædvanligvis som *patria potestad*. Det omfatter de rettigheder og pligter, som fysiske personer, normalt forældrene, har, eller det ansvar for at beskytte en mindreårigs person og ejendom, som juridiske personer er blevet tillagt ved lov eller retsafgørelse.

Forældremyndighed skal altid udøves til gavn for børnene i overensstemmelse med deres personlighed og med respekt for deres fysiske og psykiske integritet. Den omfatter følgende opgaver og beføjelser:

1. passe dem, være sammen med dem, sørge for deres underhold, opdrage dem og sørge for, at de får en god og alsidig uddannelse (*una formación integral*)
2. optræde på deres vegne og forvalte deres formue.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældre har forældreansvar for deres mindreårige børn.

Såfremt forældrene bliver separeret, skilt, ophæver samlivet (*ruptura*), eller ikke har fælles bopæl (*no convivencia*), har begge forældre alle rettigheder og pligter vedrørende deres mindreårige børn, det være sig vedrørende deres person eller deres ejendom, medmindre der foreligger særlige omstændigheder. Lever forældrene adskilt, udøves forældremyndigheden af den forælder, barnet bor hos. Efter begrundet anmodning fra den anden forælder kan retten, af hensyn til barnets tarv, tildele ham eller hende forældremyndigheden, som skal udøves sammen med den første forælder, eller kan fordele de opgaver, der er forbundet med udøvelse af forældremyndigheden, mellem begge forældre.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Ifølge spansk lovgivning kan andre familiemedlemmer, personer eller institutioner udpeges til under retsligt tilsyn at udøve forældreansvaret for børn, hvis forældrene ikke lever op til deres pligter til beskyttelse ifølge loven om pasning af mindreårige, eller ikke opfylder dem tilfredsstillende.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene bliver skilt eller separeret, kan forældreansvaret afgøres:

efter anmodning fra begge forældre i en særlig aftale (*Convenio regulado*), som skal godkendes af domstolene ved en retsafgørelse efter en retsforhandling, hvor begge parter høres

Det påhviler begge forældre at drage omsorg for børnene, i og med at de har forældreansvaret.

De forskellige former for omsorgsret og forældremyndighed kan sammenfattes som følger:

Tildeling til én af forældrene er den ordning, der oftest benyttes, både ved separation og skilsmisse. Den aftales mellem forældrene ved en retsforhandling, hvor begge parter høres, og der træffes normalt bestemmelser om samvær for den forælder, som ikke har forældremyndighed.

Fælles tildeling, hvor barnet skiftevis bor hos den ene eller den anden af sine forældre.

I undtagelsestilfælde, når omstændighederne kræver det, og af hensyn til barnets tarv, kan retten træffe en afgørelse om, at forældremyndigheden tilkendes en anden person, enten efter forslag fra forældrene selv eller direkte efter rettens afgørelse.

I tilfælde, hvor værgemålet er blevet tillagt myndighederne, opretholdes denne situation, og forældremyndigheden tildeles ikke nogen af forældrene.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældre, der når frem til en aftale om spørgsmål vedrørende forældreansvar, skal indsende en underskrevet aftale om alle de forhold, de er blevet enige om. Ud over andre foranstaltninger skal følgende udtrykkeligt være anført:

forældremyndighed og omsorgsret

samværsret

udøvelse af forældreansvaret

benyttelse af familiens bolig

børnebidrag.

Forældrenes aftale skal sammen med ansøgningen forelægges den kompetente førsteinstansdomstol. Forældrene skal godkende den i retten. Efter at retten har hørt børnene, hvis det er hensigtsmæssigt, og anklagemyndigheden, vurderer den aftalen.

Medmindre ægtefællernes aftaler om følgerne af ophævelse, separation og skilsmisse er skadelige for børnene, vil de blive godkendt af retten. Hvis parterne foreslår ordninger for samvær og kommunikation mellem børnebørn og deres bedsteforældre, kan retten godkende dem efter en høring af bedsteforældrene, hvor de har givet deres tilslutning.

Afvises aftalerne, skal dette ske i form af en begrundet afgørelse. I dette tilfælde skal ægtefællerne eventuelt fremsætte et nyt forslag til rettens godkendelse.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Familiemægling er det bedste alternativ til en retslig afgørelse, når der skal nås en aftale mellem parterne.

De aftaler, der indgås, skal altid godkendes af retten for at have retskraft.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Efter at have hørt børnene, hvis det er hensigtsmæssigt, skal retten i sin afgørelse altid træffe følgende foranstaltninger, der er til børnenes bedste, og om muligt undgå at adskille søskende:

de retlige foranstaltninger vedrørende forældremyndigheden, der skal tilkendes den ene eller begge forældre, samt opdragelsen

samværsret med angivelse af tid, måde og sted for, at forældrene kan tale med børnene og være sammen med dem

det kan undtagelsesvis være nødvendigt at begrænse eller ophæve samværsretten under alvorlige omstændigheder, eller hvis en af forældrene gentagne gange groft forsømmer sine forpligtelser over for børnene

tilkendelse af hel eller delvis forældremyndighed, hvis der er grund til det, og det er passende for børnene, til den ene af forældrene, herunder fratagelse af forældremyndigheden, hvis det skulle vise sig nødvendigt

det underholdsbidrag, som hver af forældrene skal betale for at dække barnets fornødenheder, idet der tages hensyn til forældrenes økonomiske forhold og de foranstaltninger, der er nødvendige for at sikre betalingen

tildeling af retten til at benytte familiens bolig og almindeligt indbo, hvis forældrene ikke er enige, idet der først og fremmest tages hensyn til den ægtefælle, som har forældremyndigheden over mindreårige børn.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Generelt deles forældremyndigheden af begge forældre, og dermed har de begge mulighed for at træffe beslutninger og løse alle spørgsmål, der vedrører et barn, selv om kun den ene af forældrene har forældreretten.

Hvis forældrene er uenige om de beslutninger, der kan eller skal træffes i forbindelse med et mindreårigt barn, f.eks. vedrørende uddannelse, valg af skole og fritidsaktiviteter, sundhedsmæssige spørgsmål og valg af læge, personlige anliggender såsom valg af navn eller religion samt valg af det sted eller land, hvor de mindreårige børn skal bo osv., og det ikke er muligt for forældrene at nå til enighed, kan den ene af forældrene henvende sig til retten for at få løst konflikten.

Retten lytter til begge forældre og barnet, hvis dette er hensigtsmæssigt, og tilkender den ene eller den anden forælder retten til at træffe de relevante beslutninger, uden at denne afgørelse kan appelleres. Hvis der fortsat er uenighed, eller der opstår uenighed igen, og dette skader udøvelsen af forældreansvaret, kan retten tilkende den ene af forældrene en del af eller hele retten til at træffe beslutning eller kan dele opgaverne mellem dem. Alle disse foranstaltninger kan træffes for et tidsrum på højst to år.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Hvis forældrene får fælles forældremyndighed over et mindreårigt barn, vil det i praksis betyde, at forældrene skiftes til dagligt at tage vare på barnet i nogle på forhånd fastsatte perioder, der som regel falder sammen med perioder i skoleåret.

Alle ferieperioder deles mellem forældrene.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

I forbindelse med separation eller skilsmisse efter fælles overenskomst er det førsteinstansretten (Juzgado de Primera Instancia), hvor ægtefællerne havde deres sidste fælles bopæl, eller hvor den ene af ægtefællerne har bopæl, der er kompetent.

Såfremt ægtefællerne er uenige, er det førsteinstansretten ved ægtefællernes bopæl, der er kompetent; hvis ægtefællerne bor i forskellige retskredse, kan sagsøger vælge retten ved ægtefællernes sidste bopæl eller sagsøgtes bopæl.

I retssager, der udelukkende vedrører forældremyndighed og børnenes underhold, og hvor forældrene ikke er gift, er førsteinstansretten ved forældrenes sidste fælles bopæl kompetent. Bor ægtefællerne i forskellige retskredse, kan sagsøger vælge retten ved sagsøgtes bopæl eller barnets bopæl.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Følgende procedurer gælder i disse tilfælde:

Hvis parterne er enige og ikke er gift, finder proceduren om fælles overenskomst i civilretsplejelovens artikel 777 anvendelse i forbindelse med separation, skilsmisse og vedtagelse af forskellige foranstaltninger vedrørende forældremyndighed og børnenes underhold.

Hvis parterne ikke er enige og ikke er gift, finder proceduren i civilretsplejelovens artikel 770 og 774 anvendelse på både ægteskabssager og sager om forældremyndighed.

I hastesager kan der træffes en række foranstaltninger ved brug af følgende procedurer:

forudgående foreløbige retsmidler i forbindelse med begæringen om ophævelse af ægteskabet, separation eller skilsmisse eller procedurer vedrørende forældremyndighed og børnenes underhold, jf. civilretsplejelovens artikel 771 og 772

det er udtrykkeligt fastsat, at hvis der er grund til at anvende en hasteprocedure, er det muligt inden for rammerne af den første afgørelse at vedtage retsmidler med umiddelbar virkning

foreløbige retsmidler i forbindelse med accept af begæringen i ægteskabssager eller sager om forældremyndighed som i førnævnte tilfælde, jf. civilretsplejelovens artikel 773.

12 Kan jeg få retshjælp?

Det er muligt at opnå hel eller delvis retshjælp, forudsat at de krav, der stilles i loven om retshjælp, er opfyldt. (Se "Retshjælp – Spanien").

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

For at finde ud af, om retsafgørelser kan appelleres, må der skelnes mellem de forskellige typer retsafgørelser i forbindelse med forældreansvar:

Alle retsafgørelser i sager, hvor forældrene er uenige, kan appelleres til provinsdomstolen (Audiencia Provincial).

Retsafgørelser, der træffes i sager, hvor forældrene er enige, kan kun appelleres til provinsdomstolen, hvis der træffes en foranstaltning, som er i strid med indholdet af forældrenes aftale.

Retsafgørelser i forbindelse med sager, hvor forældrene er enige, kan kun appelleres til provinsdomstolen, hvis der træffes en foranstaltning, som er i strid med indholdet af forældrenes aftale.

Ifølge loven er der ikke mulighed for at appellere retsafgørelser om forudgående foreløbige retsmidler eller foreløbige retsmidler eller afgørelser om udøvelsen af forældremyndigheden.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Hvis en retsafgørelse om forældreansvar ikke frivilligt fuldbyrdes, kan den førsteinstansret, der traf den, forelægges en anmodning om fuldbyrdelse og derved gennemtvunge afgørelsen.

Det skal anføres, hvilken retsafgørelse der skal fuldbyrdes, og mod hvem.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

De i et EU-land truffne retsafgørelser i forbindelse med ægteskabssager om udøvelse af forældreansvar for et fælles barn, som kan fuldbyrdes i den pågældende stat, og som er blevet forkyndt, anerkendes i Spanien på anmodning af den ene af de berørte parter, uden at det er nødvendigt at indbringe sagen for retten, jf. Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar.

For at anmode om fuldbyrdelse skal der indgives en begæring om fuldbyrdelse til retten i den retskreds, hvor den mindreårige befinder sig, og hvor fuldbyrdelsen skal finde sted. Der skal vedlægges en kopi af den retsafgørelse, der ønskes fuldbyrdet, som skal opfylde alle krav til sikring af, at der er tale om en autentisk retsafgørelse i overensstemmelse med standardformularen i bilag V. Der er advokattvang (*Abogado y Procurador*).

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

For at gøre indsigelse mod anerkendelse af en afgørelse om forældremyndighedens placering, der er truffet i en anden medlemsstat, skal den berørte rette henvendelse til den førsteinstansret (Juzgado de Primera Instancia), hvor afgørelsen søges anerkendt, og påberåbe sig en af de grunde til at nægte anerkendelse, der er nævnt i forordning 2201/2003.

Der er tale om følgende grunde:

Afgørelsen strider mod grundlæggende retsprincipper under hensyntagen til barnets bedste,

Afgørelsen er, bortset fra i hastetilfælde, truffet, uden at barnet har haft mulighed for at blive hørt,

Vedkommende forælder er dømt som udebleven, og stævningen eller et tilsvarende dokument ikke er blevet afleveret til eller forkyndt for den pågældende, medmindre det dokumenteres, at vedkommende har accepteret retsafgørelsen,

Den pågældende forælder gør gældende, at retsafgørelsen krænker vedkommendes forældreansvar, såfremt afgørelsen er truffet, uden at vedkommende har haft mulighed for at blive hørt,

Afgørelsen er uforenelig med en retsafgørelse om forældreansvar, der er truffet efterfølgende.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Den lovgivning, der finder anvendelse, er lovgivningen på det sted, hvor barnet har sædvanlig bopæl, jf. Haager-konventionen fra 1996 om beskyttelse af mindreårige.

Sidste opdatering: 05/04/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Kroatien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Med "forældremyndighed" menes forældrenes ansvar, rettigheder og pligter med henblik på at beskytte og fremme barnets personlige og materielle rettigheder såvel som dets trivsel. Forældremyndigheden skal udøves af forældrene i overensstemmelse med barnets behov for og evne til at udvikle sig. Forældrene kan ikke give afkald på forældremyndigheden. Forældrene er forpligtet til at drøfte og nå til enighed med barnet om specifikke aspekter vedrørende forældreansvaret under hensyntagen til barnets alder og modenhed.

Forældremyndighed omfatter retten og pligten til at beskytte barnets personlige rettigheder til et godt helbred, udvikling, bistand og beskyttelse, til opvækst og uddannelse, til udøvelse af samværsret og valg af bopæl samt ret og pligt til at forvalte barnets ejendom. Forældremyndigheden er også retten og pligten til at repræsentere barnets materielle og personlige rettigheder og interesser.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældrene har ret og pligt til at udøve forældremyndigheden i fællesskab og på lige vilkår. Hvis forældrene ikke bor fast sammen, skal de udøve forældremyndigheden i fællesskab og udarbejde en plan for fælles forældremyndighed. Fælles udøvelse af forældremyndigheden kan også være underlagt en dommers afgørelse baseret på alle de væsentlige punkter i forældrenes plan for udøvelse af fælles forældremyndighed. Ved fælles forældremyndighed er forældrene tvunget til at løse alle stridsspørgsmål i fællesskab.

Den ene af forældrene udøver forældremyndigheden alene, helt eller delvis med henblik på at træffe afgørelse om et særligt vigtigt spørgsmål vedrørende barnet, og den anden forælders udøvelse af forældremyndigheden er derfor begrænset på dette punkt, men kun på grundlag af en retsafgørelse, der tager hensyn til barnets trivsel. Hvis der ikke foreligger en retsafgørelse, fortsætter den ene forælder med at udøve forældremyndigheden alene, såfremt den anden forælder er afgået ved døden eller er erklæret død på betingelse af, at forældrene udøvede fælles forældremyndighed, før en af dem døde. Den ene af forældrene udøver forældremyndigheden alene på grundlag af en retsafgørelse, hvis forældrene ikke har lagt en plan for udøvelse af fælles forældremyndighed, eller hvis de ikke er nået til enighed i forbindelse med den retlige behandling af sagen. Retten tager især hensyn til, hvem af forældrene der er villig til at samarbejde, og til aftalen om udøvelse af fælles forældremyndighed.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis forælderen til et barn er mindreårig eller har fået frataget sin retsevne, så den pågældende ikke er i stand til at udøve forældremyndigheden, suspenderes forældremyndigheden på grund af juridiske hindringer. Mens forældremyndigheden er suspenderet, kan det daglige ansvar for barnet udøves af ovennævnte forælder alene eller sammen med barnets anden forælder eller sammen med den værge, der er udpeget til barnet i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om familieforhold og om udpegelse af barnets værge. Ovennævnte forælder kan ikke repræsentere barnet, og hvis den pågældende forælder har fået frataget sin retsevne, kan han eller hun ikke repræsentere barnet i forhold til de spørgsmål, for hvilke den pågældende har fået frataget sin retsevne. Barnet repræsenteres af den anden forælder eller barnets værge, som skal respektere forældrens ønsker.

I tilfælde af uenighed mellem barnets forældre eller mellem en forælder og værgen med hensyn til repræsentationen af barnet i forbindelse med vigtige beslutninger, træffer retten inden for rammerne af den frivillige retspleje på anmodning af barnet, forælderen eller værgen afgørelse om, hvem der skal repræsentere barnet i sagen.

I forbindelse med en sag henhørende under den frivillige retspleje, der er indledt på anmodning af barnet, forælderen eller socialcentret, træffer retten afgørelse om at suspendere udøvelsen af forældremyndigheden (suspension af udøvelsen af forældremyndigheden på grund af juridiske hindringer), hvis forælderen er fraværende, og hvis dennes bopæl er ukendt, eller hvis forælderen af objektive grunde varigt er forhindret i at udøve forældremyndigheden. I tilfælde af suspension af udøvelsen af forældremyndigheden af ovennævnte grunde må forælderen ikke påberåbe sig udøvelsen af den. I tilfælde af suspension af udøvelsen af forældremyndigheden skal denne udøves alene af den anden forælder, men barnet kan også blive sat under værgemål i overensstemmelse med bestemmelserne i loven om familieforhold. I forbindelse med en sag henhørende under den frivillige retspleje, som er anlagt efter anmodning fra barnet, fra den forælder, som har fået suspenderet forældremyndigheden, eller fra socialcentret, træffer retten afgørelse om ophør af suspensionen af forældremyndigheden på grund af juridiske hindringer, når grundene til suspensionen af forældremyndigheden ikke længere eksisterer. Hvis forældrene udøver fælles forældremyndighed og en af dem dør, fortsætter den anden forælder med at udøve forældremyndigheden alene. Hvis den forælder, der har eneforældremyndigheden, dør, træffer retten i forbindelse med en sag henhørende under den frivillige retspleje, der er indledt på anmodning af barnet, den anden forælder eller socialcentret, afgørelse om at overlade udøvelsen af forældremyndigheden til den anden forælder, forudsat at dette ikke er i strid med barnets tarv. Hvis begge forældre dør, sættes barnet under værgemål af socialcentret. Den forælder, der har forældremyndigheden, kan ved at oprette et testamente eller et notarialdokument i sin levetid udpege den person, som efter hans eller hendes mening vil være bedst egnet til at udøve forældremyndigheden over for barnet, såfremt han eller hun skulle afgå ved døden. Hvis barnet er sat under værgemål efter forældrenes død, skal der tages hensyn til forældrenes vilje og barnets ønsker, medmindre det blev antaget, at dette ville være uforeneligt med barnets trivsel.

I henhold til artikel 224 i lov om familieforhold sættes et barn under værgemål, hvis forældrene er døde, forsvundet, ukendte, hvis deres bopæl har været ukendt i mindst en måned, eller hvis forældrene har fået frataget forældremyndigheden eller deres retsevne, så de ikke kan udøve deres forældremyndighed, og hvis de ikke har overdraget udøvelsen af forældremyndigheden til en person, der opfylder de betingelser, der gælder for værger, eller har givet samtykke til adoption. I henhold til artikel 225 i lov om familieforhold træffer socialcentret afgørelse om at sætte barnet under værgemål og udpege en værge. På grundlag af socialcentrets beslutning anbringes barnet hos en værge, en anden person, en plejefamilie, et børnehjem eller en anden ansvarlig juridisk person, der har kompetence inden for social beskyttelse, medmindre det strider imod loven om familieforhold.

Der træffes foranstaltninger om beskyttelse af barnets rettigheder og trivsel på grundlag af en ekspertrapport, såfremt det konstateres, at barnets rettigheder og trivsel er blevet tilsidesat, eller hvis barnets rettigheder, trivsel og udvikling er fare. Barnets rettigheder anses for at være i fare, når forældremyndigheden over for barnet udøves på en uhensigtsmæssig måde, eller hvis barnet har psykosociale vanskeligheder, som kan ses gennem barnets adfærd, følelsesmæssige og skolemæssige vanskeligheder og andre problemer, der måtte opstå i barndommen eller sandsynligvis vil opstå.

For at beskytte barnets personlige rettigheder og trivsel kan socialcentret:

1. træffe en hasteforanstaltning om at fjerne barnet og anbringe det uden for familien
2. advare mod fejl og forsømmelser i udøvelsen af forældremyndigheden
3. sørge for at sikre forældrene professionel hjælp og støtte i forbindelse med udøvelsen af forældreansvaret over for barnet og
4. sørge for at sikre forældrene intensiv professionel hjælp og tilsyn i forbindelse med udøvelsen af forældremyndigheden over for barnet.

For at beskytte barnets personlige rettigheder og velfærd kan retten:

1. midlertidigt placere barnet i en anden parts, en plejefamilies eller et socialcenters varetægt,
2. nedlægge forbud mod at nærme sig barnet,
3. fratage forældrene retten til at bo sammen med barnet og overdrage det daglige ansvar for barnet til en anden part, en plejefamilie eller et socialcenter,
4. overdrage et barn med adfærdsproblemer til en plejefamilie eller et socialcenter for at sikre det omsorgsbistand og
5. fratage forældrene forældremyndigheden.

Loven om familieforhold indeholder bestemmelser om midlertidig anbringelse af barnet, midlertidig overdragelse af ansvaret for barnet og fratagelse af retten til at bo sammen med barnet m.v. inden for rammerne af beskyttelsen af barnets rettigheder og trivsel.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Spørgsmålet om forældreansvar kan reguleres inden for rammerne af en plan for udøvelse af fælles forældremyndighed eller ved en retsafgørelse.

Planen for udøvelse af fælles forældremyndighed er en skriftlig aftale mellem forældrene om udøvelse af fælles forældremyndighed i de tilfælde, hvor barnets forældre ikke lever varigt sammen længere. Planen for udøvelse af fælles forældremyndighed fastlægger de nærmere detaljer om:

1. barnets bopæl og faste opholdssted,
2. den tid, barnet tilbringer med hver af forældrene,
3. hvordan kommunikationen skal foregå, når der skal træffes vigtige beslutninger og udveksles vigtige oplysninger om barnet,
4. størrelsen på det obligatoriske børnebidrag, som betales af den forælder, som ikke bor sammen med barnet og
5. hvordan eventuelle stridsspørgsmål skal løses i fremtiden. Forældrene fastlægger selv planen for udøvelse af fælles forældremyndighed i forbindelse med en obligatorisk forligsprocedure eller familiemæglingsprocedure.

Hvis forældrene ikke er i stand til at blive enige om at lægge en plan for udøvelse af fælles forældremyndighed, eller hvis retten har afvist den, kan hver forælder eller barnet indbringe sagen for retten for at løse spørgsmål vedrørende barnets opholdssted, hvordan forældreansvaret skal udøves, barnets ret til samvær med den anden forælder og finansieringen af barnets behov. I forbindelse med den procedure, hvor der vil blive truffet afgørelse om, hvilken forælder barnet skal bo sammen med, hvordan forældremyndigheden skal udøves, og hvordan den anden forælders ret til samkvem med barnet skal foregå, er retten ikke tvunget til at opfylde parternes krav. Retten kan beslutte, hvilken forælder barnet skal bo sammen med, hvordan den anden forælders ret til samvær med barnet skal foregå, og hvordan forældremyndigheden skal udøves på grundlag af aftalen mellem forældrene, hvis den finder, at dette er i overensstemmelse med barnets tarv.

Retten beslutter på eget initiativ, hvilken forælder barnet skal bo sammen med og tager stilling til, hvordan forældremyndigheden og den anden forælders ret til samvær med barnet skal udøves, samt hvem der skal betale til barnets underhold: ved afgørelse om, at ægteskabet er ugyldigt, omstødt eller opløst, eller i andre tilfælde, hvor samlivet mellem forældrene er ophørt, enten ved afgørelse herom eller ved anfægtelse af moderskabet eller faderskabet, når det er muligt og nødvendigt at træffe denne afgørelse i lyset af udfaldet af sagen og dens omstændigheder.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

For at planen for udøvelse af fælles forældremyndighed kan fuldbyrdes, kan den indbringes for retten inden for rammerne af den frivillige retspleje med henblik på at få kontrolleret og godkendt indholdet i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om familieforhold. Planen for udøvelse af fælles forældremyndighed kan ændres afhængigt af barnets alder og modenhed eller, hvis det begrundes med en væsentlig ændring af omstændighederne, og sendes til retten inden for rammerne af den frivillige retspleje med henblik på at få kontrolleret og godkendt indholdet af den ændrede plan.

Retten kan beslutte, hvilken forælder barnet skal bo sammen med, hvordan den anden forælders ret til samvær med barnet skal foregå, og hvordan forældremyndigheden skal udøves på grundlag af aftalen mellem forældrene, hvis den finder, at dette er i overensstemmelse med barnets tarv. Hvis forældrene beslutter sig for at udøve forældremyndigheden i fællesskab, skal aftalen indeholde bestemmelser om alle de væsentlige spørgsmål, der er nævnt i planen for udøvelse af fælles forældremyndighed. For så vidt angår retsmidler og ændring af afgørelser svarer den afgørelse, som retten har truffet på grundlag af en aftale mellem forældrene om udøvelse af forældremyndigheden til en plan for udøvelse af fælles forældremyndighed, som retten har godkendt. Afgørelsen om forældremyndigheden og om den anden forælders udøvelse af samværsretten med barnet skal ikke være begrundet, når den er vedtaget på grundlag af ovennævnte aftale mellem forældrene om udøvelse af fælles forældremyndighed. For så vidt angår retsmidler og ændring af afgørelser svarer den afgørelse, som retten har truffet på grundlag af en aftale mellem forældrene om udøvelse af forældremyndigheden til den plan for udøvelse af fælles forældremyndighed, som retten har godkendt.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Hvis forældrene ikke har kunnet nå frem til en aftale om udøvelse af fælles forældremyndighed, vil socialcentret råde dem til at forsøge at nå frem til en aftale i forbindelse med en familiemæglingsprocedure, undtagen i de tilfælde, der er anført i loven, hvor mægling ikke vil blive iværksat. Hvis forældrene har til hensigt at lade sig skille og ikke har formået at nå til enighed om en plan for udøvelse af fælles forældremyndighed, underretter socialcentret dem om, at retten i forbindelse med proceduren for opløsning af ægteskabet, som blev indledt på grundlag af en anmodning fra en af ægtefællerne, vil træffe afgørelse på eget initiativ:

1. om, hvilken forælder barnet skal bo sammen med, om den anden forælders ret til samvær med barnet og om betalingen til barnets underhold
2. om at give barnet mulighed for at give udtryk for sin holdning i overensstemmelse med lov om familieforhold og
3. om at give barnet en særlig værge i overensstemmelse med bestemmelserne i lov om familieforhold.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

I henhold til artikel 413 i lov om familieforhold skal retten på eget initiativ bestemme, hvilken forælder barnet skal bo sammen med, hvem der skal udøve forældremyndigheden, og hvilken samværsret den anden forælder skal have med barnet, såvel som hvem der skal betale til barnets underhold, ved afgørelse om, at ægteskabet er ugyldigt, omstødt eller opløst, eller i andre tilfælde, hvor samlivet mellem forældrene er ophørt, enten ved afgørelse herom eller ved anfægtelse af moderskabet eller faderskabet i lyset af udfaldet af sagen og dens omstændigheder. Retten kan ved en afgørelse

- 1) begrænse eller forbyde den anden forælders udøvelse af samværsretten med barnet,
- 2) bestemme, at samværet med barnet skal udøves under tilsyn af en faglig person,
- 3) træffe en foranstaltning med henblik på at beskytte barnets rettigheder og trivsel, hvis det er nødvendigt i lyset af sagens omstændigheder, eller
- 4) tage stilling til en bonusforælders samværsret, hvis den pågældende boede sammen med barnet og havde påtaget sig ansvaret for det på tidspunktet for ægteskabets ophør.

I henhold til artikel 417 i lov om familieforhold skal retten i forbindelse med sager, hvor det bliver besluttet, at barnet skal have samværsret med den ene forælder, underrette den anden forælder om, at udøvelsen af førstnævnte forælders samværsret med barnet er af særlig betydning for barnets trivsel. Retten skal endvidere tilskynde forældrene til at nå til enighed og deltage i familiemæglingsproceduren, undtagen i tilfælde af vold i hjemmet, og hvis der ikke er enighed, sikre sig, at det sted, hvor samværet skal foregå, er tilpasset barnet under hensyntagen til den besøgende forælders fysiske og tidsmæssige rammer. Retten træffer afgørelse om de nærmere detaljer for, hvordan, hvornår og hvor barnet skal hentes og afleveres, og, hvis det er relevant, om omkostningerne ved udøvelsen af samværsretten med barnet. Retten supplerer afgørelsen med en skriftlig advarsel om, hvilke juridiske konsekvenser det vil

have ikke at overholde forpligtelsen til at tillade udøvelsen af samværsretten med barnets anden forælder (idømmelse af en bøde, fængselsstraf, ændring af afgørelsen om, hvilken forælder barnet skal bo sammen med).

I henhold til artikel 418 i lov om familieforhold kan retten i forbindelse med sager, der har til formål at fastsætte de nærmere vilkår for den anden forælders udøvelse af samværsretten med barnet, træffe en eller flere foranstaltninger for at sikre fuldbyrdelsen af afgørelsen, hvis det var sandsynligt, at den forælder, som barnet bor sammen med, ikke overholder afgørelsen om den anden forælders udøvelse af samværsretten med barnet, navnlig: 1. ved at udpege en person, der skal bidrage til fuldbyrdelsen af afgørelsen eller aftalen om forældrens udøvelse af samværsretten med barnet, og 2. ved at pålægge den forælder, som barnet bor sammen med, at stille finansiel garanti. Når retten vedtager sådanne foranstaltninger, tages der hensyn til den tidligere adfærd hos den forælder, som barnet bor sammen med.

I henhold til artikel 419 i lov om familieforhold kan retten i forbindelse med sager, der har til formål at fastsætte de nærmere vilkår for forældrens udøvelse af samværsretten med barnet, træffe en eller flere foranstaltninger for at sikre tilbagelevering af barnet og forhindre, at den forælder, der udøver samværsretten, ikke bortfører barnet (ved at pålægge den forælder, der har samværsret med barnet, at aflevere sit pas ved den ret, der traf afgørelsen, i det tidsrum, hvor samværet finder sted, ved at pålægge den forælder, der har samværsret med barnet, at stille en finansiel garanti, ved at forbyde, at den forælder, der har samværsret, at overdrage eller ændre sine formueforhold og ved at registrere forbuddet i de offentlige registre, ved at pålægge den forælder, der har samværsret, regelmæssigt at præsentere sig med barnet hos det kompetente organ som f.eks. socialcentret i den by, hvor samværsretten udøves, ved at fastsætte, hvor samværsretten skal udøves, ved at forbyde barnet at forlade det land, hvor samværsretten skal udøves, og ved at registrere forbuddet i de nationale og internationale IT-systemer). Når retten træffer sådanne foranstaltninger, tager den hensyn til den tidligere adfærd hos den forælder, der har samværsretten med barnet.

I henhold til artikel 421 skal afgørelsen om forældremyndighed og udøvelse af samværsretten med barnet ikke begrundes, når den er truffet på baggrund af en aftale mellem forældrene i overensstemmelse med bestemmelserne i loven om familieforhold, eller når afgørelsen er blevet læst op, mens alle parter var til stede, og når alle parter har givet afkald på deres ret til at appellere afgørelsen.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

I henhold til artikel 99 i lov om familieforhold kan en forælder repræsentere barnet alene i sager om forældremyndighed, hvor den anden forælder er begrænset på grundlag af bestemmelserne i lov om familieforhold eller af rettens afgørelse.

I henhold til bestemmelserne i artikel 105 kan en forælder udøve forældremyndigheden alene - helt eller delvis eller for at træffe afgørelse om et særligt vigtigt spørgsmål vedrørende barnet - som medfører, at den anden forælders udøvelse af forældremyndigheden bliver begrænset på dette punkt, men udelukkende på grundlag af en retsafgørelse, der tager hensyn til barnets trivsel. Hvis der ikke foreligger en retsafgørelse fortsætter den ene forælder med at udøve forældremyndigheden alene, såfremt den anden forælder er afgået ved døden eller er erklæret død på betingelse af, at forældrene udøvede fælles forældremyndighed, før en af dem døde. I henhold til artikel 100 i lov om familieforhold (repræsentation af barnets væsentlige personlige rettigheder, ændring af navn, ændring af barnets bopæl eller opholdssted og valg af religiøst tilhørsforhold) gælder det, at såfremt retten vælger at give eneforældremyndighed, beslutter den samtidig, om den, der udøver forældreansvaret alene, skal repræsentere barnet i forbindelse med dets væsentlige personlige rettigheder eller med samtykke fra den anden forælder.

I henhold til artikel 110 i lov om familieforhold har forældrene, uanset om de udøver forældremyndigheden i fællesskab eller alene, ret til selvstændigt at træffe afgørelser vedrørende barnet, hvis det bor sammen med den ene forælder. I hastetilfælde, som f.eks. hvis barnet er udsat for direkte fare, har hver forælder ret til uden samtykke fra den anden forælder at træffe hasteforanstaltninger for at sikre barnets trivsel, men skal informere den anden forælder herom hurtigst muligt.

Uanset om forældrene udøver forældremyndigheden i fællesskab eller alene, skal de udveksle oplysninger med hinanden om barnets helbred og opvækst samt oplysninger, der vedrører barnets forpligtelser i og uden for skolen. Udvekslingen af disse oplysninger skal være præcis, klar og udelukkende vedrøre barnet.

Den ene forælder må ikke drage fordel af sin pligt til at samarbejde til at overvåge den anden forælder.

I henhold til artikel 112 i lov om familieforhold har den forælder, der har begrænset forældremyndighed, samværsret med barnet, ret til at tage beslutninger i hverdagen angående barnet, ret til at træffe hasteforanstaltninger, hvis barnet er i direkte fare, og ret til at blive underrettet om de vigtigste omstændigheder vedrørende barnets personlige rettigheder. Disse rettigheder kan kun begrænses eller inddrages ved en retsafgørelse, når det er nødvendigt for at sikre barnets trivsel. Den forælder, der ikke har forældremyndigheden over barnet, har ret til at kræve, at den anden forælder oplyser om væsentlige omstændigheder vedrørende barnets personlige rettigheder, forudsat at den pågældende har en retmæssig interesse heri, og for så vidt det ikke er i strid med barnets interesser. I tilfælde af tvister vil retten i forbindelse med en sag henhørende under den frivillige retspleje, der er indledt på anmodning af barnet eller en forælder, træffe en afgørelse med henblik på at sikre barnets trivsel.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

I henhold til artikel 108 i lov om familieforhold har forældre, der har fælles forældremyndighed, pligt til at træffe alle vigtige beslutninger vedrørende barnet i fællesskab eller give deres samtykke. Ved vigtige beslutninger om barnet forstås repræsentation af barnet i forbindelse med dets væsentlige personlige rettigheder og repræsentation af barnet i forbindelse med formueforhold og ejendomsrettigheder. Vigtige beslutninger vedrørende barnet kan også være i form af andre beslutninger, som kan få en væsentlig indvirkning på barnets liv, som f.eks. beslutninger om barnets samværsret med en person, der står barnet nær, ekstraordinære lægelige procedurer eller behandlinger og valg af skole, hvor den anden forælder må anses for at have givet sit samtykke hertil. I undtagelsestilfælde, f.eks. ved et presserende medicinsk indgreb, finder bestemmelserne i de særlige regler for beskyttelse af patienters rettigheder anvendelse. Artikel 100 i lov om familieforhold indeholder bestemmelser om repræsentation af barnet i forbindelse med dets væsentlige personlige rettigheder (ændring af barnets navn, ændring af barnets bopæl eller opholdssted, valg af religiøst tilhørsforhold). Det er kun muligt at repræsentere barnet i forbindelse med dets væsentlige personlige rettigheder, hvis den forælder, der ønsker at repræsentere barnet, har indhentet skriftligt samtykke fra den anden forælder, der har repræsentationsret. I de tilfælde, der er foreskrevet ved lov, er samtykke ikke nødvendigt, hvis den forælder, som barnet bor sammen med, har indhentet samtykke fra socialcentret. Hvis den forælder, der repræsenterer barnet ikke kan indhente skriftligt samtykke, træffer retten afgørelse i en sag henhørende under den frivillige retspleje, der er indledt på anmodning af barnet eller forælderen, om, hvem af forældrene der skal repræsentere barnet med henblik på at sikre dets trivsel.

Artikel 101 i lov om familieforhold indeholder bestemmelser om repræsentation af barnets formue og ejendomsret.

I henhold til artikel 109 i lov om familieforhold træffer retten afgørelse, hvis forældre, der har ret til at repræsentere barnet, ikke kan nå til enighed om vigtige beslutninger vedrørende barnet, i en sag henhørende under den frivillige retspleje, der er indledt efter anmodning fra barnet eller forælderen, om, hvem af forældrene der skal repræsentere barnet i denne henseende. Hvis de vigtige beslutninger vedrører barnets personlige rettigheder, er forældrene forpligtet til at deltage i en høring, inden der indledes en obligatorisk forligsprocedure.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Forslaget eller begæringen indbringes for den kompetente byret.

I henhold til artikel 34 i den civile retsplejelov træffer byretter altid afgørelse i første instans i tvister: om ægteskabets eksistens eller ugyldighed, om ægteskabets omstødelse eller opløsning om fastlæggelse eller anfægtelse af faderskab eller moderskab om hvilken forælder barnet skal bo sammen med og om forældremyndigheden, når det er nødvendigt samtidigt at træffe afgørelse om opløsning af ægteskabet, om ægteskabets eksistens eller ugyldighed eller om omstødelse af ægteskabet.

I overensstemmelse med lov om familieforhold, og inden forældre, der har ansvaret for omsorgen for et fælles barn, indgiver en begæring om skilsmisse, eller inden der indledes andre retlige procedurer vedrørende udøvelse af forældremyndigheden og forældrens samværsret, skal der gennemføres en obligatorisk høringsprocedure. Bestemmelserne i lov om familieforhold om obligatorisk høring af forældre, der har ansvaret for omsorgen for et fælles barn, inden de indgiver en begæring om skilsmisse, finder anvendelse i forbindelse med den obligatoriske høring inden indledningen af en sag om udøvelse af forældremyndighed og forældrenes samværsret i tilfælde af ophør af samlivet mellem forældrene. Loven fastsætter de tilfælde, hvor den obligatoriske høring ikke gennemføres. Der iværksættes obligatorisk høring på en parts anmodning, som indgives skriftligt eller mundtligt til socialcentret. Den obligatoriske høring iværksættes af en gruppe fagfolk fra det stedligt kompetente socialcenter, hvor barnet har bopæl eller opholdssted, eller ved ægtefællernes eller de registrerede partners sidste bopæl eller opholdssted. Familiemedlemmerne deltager personligt i den obligatoriske høring, dvs. uden mellemkomst af en bemyndiget repræsentant. Når den obligatoriske høring er gennemført, udarbejder socialcentret en rapport, der er gyldig i seks måneder fra den dato, hvor høringen blev afsluttet.

Før proceduren for opløsning af ægteskabet er det obligatorisk at afholde et møde med familiemægleren.

Afhængigt af hvilken type sag, der er indledt (ægteskabelige tvister, tvister vedrørende fastlæggelse eller anfægtelse af faderskab eller moderskab, tvister vedrørende forældremyndighed og forældrenes udøvelse af samværsret med barnet eller forældrenes skilsmisse efter fælles overenskomst, godkendelse af planen for udøvelse af fælles forældremyndighed), er det nødvendigt ud over de andre dokumenter at fremlægge rapporten om den obligatoriske høring og bevis for deltagelse i den første familiemægling samt planen for udøvelse af fælles forældremyndighed. Hvilken dokumentation der kræves, afhænger af, hvilken type sag der er indledt.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

I forbindelse med sager om familieretlige spørgsmål vedrørende børn skal de kompetente organer gribe hurtigt ind og sikre barnets trivsel.

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja. Retten til gratis retshjælp er reguleret ved lov om gratis retshjælp (Kroatiens statstidende nr. 143/2013).

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja. Det er muligt at appellere afgørelser afsagt i første instans senest femten dage efter forkyndelse af en genpart af en dom, medmindre en anden frist er fastsat i lov om civil retspleje. Det er muligt at appellere afgørelser afsagt i første instans i forbindelse med sager, der henhører under den særlige frivillige retspleje, som er reguleret ved lov om familieforhold, medmindre andet er fastsat ved lov. Appellen skal være indgivet senest femten dage efter forkyndelsen af afgørelsen.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Det er nødvendigt at kontakte den stedligt kompetente byret. Tvangsfuldbyrdelsen gennemføres i overensstemmelse med bestemmelserne i loven om tvangsfuldbyrdelse, loven om familieforhold, der bl.a. indeholder særlige bestemmelser om fuldbyrdelse af foranstaltninger vedrørende tilbagelevering af barnet til forælderen eller foranstaltninger vedrørende samvær med barnet (artikel 509-525 i lov om familieforhold).

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Det er obligatorisk at indlede en sag om anerkendelse af en udenlandsk retsafgørelse i henhold til lov om løsning af lovkonflikter med bestemmelser fra andre stater i visse relationer (Kroatiens statstidende nr. 53/91, 8/01)

Siden den 1. juli 2013 har Rådets forordning (EF) nr. 2116/2004 af 2. december 2004 om ændring af forordning (EF) nr. 2201/2003 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 fundet anvendelse i Republikken Kroatien. Med hensyn til anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser om forældreansvar er kapitel III i den pågældende forordning anvendt korrekt.

En anmodning om anerkendelse eller ikke-ankendelse eller en anmodning om et fuldbyrdelsesdokument eller en tvangsfuldbyrdelse indbringes for den stedligt kompetente byret.

Anmodningen om fuldbyrdelse skal indbringes for den stedligt kompetente byret.

Bestemmelserne i forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000, bestemmelserne i loven om tvangsfuldbyrdelse og i loven om familieforhold m.v. finder anvendelse i forbindelse med sager om anerkendelse og fuldbyrdelse af udenlandske retsafgørelser.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Appellen indbringes for byretten. Distriktsdomstolen træffer afgørelse om appellen.

Bestemmelserne i forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 og bestemmelserne i den civile retsplejelov finder anvendelse i forbindelse med appellen.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

I henhold til artikel 40 i loven om løsning af konflikter mellem kroatisk lov og andre staters lov i forbindelse med visse forhold er forholdet mellem forældre og børn reguleret af lovgivningen i den stat, hvor de er statsborgere. Hvis forældrene og børnene er statsborgere i forskellige stater, vil gældende lov være loven i den medlemsstat, hvor de har deres bopæl. Hvis forældrene og børnene er statsborgere i forskellige lande og ikke har fast bopæl i samme land, vil gældende lov være loven i Republikken Kroatien, hvis barnet eller en af barnets forældre er statsborger i Kroatien. Forhold mellem forældre og børn, som ikke er reguleret af ovennævnte bestemmelser, vil være omfattet af lovgivningen i den stat, hvor barnet er statsborger..

Siden 1. januar 2010 har Haagerkonventionen af 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn fundet anvendelse i Republikken Kroatien.

Yderligere oplysninger findes på adressen:

Lov om familieforhold (Kroatiens statstidende nr. 103/15)

Lov om tvangsfuldbyrdelse (Kroatiens statstidende nr. 112/12, 25/13, 93/14)

Lov om løsning af lovkonflikter med bestemmelser fra andre stater i visse forhold (Kroatiens statstidende nr. 53/91, 88/01)

Lov om gratis retshjælp (Kroatiens statstidende nr. 143/2013)

Lov om gennemførelse af Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar (Kroatiens statstidende nr. 127/2013)

Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000.

Sidste opdatering: 16/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Italien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

I italiensk ret er udtrykket "forældremyndighed" blevet erstattet med begrebet "forældreansvar" i henhold til lov om reform af slægtskab (lov nr. 219/2012 og lovdekret nr. 154/2013, som trådte i kraft den 7. februar 2014).

Forældreansvar er pligten til at sørge for pasning, uddannelse, opdragelse og moralsk støtte af barnet under hensyntagen til dets evner, interesser og ønsker. Barnet også har ret til at opretholde en fortsat og harmonisk kontakt til begge forældre, ret til omsorg, uddannelse og opdragelse og til at modtage moralsk støtte fra begge forældre og til at have fortsat kontakt til slægtinge i opstigende linje og til medlemmerne af begge grene af familien.

Barnet har også pligter: Såsom at respektere sine forældre og at bidrage til opretholdelse af familien, så længe barnet bor hjemme.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Hvis forældrene er gift, har de begge forældreansvaret. I så fald kan forældreansvaret udøves i fællesskab af begge forældre.

Hvis forældrene ikke er gift, går forældreansvaret til den forælder, der anerkender barnet. Hvis begge forældre anerkender deres barn, får de begge forældreansvaret og udøver det, som om de var gift. Hvis ugifte forældre ikke anerkender barnet samtidigt, kan den anden anerkendelse ikke ske uden samtykke fra den forælder, der allerede har anerkendt barnet.

Forældreansvaret udøves i fællesskab af forældrene under hensyntagen til barnets evner, interesser og ønsker. Forældrene fastslår i fællesskab barnets sædvanlige opholdssted.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis barnet midlertidigt ikke har ordentlige familieforhold, overdrages det til en anden familie.

Hvis forældrene ikke er tilstrækkeligt i stand til at sikre barnets udvikling, f.eks. i tilfælde af ekstremt konfliktfyldte forhold, beslutter retten ofte, at ansvaret for barnet skal overdrages til de sociale myndigheder, der hvor familien har bopæl. Generelt indebærer dette en begrænsning i udøvelsen af forældreansvaret: Generelt er det de sociale myndigheder, der hvor familien har bopæl, der træffer beslutninger om barnets sundhed, uddannelse og opdragelse. I dette tilfælde fortsætter barnet med at bo hos begge forældre eller hos en af dem. I de mest alvorlige sager beslutter retten at fjerne barnet fra hjemmet.

Hvis en af forældrene forsømmer eller ikke opfylder sine forpligtelser eller misbruger sin forældremyndighed, og hvis dette forårsager alvorlig skade på barnet, kan retten beslutte at fratage denne forælder sit forældreansvar.

Hvis begge forældre dør, får frataget forældreansvaret, eller hvis de af andre årsager ikke kan udøve forældreansvaret, udpeges der en værge. Værgen tager sig af barnet, repræsenterer det i alle dets civile forhold og forvalter dets ejendom.

Civillovbogen giver også retten mulighed for at udpege en særlig værge, hvis begge forældre (eller den forælder, der har det fulde forældreansvar) under hensyn til barnets tarv ikke kan eller ikke ønsker at udføre en eller flere handlinger, der rækker ud over de almindelige administrative aktiviteter. Værgen, som i dette tilfælde kaldes for "særlig værge", er bemyndiget til at udføre disse specifikke handlinger.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Separation eller opløsning, ophør af de civile retlige virkninger, annullering eller ugyldiggørelse af ægteskabet er ikke ensbetydende med, at forældrenes forældreansvar ophører.

Den metode, der normalt vælges i sådanne tilfælde, er at forældremyndigheden udøves i fællesskab, fordi det giver begge forældre et fælles ansvar.

De vigtigste beslutninger for barnet, som vedrører dets opdragelse, uddannelse, helbred og valg af sædvanligt opholdssted, træffes i fællesskab af forældrene under hensyntagen til barnets evner, interesser og ønsker, hvorimod forældrene i hverdagen kan udøve forældreansvaret særskilt (artikel 337b i civillovbogen).

Delt forældremyndighed indebærer ikke nødvendigvis, at barnet skal fordele sin tid lige mellem begge forældre. I princippet udpeges indehaveren af forældremyndigheden i separations- eller skilsmisedommen, dvs. den forælder, hos hvem barnet bor permanent. Derefter fastlægges en tidsplan for, hvornår barnet skal være hos den forælder, som ikke er indehaver af forældremyndigheden, samt de relevante bestemmelser herfor. Barnets ophold hos hver forælder kan være af samme varighed, hvis forældrenes bopæl ligger tæt på hinanden, og hvis deres livsstil er ens, forudsat at en sådan regel ikke forvolder skade på barnets sociale liv og liv i skolen.

Hvis den delte forældremyndighed ikke opfylder barnets behov, kan retten ved en begrundet afgørelse tildele eneforældremyndighed (artikel 337c i civillovbogen).

De mest almindelige grunde til at vælge eneforældremyndighed er: 1. En af forældrene er en trussel mod barnets fysiske og psykiske integritet (voldelig forælder, forælderen har alvorlige straffedomme bag sig, forælderen er stofmisbruger eller alkoholiker). 2. Forælderen er ikke i stand til at sikre barnets psykiske og materielle trivsel eller har aldrig har vist den ringeste interesse for barnet. 3. Forælderen taler dårligt om den anden forælder over for barnet. 4. I tilfælde af alvorlige konflikter mellem forældrene, som forstyrrer barnets trivsel og fysiske og psykiske udvikling.

Ved eneforældremyndighed udøves forældreansvaret udelukkende af den forælder, som har fået den tildelt, men de vigtigste beslutninger vedrørende barnet skal dog træffes af begge forældre, medmindre andet bestemmes på grund af særlig alvorlige omstændigheder, f.eks. voldelig adfærd eller misbrug (artikel 337c i civillovbogen).

Den forælder, der ikke har forældreansvaret, har ret og pligt til at holde opsyn med barnets opdragelse, uddannelse og levevilkår (artikel 316, sidste stykke).

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Aftalen om de nærmere vilkår for udøvelse af forældreansvaret mellem forældrene efter separation skal indgives til den stedligt kompetente appelret, som kontrollerer, om aftalen sikrer barnets rettigheder og velfærd og, i bekræftende fald, godkender den.

Hvis gifte forældre til et mindreårigt barn ønsker at blive separeret eller skilt, og hvis de har indgået en aftale om forældremyndighed og forældreansvar, har de to muligheder:

a) De kan indgive en fælles ansøgning til retten med henblik på at opnå godkendelse af aftalen.

b) De kan lade sig bistå af en eller flere advokater (artikel 6 i lovdekret nr. [132/2014](#)): Der er tale om en aftale, hvorved parterne beslutter at samarbejde loyalt og i god tro for i mindelighed at løse enhver tvist vedrørende deres separation og forældremyndighed over barnet.

Hvis der er tale om et mindreårigt barn (eller et myndigt barn, der ikke er i stand til at klare sig selv, eller som er alvorligt handicappet eller økonomisk afhængigt), skal den aftale, der er indgået efter en bistået forhandling, indleveres senest ti dage senere til den offentlige anklager ved den kompetente domstol, som godkender den, hvis den mener, at aftalen opfylder barnets tarv. Hvis domstolen derimod ikke mener, at aftalen opfylder barnets tarv, sender den offentlige anklager aftalen videre til rettens formand inden for fem dage, som så fastsætter en dato senest 30 dage herefter, hvor parterne skal møde for retten, som træffer afgørelse med det samme.

Efter godkendelse har aftalen karakter af retlige bestemmelser om separation og skilsmisse.

Hvis parret ikke er gift, er kun den første løsning mulig (dvs. at aftalen skal godkendes af retten).

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Forældrene kan kontakte en familiemægler med henblik på at løse problemer i forhold til udøvelse af forældreansvaret. Mægling er ikke beregnet til at skabe forsoning mellem forældrene, men til at sikre en gensidig aftale for så vidt angår vilkårene for udøvelse af forældreansvaret, samtidig med at enhver form for konflikt undgås eller begrænses. Enhver fælles løsning, der opnås gennem mægling, skal under alle omstændigheder indgives til retten, som vil undersøge, om barnets tarv opfyldes.

I tilfælde af fortsat uenighed skal tvisten løses ved den ret, der er kompetent med hensyn til skilsmisse, separation og forældremyndighed.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Der skelnes mellem to situationer.

a) Forældrene kan henvende sig til retten i tilfælde af uenighed om spørgsmål af særlig betydning. I sådanne tilfælde foreslår retten først og fremmest de mest hensigtsmæssige løsninger af hensyn til barnets tarv og familiens enhed. Hvis konflikten fortsætter, giver retten den pågældende forælder, som den anser for bedst egnet til at varetage barnets tarv, ret til at træffe en afgørelse i sagen.

b) Forældrene kontakter retten for at anmode den om at træffe en afgørelse om forældremyndigheden og om barnets bopælssted (almindeligvis i tilfælde af separation). I dette tilfælde træffer retten afgørelse om:

Forældremyndigheden over barnet, normalt ved at vælge løsningen med fælles forældremyndighed mellem de to forældre.

I hvilke perioder barnet skal bo sammen med hver forælder og betingelserne herfor.

Børnebidragets størrelse og i almindelighed hver forælders bidrag til udgifter til pasning, uddannelse og opdragelse af barnet.

Da beslutninger af stor betydning i tilfælde af forældrenes separation eller skilsmisse skal træffes ved fælles aftale mellem forældrene, kan disse, hvis de er uenige om visse spørgsmål henvende sig til retten som beskrevet under a).

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Den forælder, der er blevet tilkendt eneforældremyndigheden over barnet, har hele forældreansvaret, medmindre retten træffer en anden afgørelse. Retten kan bl.a. træffe særlige administrative afgørelser.

Men selv i de tilfælde, hvor forældremyndigheden udelukkende tilkendes den ene af forældrene, skal beslutninger af stor betydning for barnets tarv (vedrørende barnets opdragelse, uddannelse, helbred) træffes af begge forældre, medmindre andet er fastsat i en afgørelse om forældremyndighed.

Generelt fastslår retten, at samtykke fra den forælder, der ikke er tilkendt forældremyndigheden, ikke er nødvendig, når denne er fraværende, ligeglad, ikke kan findes eller har opført sig voldeligt eller urimeligt.

Den forælder, der ikke har forældremyndigheden over barnet, har ret og pligt til at holde opsyn med dets opdragelse, uddannelse og levevilkår, og kan indbringe sagen for retten, hvis han eller hun mener, at der er blevet truffet beslutninger, der er til skade for barnets tarv.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Ved fælles forældremyndighed udøves forældreansvaret af begge forældre, som skal blive enige om, hvilken retning barnets liv skal tage, og i fællesskab skal træffe beslutninger af stor betydning for barnets opdragelse, uddannelse, helbred og valg af sædvanligt opholdssted. Generelt træffer forældrene separat beslutninger vedrørende barnets dagligdag i de respektive perioder, hvor barnet opholder sig hos den ene eller den anden forælder.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Byretten ("Tribunale ordinario") har kompetence til at behandle alle procedurer vedrørende forældremyndighed og tilknyttede spørgsmål om forældreansvar. Enhver tvist, der vedrører fratagelse af forældreansvaret, begrænsning af forældreansvaret, genoprettelse af forældreansvaret, og som ikke drejer sig om spørgsmål vedrørende forældremyndigheden over barnet, henhører under ungdomsdomstolen ("Tribunale per i minorenni").

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Hvis spørgsmålet vedrører forældremyndigheden og forældreansvaret for et barn fra et ægteskab i sager om separation eller skilsmisse, foregår proceduren som beskrevet i afsnittet [Skilsmisse](#).

Foranstaltninger vedrørende forældremyndighed og udøvelse af forældreansvar for et barn uden for ægteskab træffes ved et lukket retsmøde, på grundlag af en kortfattet rapport, efter at den offentlige anklager og forældrene er blevet hørt. I hastetilfælde kan retten, eventuelt på eget initiativ, træffe midlertidige foranstaltninger under hensyn til barnets tarv.

I begge tilfælde kan retten træffe midlertidige hasteforanstaltninger for at beskytte barnet. Proceduren er forskellig afhængigt af, om det er et barn, der er født af ugifte eller gifte forældre, men byretten er kompetent i begge tilfælde.

Som i alle sager, der vedrører barnet, høres barnet af en dommer, hvis barnet er fyldt 12 år eller under alle omstændigheder, når det er i stand til at udforme sine egne synspunkter.

12 Kan jeg få retshjælp?

Det er muligt at få sagsomkostningerne i forbindelse separation, skilsmisse, forældremyndighed, begrænsning eller fratagelse af forældremyndighed dækket af staten.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Det er muligt at iværksætte en appel til appelretten (en højere instans) til prøvelse af afgørelser i sager vedrørende forældreansvar.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Enhver afgørelse truffet af en domstol i sager om forældreansvar udgør et tvangsfuldbyrdsgrundlag.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

En afgørelse om forældreansvar truffet af en domstol i et andet EU-land anerkendes automatisk. Enhver interesseret part kan også få fastslået, om afgørelsen skal eller ikke skal anerkendes i medfør af forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003.

For at få fuldbyrdet afgørelsen skal den interesserede part indsende en begæring om fuldbyrdelse til den stedligt kompetente appelret. Når retsafgørelsen er erklæret eksigibel, kan den fuldbyrdes på samme vilkår som dem, der finder anvendelse på afgørelsen i den anden medlemsstat.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Den kompetente retsinstans er den stedligt kompetente appelret (med henvisning til det sted, hvor afgørelsen skal fuldbyrdes i henhold til de nationale kompetenceregler). Sagen skal gennemføres i overensstemmelse med formkravene for civile sager og fører til en retskonstaterende dom, som kan indbringes for kassationsdomstolen.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Italien har ratificeret Haagerkonventionen af 1996, og bestemmelserne i denne konvention er gældende. Derfor er det loven i det land, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, der gælder i sager om tildeling og fratagelse af forældreansvaret, udøvelse af forældreansvaret, tilbagekaldelse eller begrænsning af forældreansvaret.

Sidste opdatering: 10/09/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Cypern

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Begrebet "forældreansvar" omfatter valg af barnets navn, dets forsørgelse, forvaltningen af dets ejendom og dets repræsentation i alle sager og retsakter, der vedrører barnet eller dets ejendom. I praksis vedrører forældreansvar alle spørgsmål, som har med barnet som enkeltperson og dets ejendom at gøre. Forældreansvar er forældrenes rettigheder og forpligtelser, som de skal udøve i fællesskab, over for deres barn. Forældreansvaret skal udøves under hensyntagen til barnets tarv (artikel 6 i lov nr. 216/1990).

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældreansvaret udøves i fællesskab af begge forældre.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Ja, i dette tilfælde kan retten udpege en værge til at udøve forældreansvaret (artikel 18, stk. 2, i lov nr. 216/90 om forholdet mellem forældre og børn).

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene skal skilles, eller hvis ægteskabet er blevet annulleret eller erklæret ugyldigt, vil retten træffe afgørelse om forældreansvaret. Det kan tildeles én af forældrene, begge forældre i fællesskab eller en tredjepart (artikel 14 og 15 i lov nr. 216/90). Hvis retten tildeler en af forældrene forældreansvaret, kan den også træffe afgørelse om den anden forælders ret til samvær med barnet under hensyntagen til barnets tarv (artikel 17 i lov nr. 216/90).

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Aftalen skal udformes som en retskendelse for at være retligt bindende.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Der findes i øjeblikket ingen andre muligheder end at gå rettens vej for at løse konflikten.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Dommeren kan træffe afgørelse om alle spørgsmål vedrørende barnet, herunder forældremyndighed, samvær, opdragelse og skolegang, helbred, forvaltning af ejendom, navn, underholdsbidrag, rejser til udlandet og bortførelse.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Nej, fordi der er spørgsmål, som f.eks. forvaltningen af barnets ejendom, som ikke er omfattet af begrebet forældremyndighed i en mere snæver betydning.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Fælles forældremyndighed betyder i praksis, at forældrene skal træffe beslutninger i fællesskab vedrørende deres barn. Generelt forventes det, at barnet bor hos begge forældre.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Den kompetente ret er familiedomstolen i den retskreds, hvor det mindreårige barn har sit sædvanlige opholdssted. Sagen starter med, at der indgives en stævning uden beediget erklæring. På dette stadium er der ikke behov for nogen anden dokumentation.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Stævningen forkyndes for den anden part, der indkaldes til at give møde i retten på den dato, der er angivet i stævningen, for at fremsætte sine synspunkter. I sager om børn findes der ingen hasteprocedure undtagen i tilfælde af bortførelse af en mindreårig. Det ligger dog i sagens natur, at retten bestræber sig på at behandle disse sager som en prioritet. Desuden overholder alle procedurer artikel 6 i den europæiske menneskerettighedskonvention og artikel 30 i Republikken Cyperns forfatning, i henhold til hvilke enhver retslig procedure skal afsluttes inden for en rimelig frist.

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja, det er nødvendigt at opfylde de kriterier, der er fastlagt ved lov, og at man har fået en retskendelse i henhold til lov nr. 165(I)/2002.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja. Det er muligt at indbringe sagen for appelretten, der behandler familiesager.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Det er den ret, der afsagde kendelsen om forældreansvar, der har kompetence til at fuldbyrde den. Sagen starter med, at der indgives en stævning uden beediget erklæring i overensstemmelse med model I i procesreglement nr. 2/90.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Man skal indgive en stævning om anerkendelse og fuldbyrdelse i henhold til artikel 21, stk. 3, i forordning (EF) nr. 2201/2003. Stævningen skal indgives til familiedomstolen i den retskreds, hvor barnet eller sagsøgte, hvis barnet er bosiddende i udlandet, bor.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Den kompetente ret er familiedomstolen i den retskreds, hvor barnet eller sagsøgte, hvis barnet er bosiddende i udlandet, bor.

Hvis ovennævnte stævning er blevet forkyndt for sagsøgte, har denne ret til at give fremmøde og indgive et svarskrift i henhold til lov nr. 121(I)/2000. Denne procedure henhører under forordning (EF) nr. 2201/2003.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Den gældende lov er loven i Republikken Cypern, nærmere bestemt lov nr. 216/90. Hvis ingen af parterne har hjemsted i Cypern, har familiedomstolene i henhold til lov nr. 216/90 ikke kompetence til at behandle sagen.

Sidste opdatering: 15/10/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Letland

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Indtil myndighedsalderen er barnet under forældrenes myndighed.

Forældremyndigheden over barnet er forældrenes ret og pligt til at drage omsorg for deres barn og dets ejendom, såvel som at repræsentere det i dets personlige forhold og formueforhold.

Forældremyndigheden over barnet indebærer pasning og opsyn med barnet og retten til at tage varig bopæl.

Pasning indebærer, at man sikrer barnet adgang til mad, tøj, husly og sundhedsydelse, og at man tager sig af barnet, uddanner og opdrager det (at man sikrer dets fysiske og intellektuelle udvikling under hensyntagen til barnets personlighed, færdigheder og interesser, og at man forbereder barnet til et liv i samfundet).

Opsyn med barnet indebærer, at man sørger for barnets sikkerhed, og at man beskytter det mod trusler fra tredjeparter. Ved barnets ret til at tage varig bopæl menes det geografiske valg af bopæl og af bolig.

Varetagelse af barnets ejendele indebærer at vedligeholde og anvende dem med henblik på at sikre deres bevarelse og akkumulering.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældre, der bor sammen, deler forældremyndigheden over deres barn. Hvis forældrene er separeret, bevares den fælles forældremyndighed. Den forælder, som barnet bor sammen med, har ansvaret for at pleje og holde opsyn med barnet. Forældrene tager i fællesskab de beslutninger, der i væsentlig grad kan påvirke barnets udvikling.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis en forælder begår en fejl, f.eks. på grund af en bevidst handling eller på grund af forsømmelighed, som sætter barnets helbred eller liv i fare, eller hvis forælderen misbruger sine rettigheder eller ikke sørger for pasning af og opsyn med barnet, hvilket kan bringe dets fysiske, intellektuelle og moralske udvikling i fare, kan retten fratage denne forælder sin forældremyndighed.

Hvis én af forældrene fratages forældremyndigheden, giver retten den fulde forældremyndighed til den anden forælder. Hvis den anden forælder ikke er i stand til i tilstrækkelig grad at udøve sin forældremyndighed og beskytte barnet mod en fare, eller hvis begge forældre har fået frataget deres forældremyndighed, anmoder retten familiedomstolen ("bāriņtiesa") om at sikre pasning af barnet uden for familien.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene er separeret, bevares den fælles forældremyndighed. Den forælder, som barnet bor sammen med, har ansvaret for at pleje og holde opsyn med barnet. Forældrene tager i fællesskab de beslutninger, der i væsentlig grad kan påvirke barnets udvikling. Konflikter mellem forældrene afgøres ved familiedomstolen, medmindre andet er fastsat ved lov. Forældrenes fælles forældremyndighed ophører, når en gensidig aftale eller en domstols afgørelse fastsætter, at den fulde forældremyndighed skal gives til den ene af forældrene.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Hvis forældrene enes om forældreansvaret og følger denne aftale frivilligt, er der ikke behov for at indhente godkendelse fra en institution eller en domstol.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

I tilfælde af uenighed afgøres spørgsmålene ved familiedomstolen. Hvis familiedomstolen ikke er i stand til at løse en konflikt mellem forældrene, eller hvis familiedomstolens afgørelse ikke er fuldbåret, indbringer forældrene sagen for distriktsdomstolen eller byretten [rajona (pilsētas) tiesa].

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Hvis forældrene går rettens vej, anmoder de om fælles forældremyndighed eller fuld forældremyndighed til den ene forælder. Om nødvendigt skal retten træffe afgørelse om underhold eller barnets hjem og om andre spørgsmål. Den forælder, der har den fulde forældremyndighed, sørger for at tage vare på barnet, hvilket indebærer retten til at handle på barnets vegne i dets personlige forhold og formueforhold og til at vælge barnets bopæl. Hver forælder har ret og pligt til at opretholde personlige relationer og direkte kontakt med barnet. Denne regel ophører ikke, selv i tilfælde hvor barnet er blevet adskilt fra sin familie, eller hvis han eller hun ikke bor sammen med den ene forælder eller begge forældre. Den forælder, der ikke bor sammen med barnet, har ret til at få oplysninger om barnet, især om dets udvikling, helbred, skoleresultater, interesser og levevilkår. Uenigheden mellem forældrene om forældremyndigheden fastsættes under hensyntagen til barnets interesser og dets egne ønsker, hvis det er i stand til at give udtryk herfor.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Det er forælderen med den fulde forældremyndighed, som har alle de rettigheder og forpligtelser, der følger heraf. Forældrenes forpligtelser står i rimeligt forhold til deres evner og deres finansielle ressourcer til at forsørge barnet. Denne forpligtelse ligger hos faren og moren, indtil barnet er i stand til at forsørge sig selv.

Forpligtelsen til at forsørge barnet ophører ikke, hvis barnet er adskilt fra sin familie, eller hvis det ikke bor sammen med en af forældrene.

De domstole, der træffer afgørelse om spørgsmål vedrørende den fulde forældremyndighed, tager hensyn til sagens faktiske omstændigheder, dvs. hos hvilken forælder boede barnet på tidspunktet for anmodningens indgivelse, og hvilken forælder sørger for den daglige pasning af barnet. Barnet har ret til at opretholde personlige relationer og direkte kontakt med begge forældre (samværsret). Hver forælder har ret og pligt til at opretholde personlige relationer og direkte kontakt med barnet. Den forælder, der ikke bor sammen med barnet, har ret til at få oplysninger om barnet, især om dets udvikling, helbred, skoleresultater, interesser og levevilkår. Hvis den fulde forældremyndighed gives til én af forældrene, medfører det ikke, at den anden forælder fratages sin forældremyndighed.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Når børn er under fælles forældremyndighed, kan begge forældre handle på børnenes vegne med hensyn til deres personlige forhold og formueforhold.

Forældrene træffer afgørelser om deres barns udvikling i fællesskab.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

I sager om forældremyndighed og samværsret skal anmodningerne indgives til den ret, hvor barnet bor. I sager vedrørende forældremyndighed og samværsret anses forældrenes bopælssted som barnets bopælssted. Hvis forældrenes bopælssteder befinder sig i forskellige administrative områder, anses den forælders bopæl, hvor barnet bor, som barnets bopæl. Hvis forældrene ikke har anmeldt bopæl, anses barnets bopæl som forældrenes bopæl.

Stævningen udfærdiges i overensstemmelse med artikel 128 i civilprocesloven ("Civilprocesa likums"), mens artikel 129 i samme lov gælder for dokumenter, som er bilagt stævningen.

Det er også muligt at vedlægge familiedomstolens udtalelse vedrørende dette spørgsmål.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Retssager i civilretlige spørgsmål er underlagt bestemmelserne i den lettiske lov om civil retspleje. Domstolen behandler sager vedrørende beskyttelsen af barnets rettigheder og interesser i prioriteret rækkefølge. For så vidt angår tildelingen af forældremyndigheden, barnets pleje og udøvelsen af samværsretten anmoder retten om en udtalelse fra familiedomstolen og inviterer en repræsentant herfra til at møde for retten. Domstolen lytter endvidere til barnets ønsker, hvis han eller hun er i stand til at udtrykke sig afhængigt af alder og modenhed.

Civile sager behandles ved et åbnet retsmøde med undtagelse af f.eks. sager om forældremyndighed og samværsret. Efter begrundet anmodning fra én af sagens parter, eller hvis retten finder det hensigtsmæssigt for at sikre den mindreåriges interesser, kan retten desuden beslutte at afholde retsmødet for helt eller delvist lukkede døre. Dette er også muligt i andre sager.

Parterne har ret til at fremsætte en begrundet anmodning om en fremskyndet procedure. Denne anmodning forelægges retten til bedømmelse.

Efter en begrundet anmodning fra en part kan retten bestemme, at dommene fuldbyrdes helt eller delvist med øjeblikkelig virkning, såfremt det drejer sig om inddrivelse af børnebidrag til barnet eller i sager vedrørende forældremyndighed og samværsret.

På anmodning af en part træffer retten en afgørelse om midlertidigt børnebidrag til barnet, indtil dommen er afsagt.

12 Kan jeg få retshjælp?

Udsatte og dårligt stillede personer, som har fået tildelt denne status i overensstemmelse med den fastlagte praksis i lovgivningen, samt personer, der pludseligt befinder sig i en situation og i en materiel tilstand, der gør, at de ikke kan forsvare deres rettigheder (f.eks. på grund af naturkatastrofer, force majeure eller andre forhold, som er uden for deres kontrol), eller som henhører under staten eller en lokal myndighed (i det følgende benævnt "særlig situation") har ret til at anmode om økonomisk støtte til at få juridisk bistand.

Efter begrundet anmodning fra personen kan den ret eller den dommer, der vurderede den pågældende persons økonomiske situation, helt eller delvis fritage ham eller hende for betaling af sagsomkostninger til staten. Den kan også udsætte betalingen af sagsomkostningerne eller dele den op i rater.

I overensstemmelse med bestemmelserne i den civile retsplejelov fritages de sagsøgere, der har indgivet en stævning om inddrivelse af børnebidrag, også for at betale sagsomkostningerne.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Dommen kan anfægtes ved ordinære retsmidler ved at indgive appel ("apelācijas sūdzība") til en regional domstol (apgabaltiesa) eller en kassationsbegæring til højesteret ("Augstākā tiesa").

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Retten afgør fuldbyrdes efter deres ikrafttræden eller omgående, hvis de får øjeblikkelig virkning.

Retten afgør fuldbyrdes gennem en edsvoren foged.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

En afgørelse truffet af en udenlandsk ret skal anerkendes og fuldbyrdes af domstolene i Letland.

En afgørelse truffet af en udenlandsk ret skal anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med bestemmelserne i den civile retsplejelov og Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000.

Anmodningen om fuldbyrdelse af afgørelsen skal indgives til distriktsdomstolen eller byretten det sted, hvor den person, mod hvem anmodningen om fuldbyrdelse er indgivet, har sin faste bopæl, eller hvor det barn, som er berørt af fuldbyrdelsen, har sin faste bopæl. Afgørelsen om fuldbyrdelse eller afslag herpå træffes af en enkelt dommer efter behandlingen af anmodningen og de dokumenter, der er knyttet hertil, senest 10 dage efter datoen for indgivelsen af anmodningen, uden at parterne indkaldes.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Der kan gøres indsigelse mod en afgørelse truffet af en ret i første instans vedrørende en anmodning om anerkendelse ("blakus sūdzība") ved den regionale domstol, og der kan igen gøres indsigelse mod den regionale domstols afgørelse ved Senatet ("Senāts").

En part i sagen, hvis registrerede opholdssted eller sædvanlige opholdssted er i Letland, kan indgive indsigelse inden for 30 dage fra datoen for forkyndelsen af en kopi af afgørelsen, mens en part i sagen, hvis registrerede hjemsted eller sædvanlige opholdssted ikke er i Letland, kan indgive anmodningen inden for 60 dage fra datoen for forkyndelsen af en kopi af afgørelsen.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Letland er bundet af Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn samt de eksisterende bilaterale aftaler om gensidig retshjælp, som Republikken Letland har indgået med Den Russiske Føderation, Ukraine og Republikken Hviderusland, Republikken Usbekistan, Den Kirgisiske Republik og Republikken Moldova.

Sidste opdatering: 09/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Litauen

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Børns og forældres gensidige rettigheder og pligter er reguleret i del IV i bog III i civillovbogen for Republikken Litauen (herefter "civillovbogen"). Ifølge artikel 3.155 i civillovbogen skal forældre drage omsorg for deres børn, indtil disse er myndige eller uafhængige. Forældre har ret og pligt til at uddanne deres børn, sørge for deres opvækst, værne om deres helbred og - under hensyntagen til deres fysiske og mentale tilstand - skabe de rette betingelser for, at børnene får en optimal og harmonisk udvikling og bliver i stand til at føre en selvstændig tilværelse i samfundet. Kapitel XI i bog III i civillovbogen vedrører forældres rettigheder og pligter over for deres børn, og kapitel XII vedrører forældres og børns gensidige formueretlige rettigheder og pligter.

Ifølge artikel 3.227, stk. 2, i civillovbogen behandles adoptivforældre som barnets biologiske forældre fra det tidspunkt, hvor rettens afgørelse om adoption får retskraft bortset fra i det undtagelsestilfælde, der er omhandlet i artikel 3.222, stk. 4, i denne lovbog.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Ifølge artikel 3.156 i civillovbogen har faren og moren samme rettigheder og forpligtelser over for børnene, uanset om de er gift eller ugift, er blevet skilt, ægteskabet er erklæret ugyldigt, eller de er separerede.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis forældrene er ude af stand til eller uvillige til at udøve forældreaansvaret over børnene, kan en anden person udpeges i deres sted. Med henblik herpå er der i civillovbogen fastsat et værgesystem for mindreårige børn. De grundlæggende bestemmelser om midlertidig eller permanent forældremyndighed /placering af børn under en værge/kurator findes i artikel 3.254 og 3.257 i civillovbogen.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Tildelingen af forældreaansvaret i tilfælde af skilsmisse afhænger af vilkårene, hvorpå forældrene bliver skilt

Hvis et ægteskab opløses på fælles anmodning, skal parterne forelægge retten en skriftlig aftale vedrørende følgerne af deres skilsmisse (formuedeling, børnebidrag osv.). Ifølge artikel 3.53, stk. 3, i civillovbogen skal retten, når den træffer afgørelse om skilsmissebevilling, godkende indholdet af ægtefællernes aftale vedrørende konsekvenserne af skilsmissen og dens bestemmelser om børnebidrag til mindreårige, ægtefællebidrag, de mindreårige børns bopælsadresse, forældrenes deltagelse i børnenes opdragelse og deres øvrige formueretlige rettigheder og pligter. Aftalens indhold skal inkorporeres i afgørelsen om skilsmissebevilling. Hvis forholdene ændres væsentligt (f.eks. hvis den ene part bliver syg eller ude af stand til at arbejde), kan den ene eller begge parter anmode retten om at tage de aftalte betingelser op til fornyet overvejelse.

Hvis ægteskabet opløses på den ene parts anmodning, skal det fremgå af ansøgningen til retten, hvorledes denne part agter at opfylde sine forpligtelser over for den anden part og de mindreårige børn. Når retten bevilger en skilsmisse, skal den træffe afgørelse om de mindreårige børns bopæl, børnebidrag, ægtefællebidrag og deling af ægtefællernes fælles formue, medmindre de selv har delt den ved en fælles aftale, der er godkendt af en notar (artikel 3.59 i civillovbogen).

En skilsmisse, der bevilges på grund af begge ægtefællers tilsidesættelse af deres pligter, har samme konsekvenser som opløsning af et ægteskab ved fælles anmodning (artikel 3.51 til 3.54). En skilsmisse, der bevilges, fordi den ene ægtefælle har tilsidesat sine pligter, er med de fornødne ændringer omfattet af bestemmelserne i artikel 3.59.

I tilfælde af separation kan en af ægtefællerne anmode retten om at godkende separationen, hvis samlivet på grund af omstændigheder, der ikke nødvendigvis afhænger af den anden part, er blevet utåleligt (umuligt) eller i alvorlig grad kan skade deres mindreårige børns tarv, eller hvis ægtefællerne ikke længere ønsker at bo sammen. Når retten træffer afgørelse om separation, skal den fastsætte, hvilken ægtefælle børnene skal bo hos, størrelsen af børnebidraget, og i hvilket omfang den separerede far (eller mor) skal deltage i børnenes opdragelse. Begge ægtefæller kan sammen indgive en anmodning om separation til retten, hvis de har indgået en aftale om konsekvenserne af deres separation, som indeholder bestemmelser om børnenes bopæl, børnebidraget til og opdragelsen af deres mindreårige børn, formuedelingen og ægtefællebidraget. Hvis ægtefællerne har indgået en aftale om konsekvenserne af separation, skal retten godkende denne, forudsat at den ikke krænker den offentlige orden eller de mindreårige børns eller en af ægtefællernes rettigheder og berettigede interesser. Når retten har godkendt aftalen, skal dens indhold inkorporeres i separationsbevillingen.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Hvis forældrene bor sammen, skal det ved en fælles aftale mellem forældrene fastlægges, hvordan underholdspligten skal opfyldes. Der er ikke fastlagt nogen bestemt model for en sådan aftale. Ifølge artikel 3.193 i civillovbogen om skilsmisse ved fælles ansøgning (artikel 3.51 i civillovbogen) eller om separation (artikel 3.73 i civillovbogen) skal ægtefællerne træffe aftale om deres gensidige pligt til at sørge for deres mindreårige børns underhold, om hvordan denne pligt skal opfyldes og om størrelsen af et eventuelt underholdsbidrag. Aftalen skal godkendes af retten (artikel 3.53 i civillovbogen). Forældre til mindreårige børn kan også indgå en aftale om deres børns underhold, i tilfælde hvor de bliver skilt af andre årsager. Hvis en af forældrene ikke overholder den aftale, som retten har godkendt, har den anden forælder ret til at anmode retten om at udstede et fuldbyrdsdokument.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Det er muligt at anvende mægling uden for retssager. Mæglingstjenester er tilgængelige i alle almindelige domstole. Mægling er en gratis tjeneste. Dette er en billigere og hurtigere måde at løse tvister på. Bemærk, at fortroligheden er afgørende i en mæglingssag, og at parterne kan trække sig ud af mæglingen uden at give nogen begrundelse. Civilretten eller en af parterne kan sende tvisten til mægling. Yderligere oplysninger om mægling og en liste over mæglere findes på de [litauske domstoles websted](#).

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Hvis forældrene indbringer sagen for retten, kan retten træffe afgørelse om alle spørgsmål, der vedrører barnet, herunder spørgsmålet om barnets bopæl, forældrenes samværsret, underholdsbidrag til mindreårige børn og andre spørgsmål, der er anført i ansøgningen til retten.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Ifølge artikel 3.156 i civillovbogen har faren og moren samme rettigheder og forpligtelser over for børnene, uanset om de er gift eller ugift, er blevet skilt, ægteskabet er erklæret ugyldigt, eller de er separerede. Forældre har ret og pligt til at sørge for deres børns opvækst. De er ansvarlige for børnenes opdragelse og udvikling, deres helbred og åndelige og moralske opdragelse. Ved udførelsen af disse pligter kommer forældrenes rettigheder før andre personers rettigheder. Forældrene skal sørge for, at de rette betingelser er til stede for, at børnene kan få undervisning i den skolepligtige alder. Eneforældremyndighed er kun mulig i de tilfælde, hvor den ene forælder har fået frakendt sin forældremyndighed. Hvis forældrene (faren eller moren) ikke opfylder deres forpligtelser til at sørge for barnets opvækst, misbruger deres myndighed, mishandler barnet, lader barnet lide last ved deres dårlige opførsel eller ikke tager sig af barnet, kan retten træffe afgørelse om en midlertidig eller ubegrænset frakendelse af farens eller morens forældremyndighed. Retten træffer afgørelse om midlertidig eller ubegrænset frakendelse af forældremyndigheden efter at have undersøgt de særlige forhold, der ligger til grund for frakendelsen af forældremyndigheden. Forældrene bevarer dog samværsretten, medmindre dette er i strid med barnets tarv. Hvis der er tale om en ubegrænset frakendelse af forældremyndigheden, kan barnet adopteres uden forældrenes samtykke.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Forældrene skal nå til enighed om alle spørgsmål vedrørende barnets opdragelse eller andre forhold, der er omfattet af forældreaansvaret. Hvis de ikke kan nå til enighed, skal spørgsmålet afgøres ved retten.

Anmodninger om samvær eller inddragelse i barnets opdragelse kan indgives af barnets far eller mor eller af bedsteforældrene (værge/kurator) til et barns umyndige mindreårige forældre. Det er op til retten at træffe afgørelse om proceduren for de separerede forældres samvær med barnet, idet der skal tages hensyn til barnets tarv, og de separerede forældre skal gives mulighed for at deltage mest muligt i barnets opdragelse. Kun i de tilfælde, hvor omfattende og længerevarende kontakt kan skade barnets tarv, vil der blive truffet afgørelse om at begrænse en forælders samvær med barnet.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive en anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Begæringer om forældremyndighed skal indgives til distriktsretten. De formaliteter, der skal opfyldes, og de dokumenter, der skal vedlægges, afhænger af de krav, der er anført i begæringen, og de rettigheder og pligter, der anfægtes, eller som der skal træffes afgørelse om (spørgsmål vedrørende forældreaansvaret).

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

De fleste konflikter og spørgsmål om forældreansvar behandles efter den forenklede procedure.

12 Kan jeg få retshjælp?

Det er muligt at få retshjælp i henhold til loven om retshjælp, garanteret af staten ("Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos įstatymas"). Muligheden for retshjælp afhænger af den enkelte persons økonomiske situation.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja, det er muligt at appellere afgørelsen ved en højere retsinstans, i henhold til de almindelige civile retlige regler.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Det er fogeden, der tvangsfuldbyrder domstolens afgørelser.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

I henhold til Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 (1) om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar anerkender Litauen afgørelser truffet af en domstol i et andet EU-land uden brug af en særlig procedure. Denne forordning finder anvendelse i alle EU-lande undtagen Danmark.

Afgørelser truffet af domstole i andre EU-medlemsstater om samværsret og tilbagelevering af børn er fuldbyrdelsesakter, som fuldbyrdes i overensstemmelse med reglerne i del VI i den civile retsplejelov i Litauen (herefter "den civile retsplejelov").

Anmodninger om henvisning og om overførsel af kompetence fra en udenlandsk ret, jf. artikel 15 i forordning (EF) nr. 2201/2003 (og artikel 8 og 9 i Haagerkonventionen af 19. oktober 1996) behandles af appelretten i Litauen ("Lietuvos apeliacinis teismas").

Medmindre andet er fastsat i forordning (EF) nr. 2201/2003 behandles disse krav i overensstemmelse med den procedure, der er fastsat i kapitel 39 i den civile retsplejelov. Disse anmodninger er fritaget for sagsomkostninger.

De anmodninger, der indgives til appelretten i Litauen, skal opfylde de generelle betingelser for retsakter (artikel 111 i den civile retsplejelov). Anmodningen indgives i henhold til artikel 15 i forordning (EF) nr. 2201/2003, og dens bilag skal fremlægges på det officielle sprog eller ledsages af en litauisk oversættelse. Hvis anmoderen har bopæl uden for Republikken Litauen og ikke har udpeget en bemyndiget repræsentant eller en person bemyndiget til at modtage retsakterne, der har bopæl eller sit forretningssted i Republikken Litauen (artikel 805 i den civile retsplejelov), skal der i anmodningen være angivet en adresse i Republikken Litauen eller en adresse på teleterminaludstyr, hvor retsakterne kan forkyndes til ansøgeren. Disse krav finder dog ikke anvendelse på anmodninger, der indgives af en udenlandsk ret til appelretten i Litauen.

Om nødvendigt kan appelretten i Litauen anmode den offentlige tjeneste til beskyttelse af børn og adoption i ministeriet for social sikkerhed og arbejde i Republikken Litauen ("Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnyba prie Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos") om at komme med en udtalelse om, hvorvidt det er hensigtsmæssigt med en henvisning af sagen eller en overførsel af kompetencen. Appelretten i Litauen fastsætter en frist, inden for hvilken udtalelsen skal afgives.

Appelretten i Litauen skal behandle anmodningen senest seks uger efter, at den er modtaget.

Når retten i lyset af sagens omstændigheder beslutter at imødekomme anmodningen om en overførsel af kompetence fra en udenlandsk stat, udpeger appelretten i Litauen den ret, der har kompetence til at påkende sagen i Republikken Litauen. Den procedure, der blev indledt ved den udenlandske ret, henvises til den kompetente litauiske ret til prøvning af sagens realitet. I dette tilfælde er det bestemmelserne i den civile retsplejelovs artikel 35, der finder anvendelse med de fornødne ændringer, og sagen fortsætter ved den kompetente litauiske ret. Om nødvendigt bestemmer den kompetente litauiske ret parternes position i sagen og træffer de nødvendige foranstaltninger for at afhjælpe eventuelle uregelmæssigheder i retsakterne.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Klagen indgives til højesteretten i Litauen ("Lietuvos Aukščiausiasis Teismas"). Klagen behandles efter kassationsproceduren i henhold til den civile retsplejelov.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Den lovgivning, der finder anvendelse på forholdet mellem forældre og børn, findes i artikel 1.32 i civillovbogen. Personlige forhold og formueforhold mellem forældre og børn reguleres af lovgivningen i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Hvis ingen af forældrene til barnet har sit sædvanlige opholdssted i den medlemsstat, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted, men barn og forældre har samme statsborgerskab, anvendes lovgivningen i den stat, hvor de har fælles statsborgerskab.

Den kompetente retsinstans i sager om forældreansvar er fastsat i henhold til Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn.

Hvilken lov, der finder anvendelse på spørgsmål vedrørende beskyttelse, forældremyndighed og værgemål for mindreårige, fastslås i overensstemmelse med Haagerkonventionen af 5. oktober 1961 om myndighedernes kompetence og lovvalget i sager vedrørende beskyttelse af mindreårige.

Underholdspligt i familien fastsættes i henhold til Haagerkonventionen af 2. oktober 1973 om lovvalg i forbindelse med underholdspligt.

Sidste opdatering: 21/10/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Ungarn

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Ved forældreansvar (forældremyndighed) forstås i praksis valget af det mindreårige barns navn, omsorg for og opdragelse af barnet, fastlæggelse af barnets bopæl, forvaltning af barnets ejendom, retten og pligten til at repræsentere barnet i retshandler, samt retten til at udpege en væрге og til at udelukke personer fra værgemål.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældremyndigheden udøves af begge forældre i fællesskab, medmindre andet er aftalt mellem forældrene, eller hvis retten har truffet en anden afgørelse, uanset om forældrene bor sammen eller ej.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

I Ungarn er værgemål den juridiske institution, som, hvis barnet ikke har forældre, der udøver deres forældremyndighed, sikrer omsorg, repræsentation og forvaltning af mindreårige børn og deres ejendom gennem en væрге, som udpeges af værgemyndigheden. Alle kan underrette værgemyndigheden, hvis et barn har behov for blive sat under værgemål. Dette er en forpligtelse for de nære slægtninge til den mindreårige og for de personer, der sørger for barnets omsorg, samt for domstolene og andre kompetente myndigheder.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Forældremyndigheden udøves af begge forældre i fællesskab, selv om de ikke længere bor sammen, medmindre andet aftales mellem dem, eller hvis retten træffer en anden afgørelse. Forældre, der lever adskilt, kan indbyrdes aftale fordelingen af de rettigheder og forpligtelser, der følger med forældremyndigheden, men de skal give deres børn en velafbalanceret livsstil (f.eks. kan fælles forældremyndighed ikke gennemføres, hvis forældrene bor for langt fra hinanden, da det vil blive for besværligt for barnet). Aftalen mellem forældrene skal godkendes af retten. Hvis forældrene ikke selv kan enes om spørgsmål vedrørende de rettigheder og forpligtelser, der følger af forældremyndigheden, beslutter retten, hvem af de to forældre der skal tildeles forældremyndigheden. For at træffe sin afgørelse undersøger retten, hvilken løsning der er den bedste for barnets fysiske, intellektuelle og moralske udvikling.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Ved skilsmisse efter fælles overenskomst, som indgives skriftligt til retten, skal skilsmissebegæringen blandt andet omfatte aftalen mellem forældrene om udøvelsen af forældremyndigheden. Retten godkender aftalen ved en endelig kendelse i forbindelse med skilsmissebegæringen. I modsat fald kan skilsmissen efter fælles overenskomst ikke godkendes.

Ved skilsmisse skal retten træffe afgørelse om udøvelsen af forældremyndigheden, hvis det er nødvendigt, selv om der ikke udtrykkeligt er anmodet herom. Domme, der afsiges af retten i første instans, og som ikke ankes, får retskraft efter en periode på femten dage fra den sidste dag af ankefristen.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Ægtefællerne kan på eget initiativ eller på foranledning af retten anvende **mægling**, inden de indgiver en skilsmissebegæring til retten, eller under en skilsmissesag for at nå til enighed i omstridte spørgsmål vedrørende opløsningen af deres forhold eller ægteskab, herunder vedrørende udøvelsen af forældremyndigheden. De kan registrere den aftale, der blev indgået ved afslutningen af mæglingen i et retsforlig, som retten kan træffe afgørelse om. Enten kan retten for at sikre en korrekt udøvelse af forældremyndigheden og det pågældende samarbejde i den forbindelse eller værgemyndigheden på anmodning i en værgesag eller på eget initiativ i sager, der henhører under dennes kompetence, påbyde forældrene at anvende mægling for at iværksætte et passende samarbejde mellem den forælder, der har forældremyndigheden, og den forælder, der ikke lever sammen med barnet med henblik på at beskytte barnets rettigheder.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

I tilfælde af en tvist kan retten efter høring af forældrene og - om nødvendigt - af barnet beslutte, hvem af forældrene der skal udøve forældremyndigheden. Retten kan overlade eneforældremyndigheden til den ene forælder eller beslutte, at begge forældre hver især udøver deres del af rettighederne og forpligtelserne. Retten kan tillade den forælder, der ikke lever sammen med barnet, at udføre bestemte opgaver i forbindelse med barnets omsorg og opdragelse og undtagelsesvis træffe administrative foranstaltninger samt helt eller delvis sørge for den retlige repræsentation af barnet i sager, der vedrører barnets formue. Retten kan i barnets interesse begrænse eller fjerne forældrenes beslutningsbeføjelse i bestemte vigtige spørgsmål vedrørende barnets situation. Retten kan dog ikke forlange, at parterne skal udøve forældremyndigheden i fællesskab.; Dette kan kun ske ved forældrenes egen fælles beslutning, som retten så skal godkende.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Nej. Hvis retten overlader udøvelsen af forældremyndigheden til en af forældrene, har den forælder, der ikke lever sammen med barnet, altid mulighed for at udøve de rettigheder, der er knyttet til forældremyndigheden, når det drejer sig om vigtige spørgsmål vedrørende barnets situation. Sådanne vigtige spørgsmål kan f.eks. være valg og ændring af det mindreårige barns navn, tildeling af opholdssted, som ikke er på den samme adresse, som barnet deler med forælderen, **tildeling af opholdssted i udlandet i en længere periode eller med henblik på at etablere sig**, ændring af nationalitet og valg af skole og karriere.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Retten kan ikke forlange, at parterne skal udøve forældremyndigheden i fællesskab. Den kan kun godkende en sådan aftale indgået mellem barnets forældre i forbindelse med en skilsmissesag under hensyntagen til barnets tarv. Denne godkendelse er betinget af, at forældrene i udøvelsen af deres fælles forældremyndighed sikrer sig, at de giver barnet en afbalanceret livsstil, når de bor hver for sig. Hvis retten finder, at den betingelse ikke kan opfyldes, kan den afvise at godkende aftalen. I tilfælde, der kræver øjeblikkelig handling, kan en forælder træffe afgørelse alene (f.eks. en akut medicinsk behandling), forudsat at den anden forælder straks får meddelelse herom.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

For så vidt angår forældremyndigheden er det muligt at henvende sig til værgemyndigheden eller den kompetente domstol for at løse en tvist mellem forældrene om udøvelsen af forældremyndigheden eller for at fastlægge forældremyndigheden ad rettens vej.

Søgsområdet skal anlægges i den retskreds, hvor sagsøgte har bopæl (eller opholdssted), eller hvor ægtefællerne havde deres sidste opholdssted.

Med henblik herpå skal en stævning indgives til den kompetente ret. Yderligere oplysninger om anlæggelse af søgsmål og indholdet af ansøgningen findes under rubrikken "Hvordan gør man?". Ud over de oplysninger, der normalt kræves i forbindelse med forældremyndigheden, skal der også gives oplysninger om ægteskabet og de børn, der blev født i ægteskabet, og en kopi af fødselsattesten skal vedlægges for hvert barn.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Retssager, der har til formål at fastlægge udøvelsen af forældremyndigheden og anbringe barnet hos en tredjepart:

Hvis det ikke er muligt at indgå en aftale mellem forældre, der lever adskilt, træffer retten afgørelse på anmodning eller på eget initiativ om, hvem af forældrene der skal have forældremyndigheden. Retten undersøger, hvilken løsning der er mest gunstig for barnets fysiske, intellektuelle og moralske udvikling for at træffe afgørelse.

Søgsmaal, der har til formål at fastlægge reglerne for udøvelsen af forældremyndigheden, ændre måden, hvorpå forældremyndigheden eller visse tilknyttede rettigheder skal udøves, anbringe barnet hos en tredjepart og ændre anbringelsen af barnet, kan anlægges af begge forældre og værgemyndigheden.

Søgsmalet skal anlægges af den ene forælder mod den anden forælder eller af værgemyndigheden mod begge forældre. Søgsmaal, der har til formål at ændre anbringelsen af barnet hos en tredjepart, skal anlægges mod den person, hos hvem barnet er anbragt.

I forbindelse med sagen skal retten høre begge forældre og i begrundede tilfælde eller efter anmodning fra barnet selv. Hvis barnet er mindst 14 år, kan retten kun træffe afgørelse om forældremyndighed og anbringelse med dennes godkendelse, medmindre barnets valg bringer dets udvikling i fare.

Retten kan påbyde forældre at anvende mægling med henblik på at sikre en korrekt udøvelse af forældremyndigheden og det samarbejde, der er nødvendigt for udøvelsen af myndigheden.

Værgesager i tilfælde af uenighed om udøvelsen af den fælles forældremyndighed

Hvis forældrene ikke kan enes om spørgsmål vedrørende den fælles udøvelse af forældremyndigheden, uanset om de bor sammen eller hver for sig, kan de indbringe sagen for værgemyndigheden, bortset fra i sager, der vedrører samvittighed- og religionsfrihed.

Hvis de forældre, der har ret til at udøve forældresansvar, og som bor adskilt, er enige om at dele de rettigheder og forpligtelser, som følger af

forældremyndigheden, eller hvis én af dem kommer til at udøve forældremyndigheden alene i fremtiden, gemmer værgemyndigheden på deres anmodning

denne aftale i en rapport. Rapporten skal også angive, hvem af forældrene der får ansvaret for barnets opdragelse - i henhold til deres aftale - og den omstændighed, at forældremyndigheden skal udøves af forældrene i fællesskab, når det drejer sig om vigtige spørgsmål vedrørende barnets situation, medmindre retten træffer en anden afgørelse.

Forældrene skal gøres bekendt med, at de kan ændre deres aftale, og at aftalen ikke har samme virkning som en retsafgørelse truffet af retten i en tvist i ægteskabsager eller sager vedrørende forældremyndighed.

Retten træffer midlertidig afgørelse, også på eget initiativ, i ægteskabsager om børnebidrag til det mindreårige barn, om fastsættelse af bopælen hos den ene eller den anden forælder eller hos en tredjepart, om udvidelse eller begrænsning af de rettigheder, der følger af forældremyndigheden, og om opretholdelsen af forholdet mellem forældrene og barnet.

12 Kan jeg få retshjælp?

Hvad dette spørgsmål angår, henvises til rubrikken ["Hvordan gør man?"](#).

I sager om fratagelse eller tilbageførelse af forældremyndigheden samt i sager om barnets anbringelse og tilbagelevering og om opretholdelse af kontakten til barnet drager parterne fordel af *retten til at udsætte afgørelsen vedrørende sagens omkostninger* uden hensyntagen til deres indkomst- og formuesituation. Retten til at udsætte afgørelsen vedrørende sagens omkostninger betyder, at staten betaler de forskellige afgifter og omkostninger, der måtte blive opkrævet under sagens forløb, på parternes vegne, men at den tabende part skal betale alle disse afgifter og omkostninger tilbage til staten, når sagen er afsluttet.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja, sager om forældremyndighed kan ankes ifølge de almindelige retsregler. Både forældre og børn kan anke afgørelsen. Appel skal indgives inden for 15 dage fra forkyndelsen af afgørelsen.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Fuldbyrdsdokumentet med afgørelsen om forældremyndighed udstedes af *den ret, der traf afgørelse i første instans*, eller på grundlag af en afgørelse truffet af en udenlandsk ret (retsforlig) forsynet med en attest i overensstemmelse med artikel 42 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 (i det følgende benævnt: "Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003"), af den *distriktsdomstol, der er tilknyttet det sædvanlige opholdssted for den person, der er omfattet af fuldbyrdsafgørelsen, eller for barnet* og i Budapest af *le Budai Központi Kerületi Bíróság (kredsdomstolen i Buda)*.

I forbindelse med fuldbyrdelse af retsafgørelsen (eller af den af retten godkendte aftale) om tilbagelevering og anbringelse af barnet udsteder retten et tvangsfuldbyrdsdokument, hvori den person, der er omfattet af fuldbyrdsafgørelsen, opfordres til inden for en rimelig frist spontant at levere barnet tilbage. I modsat fald vil retten sørge for at få barnet tilbageleveret med bistand fra politiet.

Barnet skal afleveres til den, der anmoder om fuldbyrdelsen eller i dennes fravær til dennes repræsentant, der er godkendt af værgemyndigheden eller værgen selv. Debitor er forpligtet til at informere den person, der modtager barnet, om barnets helbredstilstand og om enhver anden omstændighed, som, hvis dette ikke oplyses, kan bringe barnets liv eller fysiske integritet i fare.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Retsafgørelser om forældreansvar, som er truffet i en medlemsstat, anerkendes af domstolene i Ungarn, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure. Afgørelsen kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Enhver interesseret part kan dog anmode den kompetente ret om at træffe afgørelse om anerkendelse eller ikke-ankendelse af afgørelsen.

Fuldbyrdelse:

Retsafgørelser om udøvelse af forældreansvar, som er truffet i en medlemsstat, som skal fuldbyrdes i den pågældende medlemsstat, og som er blevet forkyndt eller meddelt, kan fuldbyrdes i Ungarn, hvis de er blevet erklæret for eksigible på anmodning fra en interesseret part.

Retten eller den kompetente myndighed i den oprindelige medlemsstat udsteder på anmodning fra en interesseret part en attest på grundlag af artikel 42 i Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003.

På grundlag af en afgørelse truffet af en udenlandsk ret (retsforlig) forsynet med en sådan attest udstedes et tvangsfuldbyrdsdokument af distriktsdomstolen ved den regionale domstol med kompetence på det sædvanlige opholdssted for den person, der er omfattet af fuldbyrdsafgørelsen, eller for barnet eller i Budapest, Budai Központi Kerületi Bíróság (kredsdomstolen i Buda).

Den afgørelse, som den udenlandske ret har truffet, kan kun fuldbyrdes, hvis den afhængigt af dens art opfylder følgende betingelser: Der er tale om en retslig afgørelse afsagt i en civil sag, en del af en civilretslig afgørelse i forbindelse med en straffesag, eller et retsforlig, der er godkendt af domstolen. Fuldbyrdsprocessen foregår i henhold til de nationale bestemmelser om tvangsfuldbyrdelse på grundlag af tvangsfuldbyrdsdokumentet.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Retsafgørelser, som er truffet i en medlemsstat, anerkendes af domstolene i Ungarn, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig procedure. En retsafgørelse kan i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet.

Enhver interesseret part kan dog anmode den kompetente ret om at træffe afgørelse om anerkendelse eller ikke-ankendelse af afgørelsen.

Den afgørelse, der træffes om en anmodning om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, kan appelleres af begge parter.

Appellen behandles i overensstemmelse med reglerne for kontradiktorisk procedure.

En afgørelse om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel, skal appelleres inden en måned efter, at den er blevet forkyndt. Såfremt den part, mod hvem der anmodes om fuldbyrdelse, har bopæl på en anden medlemsstats område (uden for Ungarn), er fristen for appel to måneder og løber fra den dag, hvor afgørelsen om eksigibilitet er blevet forkyndt for den pågældende personligt eller på dennes bopæl. Denne frist kan ikke forlænges på grund af afstanden.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Ungarn er part i *Haagerkonventionen af 19. oktober 1996 om kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn*, der indeholder bestemmelser om gældende ret. Visse bilaterale traktater om gensidig retshjælp indeholder også sådanne bestemmelser.

I henhold til Ungarns nationale lovgivning er børns personlige ret omfattet af familierettens bestemmelser om forholdet mellem forældre og børn, navnlig vedrørende barnets navn, dets anbringelse, forældremyndigheden, dets retlige repræsentant og forvaltningen af dets ejendom med undtagelse af underholdningspligt. Hvis et barn er ungarsk statsborger eller har bopæl i Ungarn, er spørgsmål om civilstand og familieretsmæssige relationer mellem barnet og dets forældre omfattet af ungarsk lovgivning, hvis dette er gunstigere for barnet.

Sidste opdatering: 04/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager

sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Malta

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Udtrykket "forældreansvar" omfatter alle de rettigheder og forpligtelser, som en forælder har over for sit mindreårige barn i henhold til Maltas civile lovbog, kapitel 16 i Maltas lovsamling. Udtrykket "forældreansvar", der i Maltas lovgivning betegnes "forældremyndighed", omfatter forældremyndighed og samværsret, beslutninger om spørgsmål som f.eks. bopæl, rejser, underholdspligt, uddannelse, vigtige sundhedsspørgsmål og forvaltning af ejendom, der tilhører børn.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Den biologiske forælder eller – i tilfælde af adoption – adoptivforældrene efter afslutningen af adoptionsprocedurerne. En enlig mor har desuden forældreansvar, medmindre faderen registrerer fødslen sammen med barnets mor.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Når et barn er omfattet af en anbringelsesafgørelse eller en retskendelse, tilkendes ministeren forældremyndigheden over barnet i henhold til Children and Young Persons (Care Orders) Act, kapitel 285, Maltas lovsamling.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

I tilfælde af skilsmisse eller separation afgøres spørgsmålet om forældreansvar af retten eller gennem mægling. Det kan også afgøres ved en juridisk bindende aftale mellem parterne, som kan fuldbyrdes, og som underskrives for en notar.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Hvis en sådan aftale indgås uden for separationsproceduren, skal den godkendes i retten og registreres ved justitskontoret (Public Registry). Hvis der på den anden side indgås en aftale om forældreansvar under en separations- eller skilsmisseprocedure, forelægges aftalen inden retsmødet i den pågældende procedure, og der udstedes et retsdekret om godkendelse eller afvisning af aftalen.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

En alternativ mulighed i sådanne tilfælde er mægling. Hvis forældrene stadig ikke kan nå til enighed gennem mægling, indledes en sag ved civilretten (Civil Court (Family Section)).

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retten kan træffe afgørelse om alle forhold, der vurderes at have betydning for barnets velfærd, f.eks. barnets bopæl, hvilken forælder der skal have forældremyndigheden, besøgs- og samværsret og underholdspligt.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Retten tilkender kun sjældent den fulde forældremyndighed til den ene forælder, men dette afhænger af den konkrete sag. Hvis retten tilkender fuld forældremyndighed til den ene forælder, er der imidlertid stadig visse spørgsmål, der skal drøftes med den anden forælder, f.eks. spørgsmål vedrørende samvær eller flytning af et barn til et tredjeland, som direkte påvirker samværsretten for den forælder, der ikke har forældremyndigheden.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Det betyder, at de to forældre i fællesskab skal drøfte og afgøre spørgsmål vedrørende barnet. Dette omfatter ikke daglige aktiviteter, men kun større beslutninger vedrørende f.eks. bopæl, uddannelse og sundhed. I artikel 136, stk. 3, i [Maltas civile lovbog](#) henvises der til ekstraordinære handlinger, som kræver begge forældres samtykke.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Hvis mægling ikke lykkes, indgives en ansøgning til civilretten. Der findes ikke en formel liste over krævede dokumenter, og alle relevante dokumenter og attester bør derfor vedlægges ansøgningen, særligt dokumentation for forældremyndighed, herunder aftaler om myndighed og samvær eller udstedte dekretter.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Der fastsættes en bestemt dato for rettens behandling af ansøgningen. Ved sagens behandling i retten høres parterne og de vidner, som parterne har indkaldt. Retten kan også anmode socialrådgivere og psykologer om at udarbejde en rapport om barnet, hvis dette findes nødvendigt. De eksperter, der er udpeget af retten, udarbejder en rapport efter samtaler med forældrene, barnet og andre sagkyndige, der har forbindelse med sagen. Sagen hastebehandles, hvis den part, der har indgivet ansøgningen, anfører tilstrækkeligt vægtige grunde til en hastebehandling. Hvis det tjener barnets tarv, udstedes der et midlertidigt dekret om det spørgsmål, der ønskes hastebehandlet, f.eks. hindring af rejse, forældremyndighed osv.

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja. Sagsøgeren kan ansøge om retshjælp, som dog er indtægtsafhængig, som fastsat i afsnit X i tredje bog i den maltesiske Code of Organisation and Civil Procedure ([§ 12](#) i Maltas lovsamling). Yderligere oplysninger om retshjælp findes i [afsnittet om retshjælp](#).

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Det er kun muligt at appellere en sådan afgørelse, hvis appellen vedrører et retligt spørgsmål, f.eks. at retten uden angivelse af nogen gyldig grund har afvist at høre et vidne, som en af parterne har ønsket at føre. I sådanne tilfælde kan en appel indbringes for appelretten.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

En afgørelse truffet af Civil Court (Family Section) kan automatisk fuldbyrdes. Hvis et sådant dekret imidlertid ikke efterleves af en af forældrene, kan den forælder, hvis forældremyndighed er begrænset, anmelde sagen til politiet, som derefter fører sagen som en straffesag ved Court of Magistrates for at sikre fuldbyrdelse ved bøde og/eller frihedsstraf. En ansøgning om ændring af retsdekretet kan desuden indgives til Civil Court (Family Section).

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Den gældende procedure er fastlagt i forordning (EF) nr. 2201/2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar, dvs. at en attest, der er udstedt af den kompetente ret, indgives sammen med retsens dom og en begæring om anerkendelse og fuldbyrdelse af afgørelsen til Civil Court (Family Section). Der skal oplyses en adresse, som meddelelser kan stiles til. Alle dokumenter skal være oversat til maltesisk eller engelsk.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

En indsigelse kan fremsættes ved den samme ret og i de sager, hvor der er indgivet en begæring om anerkendelse og fuldbyrdelse. I indsigelsen, der indgives som svar på begæringen, angives det, hvorfor anerkendelse og fuldbyrdelse ikke bør ske.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Den gældende lov er Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabsager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000.

Sidste opdatering: 10/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Nederlandene

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Udtrykket "forældremyndighed" betyder at have myndighed over en mindreårig og ansvar for barnets opdragelse og pasning.

Artikel 247 i bog 1 i civillovbogen (*Burgerlijk Wetboek*) bestemmer følgende om dette emne:

1. Forældremyndighed omfatter forældres ret og pligt til at passe og opdrage deres mindreårige barn.
2. "Passe og opdrage" omfatter at drage omsorg og tage ansvar for barnets psykiske og fysiske velfærd og sikkerhed og fremme udviklingen af barnets personlighed. Forældrene må ikke anvende psykisk eller fysisk vold eller anden ydmygende behandling i pasningen og opdragelsen af barnet.
3. Forældremyndigheden omfatter en forpligtelse for den ene forælder til at fremme udviklingen af det bånd, som barnet har med den anden forælder.
4. Et barn, som forældrene udøver fælles forældremyndighed over, har fortsat ret til at blive passet og opdraget på en ensartet måde af begge forældre efter opløsning af ægteskabet på anden måde end ved dødsfald, efter separation eller opløsning af et registreret partnerskab på anden måde end ved dødsfald, eller efter ophævelsen af samlivet, hvis der blev foretaget en anmærkning som omhandlet i artikel 252, stk. 1.
5. Med henblik på gennemførelsen af stk. 4, kan forældrene i en aftale eller plan for pasning af børnene tage hensyn til praktiske hindringer, der måtte opstå i forbindelse med opløsning af ægteskabet på anden måde end ved dødsfald, efter separation eller opløsning af et registreret partnerskab på anden måde end ved dødsfald eller ophævelse af samlivet, hvis der blev foretaget en anmærkning som omhandlet i artikel 252, stk. 1, men kun hvis, og så længe de pågældende hindringer gør sig gældende.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældrene har myndighed til og ansvar for at drage omsorg for og opdrage deres barn. Der er dog undtagelser fra denne regel.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Hvis forældrene ikke ønsker eller ikke kan udøve forældremyndigheden eller -ansvaret, kan retten overdrage forældremyndigheden til en anden person.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Efter en skilsmisse bevarer begge forældre forældremyndigheden over deres børn. Begge vil fortsat være ansvarlige for at opdrage og drage omsorg for børnene. Der er dog undtagelser fra denne regel. Det er i visse tilfælde muligt, at retten, på begæring, udpeger den ene forælder til at varetage forældremyndigheden. Forældreskab (som pr. definition ikke svarer til forældremyndighed) og de dertil knyttede rettigheder og pligter kan også være reguleret forskelligt i planen for pasning af børnene, som udarbejdes i tilfælde af skilsmisse.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

I tilfælde af skilsmisse fastlægges den aftalte ordning i en plan for pasning af børnene, som prøves ved retten. Retten træffer afgørelse om skilsmissen.

Se også: <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/scheiden/vraag-en-antwoord/checklist-bij-scheiden-of-uit-elkaar-gaan>

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Mægling er en mulighed for at løse tvister i forbindelse med forældreskab.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retsafgørelsen omfatter alle elementer af planen for pasning af børnene, herunder forældremyndighed, deling af opgaverne med at drage omsorg for og opdrage barnet og barnets primære bopæl.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Nej. Den forælder, der har forældremyndigheden over barnet, er forpligtet til at holde den forælder, som ikke har forældremyndighed, underrettet om vigtige spørgsmål vedrørende barnet [HM-B1] og dets formue og høre sidstnævnte forælder om beslutninger vedrørende barnet. Imidlertid har den forælder, som har forældremyndigheden, det sidste ord.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Det betyder, at begge forældre har de samme rettigheder og pligter som en forælder med forældremyndighed (se spørgsmål 1), hvis forældrene har aftalt en anden opgavefordeling med hensyn til pasning og opdragelse af barnet i planen for pasning af barnet.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Med henblik på at opnå forældremyndighed over et barn skal der indgives en begæring til den kompetente ret på barnets opholdssted. De dokumenter, der skal fremlægges, afhænger af den pågældende forælders og barnets situation. Oplysninger om de nødvendige dokumenter kan findes i [Procesreglement \(procesreglementen\)](#) Forældremyndighed og samvær (*Gezag en omgang*). En advokat kan hjælpe dig med dette.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Der findes ingen særlige procedurer for de nævnte situationer. Ja, foreløbige forholdsregler er mulige.

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja, retshjælp er mulig, selv om det er underlagt visse betingelser. Du kan finde [yderligere oplysninger](#) om dette emne på retshjælpsrådets (*Raad voor Rechtsbijstand*) websted.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja, det er muligt at appellere en afgørelse til appelretten (*Gerechtshof*).

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

I disse tilfælde finder den almindelige domstolsprøvelse anvendelse.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

I princippet er der ikke behov for at træffe nogen foranstaltninger. Det sker automatisk, hvis medlemsstaten er omfattet af Bruxelles IIa-forordningen. Denne forordning er gældende i alle medlemsstater i Den Europæiske Union med undtagelse af Danmark.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

En appel skal indgives til domstolen i det land, hvor afgørelsen blev truffet.

En appel i et familieretligt anliggende i Nederlandene kræver bistand fra en advokat. Advokaten kan indgive appel til appeldomstolens [justitskontor](#). Efter at domstolen har truffet afgørelse i en familieretlig sag, har advokaten tre måneder til at appellere. Appeldomstolen håndhæver denne frist strengt. Den dato, hvor justitskontoret modtager ansøgningen om at indgive appel, er den officielle dato for indgivelse af appellen.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

De nederlandske domstole anvender kun nederlandsk lovgivning.

Sidste opdatering: 01/10/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Østrig

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Obsorge (forældremyndighed) er forældrenes ret og pligt. Herved forstås omsorg for og opdragelse af det mindreårige barn, forvaltning af formue og repræsentation samt andre forhold (§158 i ABGB, Allgemeines Bürgerliches Gesetzbuch - den generelle civile lovbog).

Omsorg for det mindreårige barn omfatter i henhold til §160 i ABGB navnlig varetagelsen af barnets fysiske velbefindende og sundhed samt det umiddelbare opsyn, opdragelse, navnlig udfoldelsen af barnets fysiske, intellektuelle, psykiske og moralske styrker samt fremme af barnets anlæg, evner, tilbøjeligheder, udviklingsmuligheder samt dets skole- og erhvervsmæssige uddannelse. Til omsorg hører også lægebehandling af børn, til opdragelse fastlæggelse af barnets opholdssted (§162 i ABGB), dvs. altså også beslutningen om en udlandsrejse, skolevalg eller valg og skift af religion. Af opdragelsesretten følger også retten til at give barnet fornavn.

Under forvaltning af barnets formue hører f.eks. rådighed over barnets underhold (fastsættelse og ændring heraf, modtagelse og kvittering, inddrivelse, anvendelse). I henhold til §164 i ABGB skal forældrene forvalte barnets formue ved udvisning af almindelig agtpågivenhed.

Ved retlig repræsentation forstås retten og pligten til at foretage retshandlinger for barnet. Det omfatter dispositioner på barnets vegne, som umiddelbart berettiger eller forpligter barnet, og samtykke. Vægemålet kan vedrøre omsorg og opdragelse samt formueforvaltning – som "forholdet udadtil" i forbindelse med disse anliggender (f.eks. indgåelse af en behandlingsaftale med lægen; samtykke til lægelig behandling af barnet), i modsætning til den faktiske varetagelse af disse opgaver som "forholdet indadtil" (f.eks. indtagelse af medicin, bleskift på en baby eller kontrol med lektielæsning). Der findes imidlertid også en retlig repræsentation uden for disse områder ("blot" vægemål), f.eks. ændring af navn, skift af statsborgerskab, anerkendelse af faderskab uden for ægteskab eller i øvrigt ved varetagelse af barnets personlige rettigheder.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældremyndigheden over et barn født i ægteskab eller ved forældrenes efterfølgende indgåelse af ægteskab tillægges begge forældre (§177, stk. 1, i ABGB). Forældremyndigheden over et barn født uden for ægteskab tillægges automatisk moderen fra barnets fødsel (§177, stk. 2, første punktum, i ABGB). I henhold til §177, stk. 2, andet punktum, i ABGB kan de – ugifte – forældre for giftefogeden personligt under samtidig tilstedeværelse og efter belæring om retsvirkningerne beslutte, at begge skal have forældremyndigheden, såfremt der ikke allerede er truffet en retslig afgørelse om forældremyndigheden. Hvis forældrene ikke bor sammen, skal de indgå en aftale om, hos hvilken forælder barnet skal have sit sædvanlige opholdssted. Alternativt kan forældrene desuden henholdsvis indgå eller forelægge en aftale ved retten (§177, stk. 3, i ABGB). Endelig kan retten også tillægge begge forældre forældremyndigheden (§180, stk. 2, i ABGB).

Den fælles forældremyndighed kan kun ophæves igen ved rettens afgørelse. Retten skal herefter forsøge at få tilvejebragt en mindelig løsning. Hvis det ikke lykkes at finde en mindelig løsning, skal retten træffe afgørelse om, hvilken forælder der fremover alene skal tillægges forældremyndigheden, eller om begge fortsat skal have forældremyndigheden (§180 i ABGB). Hvis begge forældre tillægges forældremyndigheden, skal retten også træffe afgørelse om, i hvilken husstand barnet skal have sit sædvanlige opholdssted. I forbindelse med disse afgørelser er barnets bedste det afgørende kriterium.

Hvis det kun er en forælder, der har forældremyndigheden, har den anden forælder ret til at have personlig kontakt med barnet samt informations-, udtalelses- og repræsentationsrettigheder i henhold til §189 i ABGB.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Er begge forældre forhindret i at udøve forældremyndigheden, skal retten fastlægge, hvilket bedsteforældrepar (eller subsidiært hvilken bedsteforælder) eller hvilket plejeforældrepar (eller plejeforælder), der skal tillægges forældremyndigheden. Såfremt bedste- eller plejeforældre skal involveres i forbindelse med forældremyndigheden, har – medmindre hensynet til barnets bedste taler imod dette - et par forrang i forhold til en bedste(pleje)forælder. Hvis begge forældre er forhindret i at udøve det samme delområde, så gælder dette tilsvarende for dette delområde. Det afgørende kriterium for tillæggelsen af forældremyndigheden er hensynet til barnets bedste.

Er den forælder, som har forældremyndigheden alene, forhindret i at udøve forældremyndigheden, skal retten træffe afgørelse om, hvorvidt forældremyndigheden nu helt eller delvist skal tillægges den anden forælder eller henholdsvis et bedsteforældrepar eller en bedsteforælder eller et plejeforældrepar (en plejeforælder). Den anden forælder har imidlertid, hvis barnets bedste er sikret hos denne, forrang i forhold til bedste- og plejeforældre. Hvis hverken forældre, bedsteforældre eller plejeforældre kommer på tale, er det fastsat, at en anden egnet person kan tillægges forældremyndigheden (§204 i ABGB). Afgørende for valget af denne person er barnets tarv; hvis ønsker og forældrenes ønsker, der skal tages behørigt hensyn til (§205, stk. 1, i ABGB). På tale kommer primært familiemedlemmer eller sekundært andre nærtstående personer eller endelig andre egnede personer, bl.a. Kinder- und Jugendhilfeträger (børne- og ungdomsværnet) (§209 i ABGB).

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Efter skilsmisse eller omstødelse af et ægteskab opretholdes den fælles forældremyndighed. Forældrene skal imidlertid, hvis de ønsker at opretholde begge parter fulde forældremyndighed som i et bestående ægteskab, inden for en passende frist fremsende retten en aftale om barnets primære opholdssted. Retten skal godkende en sådan aftale, såfremt den er til barnets bedste. Det er ikke tilladt at have en ordning med fælles forældremyndighed i den forstand, at det eksempelvis kun tilkommer den ene forælder at drage omsorg for og opdrage barnet, hvorimod det kun tilkommer den anden forælder at varetage barnets formueforvaltning og repræsentation; det er altid den forælder, hos hvilken barnet har sit sædvanlige opholdssted, der skal tillægges den fulde forældremyndighed. Indgås en sådan aftale ikke inden for en passende frist efter skilsmissen, eller er den ikke til barnets bedste, skal retten, hvis det heller ikke lykkes at finde en mindelig løsning – eventuelt gennem mægling – træffe afgørelse om, hvilken forælder der fremover alene skal tillægges forældremyndigheden.

Forældrene kan imidlertid også aftale, at det kun er en af forældrene, der skal have forældremyndigheden efter skilsmissen. I et sådant tilfælde er det således ikke påkrævet med en aftale om barnets primære opholdssted. Disse retningslinjer gælder ikke kun i forbindelse med skilsmisse, men også, hvis forældrene til et mindreårigt barn stadigvæk er gift, men lever hver for sig. I dette tilfælde træffer retten imidlertid kun en afgørelse efter anmodning fra en af forældrene.

I tilfælde af, at samlivsforholdet opløses, gælder det ovenfor anførte vedrørende forældremyndigheden ved opløsning af forældrenes ægteskab. Forældrene til et barn, der er født uden for ægteskabet, kan derfor af retten – under forudsætning af en aftale om barnets primære opholdssted, som tjener til barnets bedste – tillægges forældremyndigheden i fællesskab, selv om den fælles husstand blev opløst, men også selv om der aldrig har eksisteret en sådan.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Se spørgsmål 4.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Forældrene kan med henblik på rådgivning rette henvendelse til Kinder- und Jugendhilfe /Familienberatung (børne- og ungehjælpen /familierådgivningen) eller private støtteorganisationer. Alternativt kan forældrene kontakte en mægling, par-, forældre- eller anden rådgivningsinstans.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Af egen drift kan værgemålsdommeren kun indlede en sag og træffe afgørelse om spørgsmål, der vedrører forældremyndighed og kontaktret. Ved akut fare for barnets ve og vel skal Jugendwohlfahrtsträger (børne- og ungdomsværnet) underrettes, der for at afværge en overhængende fare kan træffe relevante foranstaltninger – indtil fratagelsen af forældremyndigheden.

Underholdsbidraget til børn kan ikke reguleres af egen drift, men kun på begæring af værger i forbindelse med mindreårige eller myndige underholdsberettigede børn. Underholdsbidrag skal – det gælder også for myndige børn – gøres gældende i en udenretlig sag. Funktionelt er en kontorfuldmægtig (Rechtspfleger) kompetent.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Den forælder, der ikke har forældremyndigheden, har ret til af den person, der har fået tillagt forældremyndigheden, at blive rettidigt underrettet om vigtige forhold vedrørende barnet, og om påtænkte tiltag, som ved fælles forældremyndighed kræver kollektiv repræsentation (§167, stk. 2 og 3, i ABGB) og at udtale sig herom (informations- og udtalelsesrettigheder). Retten skal tage hensyn til denne udtalelse, hvis det ønske, der tilkendes heri, i højere grad er til barnets bedste. Disse rettigheder omfatter også mindre vigtige forhold (for så vidt der ikke blot er tale om spørgsmål vedrørende dagligdagen), hvis der til trods for parathed hos den forælder, der ikke har forældremyndigheden, ikke finder nogen regelmæssig personlig kontakt sted med barnet, f.eks. fordi denne ikke er mulig på grund af de pågældende livsforhold, eller fordi barnet afviser kontakten (§189, stk. 3, i ABGB).

Opfylder den forælder, der har fået tillagt forældremyndigheden, vedholdende ikke disse forpligtelser, kan retten på begæring eller af egen drift, hvis hensynet til barnets bedste taler herfor, træffe passende bestemmelser. Retten kan eksempelvis tildele den forælder, der ikke opfylder sine forpligtelser, konkrete opgaver eller give den forælder, der ikke har forældremyndigheden, ret til selv at søge information hos lægen eller i skolen. Hvis den forælder, der har forældremyndigheden, med sin adfærd truer barnets ve og vel, kan retten også helt eller delvist fratage forældremyndigheden i henhold til §181 i ABGB. Retten kan begrænse eller ophæve informations- og udtalelsesrettighederne, hvis udøvelsen af disse rettigheder i alvorlig grad tilsidesætter hensynet til barnets bedste. Det samme gælder, hvis den forælder, der har forældremyndigheden, misbruger disse rettigheder eller varetager dem på en måde, der ikke er rimelig for den anden forælder. De bortfalder desuden, hvis den berettigede forælder selv afviser kontakt med barnet uden grund (§189, stk. 2, i ABGB). Forældremyndigheden skal altid udøves således, at barnets tarv varetages bedst muligt. Ved vurdering af barnets tarv skal der tages behørigt hensyn til barnets personlighed og dets behov, navnlig dets anlæg, evner, tilbøjeligheder og udviklingsmuligheder samt forældrenes livsforhold.

Alle personer, der er tillagt forældremyndighed (forældre, bedsteforældre, plejeforældre, andre med forældremyndighed) samt personer, der har andre rettigheder og pligter over for et barn (f.eks. kontaktret), skal af hensyn til beskyttelsen af barnets bedste undlade alt, som kan have negativ indvirkning på barnets forhold til andre personer, som har rettigheder og pligter over for barnet, eller som ville kunne vanskeliggøre varetagelsen af deres opgaver, §159 i ABGB).

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

I forbindelse med værgemålet gælder princippet om alenerepræsentation, dvs. at hver forælder er berettiget og forpligtet til at repræsentere barnet alene. Dennes handling er også gyldig, hvis den anden forælder ikke er indforstået hermed (§167, stk. 1, i ABGB). Samtykke fra begge forældre, der har ret til at repræsentere barnet, er kun fastsat i de tilfælde, der er angivet i den udtømmende liste i §167, stk. 2, i ABGB (f.eks. ændring af barnets for- eller efternavn, antagelse eller skift af religion, overgivelse til fremmed pleje osv.).

I forbindelse med dispositioner og samtykke vedrørende formueforhold, der ikke er underlagt den almindelige formueforvaltning, kræves samtykke fra den anden forælder, der har ret til at repræsentere barnet, og rettens godkendelse (§167, stk. 3, i ABGB). Som eksempel kan nævnes: salg eller belåning af fast ejendom, arveafkald, den ubetingede vedgåelse eller afkald på arv, modtagelse af en gave, der er forbundet med byrder.

I civilretlige sager har hver forælder også ret til at repræsentere barnet alene. Så længe forældrene ikke bliver enige herom, eller retten ikke har udpeget en af forældrene eller en tredjemand som repræsentant, er den forælder repræsentant, som har taget det første processuelle skridt (§169 i ABGB). I den forbindelse skal forældrene overholde kravet om god adfærd (se spørgsmål 9).

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

I henhold til §109 i Jurisdiktionsnorm (loven om retternes kompetence) er den Bezirksgericht (distriktsdomstol) kompetent, i hvis retskreds den mindreårige har sit sædvanlige opholdssted; har den mindreårige ikke et sådant i Østrig, er den ret kompetent, i hvis retskreds den mindreårige har sit (faktiske) opholdssted. Opholder den mindreårige sig ikke i Østrig, er den ret kompetent, i hvis retskreds værger har sit sædvanlige opholdssted. Har denne heller ikke et sådant i Østrig, er den ret kompetent, i hvis retskreds en forælder har sit sædvanlige opholdssted; i andre tilfælde er Bezirksgericht Innere Stadt Wien kompetent. I modsætning til det (faktiske) opholdssted er det sædvanlige opholdssted normalt afhængigt af en vis varighed og stabilitet (ca. seks måneder). En ansøgning om tildeling af eneforældremyndighed eller om fælles forældremyndighed kan føres til protokolskriftligt pr. post eller mundtligt på såkaldte embedsdage (mindst én gang om ugen, som oftest tirsdag formiddag) ved den kompetente Bezirksgericht. Parterne har ikke pligt til at lade sig repræsentere af en advokat, men hvis de imidlertid ønsker at lade sig repræsentere, må de kun vælge én advokat (relativ advokatpligt; §101, stk. 1, i AußStrG) (forbundslov om behandlingen af udenretslige sager, herefter "AußStrG").

Anbringender skal indeholde sagens betegnelse, for- og efternavn samt adresse på intervenienten, på dennes repræsentant samt - såfremt dette er nødvendigt - navne og adresser på de ham bekendte andre parter, i retsafgørelser vedrørende personers status desuden fødselsdato og -sted samt parternes nationalitet (§10, stk. 3, i AußStrG).

Såfremt anbringendet har formelle eller indholdsmæssige mangler, som hindrer andre processer, skal retten ikke med det samme af- eller tilbagevise, men der bør først gøres et forsøg på afhjælpning (§10, stk. 4, i AußStrG).

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Sager om tildeling af forældremyndighed afgøres inden for rammerne af frivillig retspleje (Verfahren außer Streitsachen) i henhold til AußStrG.

Under hensyntagen til barnets bedste skal retten i en hasteprocedure – også midlertidigt – kunne tillægge eller fratage forældremyndigheden og udøvelsen af retten til personlige kontakter, navnlig med henblik på opretholdelse af pålidelige kontakter og sikring af juridisk klarhed. Dette kan navnlig være

nødvendigt efter opløsning af ægteskabet eller den fælles husstand (§180, stk. 1, nr. 1, i ABGB). Denne afgørelse er foreløbigt bindende og fuldbyrdet, såfremt retten ikke udelukker dette.

12 Kan jeg få retshjælp?

I forbindelse med civile retlige sager kan der i henhold til §§63-73 i Zivilprozessordnung (civilprocesloven, herefter "ZPO") på begæring bevilges retshjælp, hvis en af parterne er ude af stand til at betale de omkostninger, der er forbundet med sagen, uden at det påvirker det fornødne forsørgelsesgrundlag. I henhold til §7, stk. 1, i AußStrG skal disse bestemmelser finde tilsvarende anvendelse i en udenretlig sag (f.eks. i sager om underholdsbidrag til børn).

Det nødvendige underhold ligger abstrakt mellem den statistiske gennemsnitsindkomst for en ikke-selvstændig erhvervsaktiv og eksistensminimummet. Det regnes som påvirket, hvis parten og dennes underholdsberettigede familie ikke engang ville være i stand til at opretholde en beskeden livsførelse, i hvilken forbindelse der skal tages hensyn til omsættelige aktiver eller muligheden for at spare beløb op under et længere sagsforløb. Der kan også bevilges delvis retshjælp.

Retshjælp skal kun bevilges for så vidt som den part, der anmoder om hel eller delvis fri proces, har en rimelig mulighed for at få medhold, og at der ikke er tale om unødigt trætte. Retshjælp kan ydes til såvel fysiske som juridiske personer. Det afhænger ikke af personens nationalitet.

Retshjælp omfatter navnlig den foreløbige fritagelse for rets-, vidne-, ekspert- og tolkegebyrer, men også en parts rejseudgifter, såfremt dennes personlige tilstedeværelse er nødvendig. For så vidt som repræsentation ved en advokat er lovbestemt (f.eks. hvis sagens værdi er over 5 000 EUR eller i sager ved Landesgerichte (delstatsdomstole)), eller hvis det efter sagens omstændigheder synes nødvendigt, skal der beskikkes en østrigsk advokat med foreløbig fritagelse for betaling. Advokatens arbejde omfatter også rådgivning forud for en retssag med henblik på en bilæggelse af tvisten inden en retssag.

§71 i ZPO fastsætter, at den part, der opnår retshjælp, skal forpligtes til hel eller delvis tilbagebetaling af de beløb, som denne har været midlertidigt fritaget for at betale, og som endnu ikke er berigtiget, samt til tariffmæssig aflønning af den beskikkede advokat, såfremt og så snart denne uden påvirkning af det fornødne forsørgelsesgrundlag er i stand til dette. Efter udløbet af en periode på tre år efter sagens afslutning kan der ikke længere pålægges en forpligtelse til tilbagebetaling. Med henblik på at undersøge, om betingelserne for tilbagebetalingen er opfyldt, kan retten under fastsættelse af en passende frist opfordre parten til at tilvejebringe en ny formueopgørelse, inklusive rimelig dokumentation.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Afgørelser fra retten i første instans kan prøves ved hjælp af retsmidlet *Rekurs* (appel) (§45 i AußStrG). Appel skal iværksættes inden 14 dage fra datoen for forkyndelsen af den skriftlige kopi af appelinstansens afgørelse (§46, stk. 1, i AußStrG). Normalt træffes der afgørelse om appellen ved retten i anden instans. Appellinstansens afgørelse kan i visse tilfælde appelleres (revision) til Oberster Gerichtshof (højesteret) (jf. §62 i AußStrG). En appel vedrørende retlige spørgsmål er kun tilladt, hvis der ligger besvarelsen af et retligt spørgsmål til grund herfor, som har væsentlig betydning for en ensartet fortolkning af retlige bestemmelser, retssikkerheden eller retsudviklingen. I visse forhold er en appel støttet på retsspørgsmål imidlertid ikke mulig, hvilket f.eks. gælder for forhold i forbindelse med retshjælp, vedrørende omkostningspunktet samt gebyrerne. Appel skal iværksættes inden 14 dage fra datoen for meddelelsen af appelinstansens afgørelse (§65, stk. 1, i AußStrG). Appellen skal indeholde en underskrift fra en advokat eller notar (§ 65, stk. 3, nr. 5, i AußStrG).

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

I henhold til §110, stk. 2, i AußStrG er en fuldbyrdelse udelukket i medfør af Exekutionsordnung (lov om fuldbyrdelse). Retten skal efter anmodning eller af egen drift anordne passende tvangsmidler i henhold til §79, stk. 2, i AußStrG. Til disse tvangsmidler hører navnlig bøder, forvandlingsstraf på op til en samlet varighed af et år, transport til en indledende afhøring eller til retssagen, modtagelse af dokumenter, dokumentationsmateriale og andet løssøre samt beskikkelse af kuratorer, der skal foretage rimelige dispositioner for en misligholdende parts regning og risiko. Ordninger, som vedrører personlig kontakt, kan også gennemføres mod den forælders vilje, som ikke bor i samme husstand som den mindreårige. Ordninger, som vedrører forældremyndigheden, kan retten også gennemføre ved anvendelse af rimelig fysisk tvang.

I henhold til §110, stk. 3, i AußStrG kan retten også kun undlade fortsættelsen af gennemførelsen af egen drift, hvis og så længe den er til fare for barnets ve og vel. Desuden kan retten i forbindelse med gennemførelsen af retsafgørelsen eller den retligt godkendte ordning vedrørende forældremyndigheden anmode børne- og ungdomsværnet eller familieretshjælpen om bistand, navnlig med hensyn til den midlertidige pasning af den mindreårige, hvis hensynet til barnets bedste taler herfor. Fysisk tvang til håndhævelse af retsafgørelsen må imidlertid udelukkende udøves af retsorganer; disse kan involvere offentlige sikkerhedsmyndigheder.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

I henhold til artikel 21 i Bruxelles IIa-forordningen anerkendes afgørelser fra andre EU-medlemsstater ex lege – uden en særlig procedure.

Med henblik på fuldbyrdelse af afgørelser om forældremyndighed er det nødvendigt med en eksekvaturprocedure (artikel 28 ff i Bruxelles IIa-forordningen); de nærmere processuelle regler overlader artikel 30 til den nationale lovgivning - i Østrig §§112-116 i AußStrG.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Anmodninger om ikke-ankendelse af en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet i en anden EU-medlemsstat (artikel 21, stk. 3, i Bruxelles IIa-forordningen), hører – ligesom eksekvaturproceduren – ind under den Bezirksgerichts kompetence, i hvis retskreds den mindreårige har sit sædvanlige opholdssted. Har den mindreårige ikke et sådant i Østrig, skal den indgives det sted, hvor den mindreårige opholder sig. Opholder den mindreårige sig ikke i Østrig, er den ret kompetent – såfremt der er tale om en mindreårig – i hvis retskreds værgeren har sit sædvanlige opholdssted. Har denne heller ikke et sådant i Østrig, er den ret kompetent, i hvis retskreds en forælder har sit sædvanlige opholdssted; i andre tilfælde er Bezirksgericht Innere Stadt Wien kompetent (§109a i Jurisdiktionsnorm sammenholdt med §109 i denne lov).

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Når østrigske domstoles kompetence er begrundet på basis af Bruxelles IIa-forordningen eller Haag-konventionen om beskyttelse af mindreårige af 1996, anvender disse primært østrigsk ret.

Sidste opdatering: 16/10/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Rumænien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

I den rumænske civillovbog (*Codul Civil*) bruges begrebet **forældreansvar**. **Forældreansvar** omfatter alle rettigheder og forpligtelser vedrørende barnet og dets formue. Rettigheder og pligter gælder for begge forældre på lige fod og udøves under hensyn til barnets tarv. Forældreansvaret udøves, indtil barnet har fuld rets- og handleevne.

Forældrenes rettigheder og pligter (i henhold til artikel 487-499 i civillovbogen og lov nr. 272/2004 (*Legea nr. 272/2004*) om beskyttelse og fremme af børns rettigheder) med hensyn til barnet omfatter:

ret og pligt til at skabe og bevare barnets identitet. Barnet skal registreres umiddelbart efter fødslen og har ret til et navn og statsborgerskab. Forældrene vælger barnets for- og efternavn

ret og pligt til at opfostre barnet. Forældrene har ret og pligt til at opfostre barnet, sikre dets sundhed samt fysiske, psykologiske og intellektuelle udvikling, skolegang og erhvervsuddannelse i overensstemmelse med deres egne holdninger, overbevisninger og barnets behov

ret og pligt til at passe på barnet

ret og pligt til at støtte barnet. Forældrene er solidarisk forpligtede til at sikre deres mindreårige barns underhold. Forældrene har pligt til at forsørge deres voksne barn, indtil det har afsluttet sin eventuelle uddannelse, dog højst til det er 26 år

ret til at træffe visse disciplinære foranstaltninger over for barnet. Visse foranstaltninger er forbudt, såsom fysisk afstraffelse, der skader barnets fysiske, mentale eller følelsesmæssige tilstand

ret til at anmode om få barnet tilbage fra en person, som uretmæssigt har det i sin varetægt

forældrenes ret til at blive genforenet med deres barn. Denne ret hænger sammen med barnets ret til ikke at blive adskilt fra sine forældre, medmindre ekstraordinære og midlertidige årsager gør sig gældende (f.eks. foranstaltninger til fjernelse af barnet)

forælders ret til at have personlige relationer med sit barn. Retten til at have personlige relationer med barnet kan tage form af f.eks. besøg hos barnet i dets hjem, besøg hos barnet, mens det er i skole, og at barnet tilbringer ferie med begge forældre

ret til at bestemme, hvor barnet skal bo. Det mindreårige barn skal bo sammen med sine forældre. Hvis forældrene ikke bor sammen, skal de efter fælles overenskomst bestemme, hvor barnet skal bo. Hvis forældrene ikke kan nå til enighed, træffes beslutningen af værgemålsretten (*Instanța de tutelă*)

ret til at give tilladelse til, at et mindreårigt barn, der er fyldt 16 år, forlover eller gifter sig, samt ret til at give samtykke til adoption af barnet

ret til at gøre indsigelse mod myndighedernes foranstaltninger over for barnet og til at fremsætte anmodninger og tage skridt i eget navn og på vegne af barnet.

Forældrenes rettigheder og pligter (jf. artikel 500-502 i civillovbogen) med hensyn til barnets formue kan omfatte:

forvaltning af barnets aktiver. Forælderen har ingen rettigheder over barnets aktiver, og barnet har heller ingen rettigheder over forælders aktiver ud over retten til arv og underhold. Forældre har ret og pligt til at forvalte deres mindreårige barns aktiver og til at repræsentere det i forbindelse med civile retshandler eller give samtykke til sådanne retshandler. Når det mindreårige barn er 14 år, udøver det sine rettigheder og pligter alene, men med forældrenes eller i påkommende fald værgemålsrettens samtykke

ret og pligt til at repræsentere den mindreårige i forbindelse med civile retshandler eller give sit samtykke til sådanne retshandler. Indtil det fyldte 14. år repræsenteres barnet af forældrene i forbindelse med civile retshandler, da det ikke har fuld rets- og handleevne. I alderen 14 til 18 år udøver barnet sine rettigheder og pligter selv; dog er forældrenes forudgående samtykke nødvendigt, da det har begrænset retsevne.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældrene har samme rettigheder og pligter (artikel 503, stk. 1, i civillovbogen), hvis de er gift. Efter en skilsmisse (artikel 397 i civillovbogen) påhviler rettigheder og pligter den forælder, hvis fader-/moderskab er fastslået, hvis barnet er født uden for ægteskab, og begge forældre, hvis de er samlevende (artikel 505, stk. 1, i civillovbogen).

Forældreansvaret udøves forskelligt af (separerede) forældre: hvis ægteskabet er opløst ved skilsmisse, og retten finder, at det er i barnets tarv, at forældreansvaret udøves af en af forældrene (artikel 398 i civillovbogen), hvis ægteskabet er opløst (artikel 305, stk. 2, i civillovbogen), eller hvis barnet er født uden for ægteskab, og forældrene ikke er samlevende (artikel 505, stk. 2, i civillovbogen).

Forældreansvaret udøves af en af forældrene i henhold til artikel 507 i civillovbogen, hvis den anden forælder er død, har fået frataget sine rettigheder som forælder, er omfattet af et tilhold osv.

Forældreansvaret udøves delvist af forældrene, hvis rettigheder og pligter påhviler tredjemand eller en plejehanstation (artikel 399 i civillovbogen).

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Forælderen til en mindreårig, der er fyldt 14 år, har kun rettigheder og pligter over for barnet, mens rettigheder og pligter vedrørende barnets aktiver påhviler dets værge eller en anden person.

Der beskikkes en værge, hvis begge forældre er døde, er ukendte, er frataget retten til at udøve forældreansvar, er genstand for et strafferetligt søgsmål om fratagelse af forældrerettigheder, er omfattet af et tilhold, er savnede eller erklæret døde, eller retten i tilfælde af ophævelse af en adoption bestemmer, at det er barnets tarv at få beskikket en værge.

Der beskikkes en værge, hvis ingen af forældrene tager sig af barnet, og de har fået frataget retten til at udøve deres forældreansvar.

Undtagelsesvis kan værgemålsretten beslutte at sætte barnet i pleje hos et andet familiemedlem eller en anden person (med dets samtykke) eller en plejehanstation.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

I princippet har begge forældre forældreansvaret efter en skilsmisse; kun i begrundede tilfælde og af hensyn til barnets tarv kan det pålægges én af forældrene. Den anden forælder har fortsat ret til at bevidne, hvordan barnet opfores og uddannes, samt til at give samtykke til adoption af barnet. Undtagelsesvis kan værgemålsretten beslutte at sætte barnet i pleje hos et andet familiemedlem eller en anden person (med dets samtykke) eller en plejehanstation. Disse udøver i så fald forældrenes rettigheder og pligter med hensyn til barnet (artikel 399 i civillovbogen).

Når et barn fødes uden for ægteskab, og begge forældre vedkender sig barnet, udøver de forældreansvaret i fællesskab og på lige fod, hvis de er samlevende. Hvis forældrene til et barn født uden for ægteskab ikke er samlevende, udøves forældreansvaret af én af forældrene.

Et ægtepar kan blive skilt efter gensidigt samtykke hos en notar, også hvis der er mindreårige børn, som er født i eller uden for ægteskabet eller er adopteret, eller hvis ægtefællerne er enige om alle aspekter vedrørende det efternavn, der skal bruges efter skilsmissen, om begge forældres udøvelse af forældreansvaret, etablering af et hjem for børnene efter skilsmissen, hvordan de personlige bånd mellem den forælder, der ikke bor med børnene, og børnene bevares, samt fastlæggelse af forældrenes bidrag til børnenes opfostring, skolegang og uddannelse. Hvis det fremgår af den sociale myndigheds rapport, at ægtefællernes aftale om fælles udøvelse af forældreansvaret eller om etablering af børnenes hjem er ikke i børnenes tarv, afviser notaren skilsmissebegæringen og råder ægtefællerne til at kontakte retten.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældrene kan indgå en aftale om udøvelsen af forældreansvaret eller foranstaltninger til beskyttelse af barnet med samtykke fra værgemålsretten, hvis det er i barnets tarv (artikel 506 i civillovbogen).

Parterne kan møde op på et hvilket som helst tidspunkt under sagen, også uden at være indkaldt, for at anmode om en kendelse, der lovliggør deres aftale. Denne samtykkedom er endelig og kan fuldbyrdes.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Inden sagen kommer for retten, er der mulighed for mægling. Under sagen har retsmyndighederne pligt til at informere parterne om muligheden for mægling og fordelene ved det. Hvis mæglingen ikke resulterer i en aftale, træffer retten afgørelse om de omtvistede spørgsmål.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Se svaret på spørgsmål 1.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Hvis retten beslutter, at forældreansvaret kun skal udøves af en af forældrene, er det kun denne forælder, der træffer beslutning om alle spørgsmål vedrørende barnet. Den anden forælder har fortsat ret til at bevidne, hvordan barnet opfores og uddannes, samt til at give samtykke til adoption af barnet.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Forældrene udøver forældreansvaret i fællesskab og på lige fod. Med hensyn til tredjemand i god tro antages det, hvis en af forældrene foretager en daglig, lovlig handling under udøvelsen af sine rettigheder og opfyldelsen af sine forpligtelser som forælder, at den pågældende også har den anden forælders samtykke hertil.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Anmodninger om beskyttelse af fysiske personer, der henhører under værgemåls- og familieretten (*distriktsdomstolen eller i givet fald den ret, der behandler sager om mindreårige og familier*) behandles og afgøres af retten med stedlig kompetence i det område, hvor den beskyttede person har sin bopæl eller opholdssted (artikel 94 i civillovbogen (*Codul de procedură Civilă*)).

Retten i det område, hvor sagsøger har sin bopæl, er kompetent med hensyn til begæringer vedrørende slægtskab, mens retten i det område, hvor sagsøger-kreditor er bosat, er kompetent med hensyn til begæringer vedrørende underhold (herunder børnetilskud fra staten).

De dokumenter, der skal vedlægges anmodningen om indkaldelse, er en kopi af det mindreårige barnets fødselsattest, kopi af id-kort, kopi af skilsmisedom, eventuel mæglingsskifte og alle andre dokumenter, der anses for relevante i sagen. Der skal ikke betales stempelafgift i forbindelse med indgivelse af begæringen.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Retten kan træffe midlertidige foranstaltninger ved retspræsidentens kendelse under hele skilsmisseproceduren (særlig procedure med kortere behandlingstid), når der skal træffes afgørelse om, hvor mindreårige børn skal bo, om børnebidrag, inddrivelse af statens børnetilskud samt anvendelsen af hjemmet (artikel 919 i civillovbogen).

12 Kan jeg få retshjælp?

Der kan søges om retshjælp i ekstraordinære tilfælde i henhold til bekendtgørelse nr. 51/2008 (*Ordonanța de Urgență nr. 51/2008*) om offentlig retshjælp i civile sager, der er godkendt ved lov nr. 193/2008 (*Legea nr. 193/2008*) som ændret.

Retshjælp kan bevilges separat eller samlet i form af bistand fra en advokat, ydelser fra en sagkyndig, oversætter, tolk eller notar, betaling af fogedhonorarer, eller kan tage form af fritagelser for, reduktioner eller udskydelser af betaling af retsafgifter.

En betingelse for at være berettiget til maksimal retshjælp er, at den pågældendes månedlige nettoindtægt pr. familiemedlem skal have været under 300 RON i de sidste to måneder forud for anmodningen. Hvis indkomsten er under 600 RON, dækker retshjælpen 50 %. Disse betingelser betyder dog ikke, at personer, hvis indtægter overstiger ovennævnte beløb, ikke har ret til retshjælp, hvis de kan godtgøre, at de ikke kan afholde sagsomkostningerne på grund af forskellen mellem levestandarden i det land, hvor den pågældende har sin bopæl eller sit sædvanlige opholdssted, og det land, hvor retssagen gennemføres.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

En dom i sager vedrørende forældreansvar (i tilknytning skilsmisse eller i en selvstændig sag) kan appelleres inden for en frist på 30 dage efter domsafsigelsen. Domme ved gensidigt samtykke, der bekræfter parternes aftale, kan kun gøres til genstand for en retlig prøvelse.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Hvis sagsøgte ikke frivilligt opfylder sine forpligtelser, skal sagsøger anmelde dette til fogeden. Fogeden vil kontakte den kompetente domstol for at få godkendt fuldbyrdelsen. Sagen afsluttes på et lukket møde, som parterne ikke indkaldes til.

Hvis anmodningen om fuldbyrdelse godkendes, sender fogeden en stævning og en indkaldelse til den forælder eller person, som den mindreårige bor hos, og meddeler førstnævnte, hvornår denne skal give møde sammen med den mindreårige, således at denne kan blive udleveret til sagsøger, eller den anden forælder får tilladelse til at udøve sin ret til at have personlige relationer med den mindreårige.

Hvis sagsøgte ikke opfylder sine forpligtelser, igangsætter fogeden en tvangsfuldbyrdelse i nærværelse af en repræsentant fra generaldirektoratet for social bistand og beskyttelse af børn og om nødvendigt under tilstedeværelse af en psykolog og politifolk. Ingen må tvinge den mindreårige eller til at lægge pres på ham/hende i forbindelse med fuldbyrdelsen.

Hvis sagsøgte ikke opfylder sine forpligtelser, er den af retten afsagte dom gældende indtil fuldbyrdelsen, og fogeden anmoder anklagemyndigheden om at indlede retsforfølgning.

Hvis den mindreårige afviser dette, sender den sociale myndighed den officielle rapport til repræsentanten for generaldirektoratet for social bistand og beskyttelse af børn, og den kompetente domstol bestemmer, at den mindreårige skal gennemgå et rådgivningsprogram, der afsluttes med en rapport fra en psykolog. Hvis den mindreårige afviser dette, efter at tvangsfuldbyrdelsen er genoptaget, kan sagsøger anmode retten om at pålægge en sanktion.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Med hensyn til anerkendelse af en afgørelse om forældreansvar finder bestemmelserne i forordning (EF) nr. 2201/2003 anvendelse. Begæringen stiles til retten ved sagsøgtes bopæl eller opholdssted i Rumænien. Anerkendelsen kan prøves ved den appeldomstolen med stedlig kompetence (*Curtea de Apel*) eller indbringes til domstolsprøvelse ved kassationsdomstolen (*Înalta Curte de Casație și Justiție*).

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

For at gøre indsigelse mod anerkendelsen af en afgørelse om forældreansvar kan den pågældende henvende sig til retten ved sagsøgtes bopæl eller opholdssted i Rumænien.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Artikel 2611 i civillovbogen bestemmer, at den lov, der finder anvendelse på sager om forældreansvar og beskyttelse af børn, fastlægges i henhold til konventionen om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn, der blev vedtaget i Haag den 19. oktober 1996 og er ratificeret ved lov nr. 361/2007.

Sidste opdatering: 27/10/2016

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Slovenien

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Forældremyndighed er et retsforhold, der reguleres af **familieretten**. Forholdet begynder med et barns fødsel eller bestemmelse af faderskab og moderskab. I det slovenske retssystem har børn født af ugifte forældre de samme rettigheder og pligter som børn født af gifte forældre. Slovensk lovgivning omfatter en ordning med "fuld adoption", hvilket betyder, at adoptivbørn behandles på samme måde som biologiske børn.

Retsgrundlaget er **artikel 54 i den slovenske forfatning (Ustava Republike Slovenije)**, hvori det hedder, at forældrene har ret og pligt til at forsørge, uddanne og opdrage deres børn. Denne ret og pligt kan kun tilbagekaldes eller begrænses af lovfæstede grunde med henblik på at beskytte barnets interesser. Børn født af ugifte forældre har samme rettigheder som børn født af gifte forældre.

Forældre har ret og pligt til – ved hjælp af direkte omsorg og det arbejde og de aktiviteter, de udfører – at sikre en vellykket fysisk og psykisk udvikling af deres barn. Forældre har ret og pligt til at beskytte deres barns liv, personlige udvikling, rettigheder og interesser, når det ikke har nået myndighedsalderen, for at sikre, at det får en sund opvækst og en afbalanceret personlig udvikling og efterfølgende er i stand til at leve og arbejde selvstændigt.

Forældremyndigheden omfatter disse rettigheder og pligter. (Artikel 4 i loven om ægteskab og familieforhold (*Zakon o zakonski zvezi in družinskih razmerjih*)).

Forældre skal varetage deres barns tarv i alle aktiviteter og procedurer, som vedrører barnet. Forældre anses for at arbejde for at varetage deres barns tarv, hvis de opfylder barnets materielle, følelsesmæssige og psykosociale behov gennem en adfærd, der opfylder acceptable standarder, og som er nødvendig for at sikre deres omsorg og ansvarsfølelse over for barnet under behørig hensyntagen til barnets personlighed og ønsker. (Artikel 5a i loven om ægteskab og familieforhold).

Forældre skal give deres børn de nødvendige betingelser for en sund opvækst og afbalanceret personlig udvikling og hjælpe dem med at udvikle evnen til at leve og arbejde selvstændigt. De skal forsørge og opdrage deres barn og beskytte barnets liv og sundhed. De har ansvaret for, efter bedste evne, at sikre, at deres barn får skolegang og erhvervsuddannelse i overensstemmelse med barnets evner, lyst og ønsker. Et barn har ret til at have kontakt med begge forældre, og begge forældre har ret til at have kontakt med barnet. (Artikel 102, 103 og 106 i loven om ægteskab og familieforhold).

Forældrenes **retlige ansvar** for deres barn er fastsat i artikel 142 i obligationsloven (*Obligacijski zakonik*). Forældre er ansvarlige for skader, som børn under syv år påfører tredjemand, uanset om de var skyld i den forvoldte skade. Forældre er ansvarlige for skader, som mindreårige børn over syv år påfører tredjemand, medmindre de kan bevise, at de ikke var skyld i den forvoldte skade.

Artikel 107 i loven om ægteskab og familieforhold regulerer spørgsmålet om **repræsentationen** af et barn i barnets forbindelser med omverdenen.

Mindreårige børn repræsenteres af deres forældre. Hvis noget skal forkyndes formelt for eller leveres til et mindreårigt barn, eller det skal informeres om noget, kan hver af forældrene tage imod det. Hvis forældrene ikke bor sammen, gøres dette af den forælder, som barnet bor sammen med. Hvis begge forældre drager omsorg for og opdrager barnet, skal de være enige om barnets faste bopæl og om, hvem af dem der skal modtage alle henvendelser til barnet.

Et barns **formue forvaltes** af barnets forældre og i barnets interesse, indtil barnet bliver myndigt. (Artikel 109 i loven om ægteskab og familieforhold).

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældremyndigheden udøves af både faderen og moderen. (Artikel 4 i loven om ægteskab og familieforhold).

Forældre udøver deres forældremyndighed efter fælles overenskomst i overensstemmelse med barnets tarv. Når forældrene ikke lever sammen og ikke har fælles forældremyndighed over barnet, skal de begge efter fælles overenskomst og i overensstemmelse med barnets tarv træffe afgørelse om spørgsmål, der har væsentlig indflydelse på barnets udvikling. Den forælder, der har forældremyndigheden over barnet, træffer afgørelse om spørgsmål vedrørende barnets daglige liv. Når en af forældrene er forhindret i at udøve sin forældremyndighed, udøves denne af den anden forælder alene. (Artikel 113 i loven om ægteskab og familieforhold).

Hvis den ene af forældrene ikke lever længere eller er ukendt, eller hvis den pågældende har fået frataget sin forældremyndighed eller rets- og handleevne, udøves forældremyndigheden af den anden forælder. (Artikel 115 i loven om ægteskab og familieforhold).

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Andre personer eller en institution kan drage omsorg for barnet. Et socialforvaltningscenter (*Center za socialno delo*) kan fjerne et barn fra dets forældre og anbringe det i en **anden persons** eller **institutions** varetægt, hvis forældrene har forsømt at opdrage eller drage omsorg for deres barn eller, hvis dette er i barnets interesse af andre vigtige årsager. (Artikel 120 i loven om ægteskab og familieforhold).

Et socialforvaltningscenter kan også anbringe et barn i **familiepleje**, hvis det ikke har en familie selv, eller hvis det af forskellige årsager ikke er i stand til at bo sammen med sine forældre, eller hvis barnets fysiske og psykiske udvikling er truet af det miljø, de lever i. (Artikel 157 i loven om ægteskab og familieforhold). Familiepleje er nærmere reguleret ved loven om familiepleje (*Zakon o izvajanju rejniške dejavnosti*).

En **adoptivforælder** kan drage omsorg for et barn. Et barn kan kun bortadopteres, hvis dets forældre er ukendte, hvis dets forældres bopæl har været ukendt i et år, hvis dets forældre for en kompetent myndighed har givet samtykke til at bortgive deres barn til adoption, eller hvis forældrene er afgået ved døden. (Artikel 141 i loven om ægteskab og familieforhold).

Et mindreårigt barn, der ikke har nogen forældre eller, hvis forældre ikke drager omsorg for det, anbringes hos en **værge** af et socialforvaltningscenter.

Værgeren for et mindreårigt barn er ansvarlig for at drage omsorg for barnet som en forælder. (Artikel 201 og 202 i loven om ægteskab og familie)

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Forældre, der ikke bor sammen eller agter at blive separeret, skal nå til enighed om forældremyndigheden over de børn, de har sammen, og gøre dette af hensyn til disse børn. De kan blive enige om at bevare lige forældremyndighed over deres børn, at give forældremyndigheden til den ene af forældrene eller dele børnene mellem sig. Hvis forældrene ikke kan nå til en aftale om forældremyndigheden selv, kan de få bistand til det fra et socialforvaltningscenter. Hvis forældrene heller ikke kan nå til enighed om forældremyndigheden over deres børn med bistand fra et socialforvaltningscenter, kan en domstol på begæring af den ene eller begge forældre acceptere, at forældremyndigheden tilfalder en af forældrene, eller at børnene deles mellem forældrene. Retten kan også af egen drift afgøre, at forældremyndigheden over alle eller nogle af børnene gives til en tredjeperson. Før retten træffer sin afgørelse, skal den indhente en udtalelse fra et socialforvaltningscenter vedrørende barnets tarv. Retten tager også hensyn til barnets synspunkter, hvis barnet selv eller en person, barnet stoler på, og som er blevet valgt af barnet selv, giver udtryk for dem, forudsat at barnet er i stand til at forstå betydningen og konsekvenserne af synspunkterne. (Artikel 105 i loven om ægteskab og familieforhold).

Når en domstol omstøder et ægteskab, træffer den også afgørelse om forældremyndigheden over de eventuelle børn, ægtefællerne har sammen, og om deres kontakt med de respektive forældre. (Artikel 78 i loven om ægteskab og familieforhold).

Når forældrene ikke lever sammen og ikke har fælles forældremyndighed over barnet, skal de efter fælles overenskomst og i overensstemmelse med barnets tarv træffe afgørelse om spørgsmål, der har væsentlig indflydelse på barnets udvikling. Den forælder, der har forældremyndigheden over barnet, træffer afgørelse om spørgsmål vedrørende barnets daglige liv. (Artikel 113 i loven om ægteskab og familieforhold).

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

Forældre, der ikke bor sammen, eller som agter at blive separeret, skal nå til enighed om forældremyndigheden over de børn, de har sammen, og gøre dette af hensyn til disse børn. Hvis forældrene enes om forældremyndigheden over børnene, kan de anmode om, at retten træffer afgørelse herom i en udenretslig procedure. Såfremt retten fastslår, at aftalen ikke er i barnets interesse, afviser den forslaget. Hvis forældrene ikke kan nå til enighed om sagen selv, bistår et socialforvaltningscenter dem hermed. Hvis forældrene heller ikke med bistand fra socialforvaltningscentret kan nå til enighed, træffer domstolen afgørelse på begæring fra den ene eller begge forældre. (Artikel 105 i loven om ægteskab og familieforhold).

Forældre, der ikke bor sammen, eller som agter at blive separeret, skal nå til enighed om underhold af de børn, de har sammen. Hvis de ikke kan nå til enighed om sagen selv, bistår et socialforvaltningscenter dem hermed. Hvis forældrene heller ikke med bistand fra socialforvaltningscentret kan nå til enighed om underhold af de børn, de har sammen, træffer domstolen afgørelse på begæring fra den ene eller begge forældre. (Artikel 105a i loven om ægteskab og familieforhold).

Et barn har ret til at have kontakt med begge forældre, og begge forældre har ret til kontakt med barnet. Denne kontakt skal primært sikre, at barnets interesser tilgodeses. Den forælder, som barnet bor sammen med, og som har forældremyndigheden over barnet, eller en tredjepart, som barnet bor hos, skal afholde sig fra enhver adfærd, der vanskeliggør eller hindrer barnet i at opretholde kontakt med den anden forælder eller deres forældre, og skal bestræbe sig på at tilskynde barnet til at indtage en hensigtsmæssig holdning til kontakten med den anden forælder eller deres forældre. Den forælder, der har kontakt med barnet, skal afholde sig fra enhver adfærd, der hindrer omsorg for og opdragelse af barnet. Hvis forældrene bliver enige om kontakt, kan de foreslå, at retten træffer afgørelse herom i en udenretslig procedure. Såfremt retten fastslår, at aftalen ikke er i barnets interesse, afviser den forslaget. Hvis forældrene ikke kan nå til enighed om kontakt selv med bistand fra socialforvaltningscentret, træffer domstolen afgørelse efter begæring fra den ene eller begge forældre. (Artikel 106a i loven om ægteskab og familieforhold).

Et barn har også ret til kontakt med andre personer, der er slægtninge, og som har tætte personlige bånd til barnet, medmindre dette er i strid med barnets tarv. Disse personer er især barnets bedsteforældre, søskende eller halvsøskende, tidligere plejeforældre, og den ene eller anden af forældrenes tidligere eller nuværende ægtefælle eller partner uden for ægteskab. Aftalen om kontakt træffes af barnets forældre, barnet (hvis det er i stand til at forstå betydningen af aftalen) og de personer, som barnet har et personligt forhold til. Hvis de ikke kan nå til enighed om sagen selv, bistår et socialforvaltningscenter dem med det. I hvilket omfang og på hvilken måde kontakten opretholdes, skal være i barnets interesse. Hvis barnets forældre, barnet og de personer, som barnet har et personligt forhold til, når til enighed om kontakten, kan de anmode retten om at træffe afgørelse herom i en udenretslig procedure. Såfremt retten fastslår, at aftalen ikke er i barnets interesse, afviser den forslaget. Hvis de heller ikke kan nå til enighed med bistand fra socialforvaltningscentret, træffer retten afgørelse om kontakt. (Artikel 106a i loven om ægteskab og familieforhold).

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Hvis forældrene ikke kan nå til enighed selv, kan de få bistand fra et socialforvaltningscenter hermed. Hvis de heller ikke med bistand fra socialforvaltningscentret kan nå til enighed, træffer domstolen afgørelse i sagen.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retten kan afgøre, at en af forældrene skal have forældremyndigheden over alle børnene, eller at børnene skal deles mellem forældrene. Retten kan også af egen drift træffe afgørelse om, at forældremyndigheden over alle eller nogle af børnene gives til en tredjeperson. (Artikel 105 i loven om ægteskab og familieforhold).

Retten træffer også afgørelse om barnets underhold og om kontakt. (Artikel 105a, 106 og 106a i loven om ægteskab og familieforhold)

I afgørelsen om kontakt lader retten sig hovedsageligt lede af barnets tarv. Forslaget til eller begæringen om en afgørelse om kontakt skal ledsages af dokumentation fra et kompetent socialforvaltningscenter, hvoraf det fremgår, at forældrene har forsøgt at nå til enighed om kontakt med centrets bistand. Retten kan fjerne eller begrænse retten til kontakt, for så vidt dette er nødvendigt for at beskytte barnets tarv. Kontakt er ikke i barnets interesse, hvis det medfører psykisk pres på barnet, eller hvis det bringer barnets fysiske eller psykiske udvikling i fare. Retten kan ved dom bestemme, at kontakt skal finde sted under tilsyn af en tredjepart, eller at det ikke bør indebære personlig kontakt (dvs. at det bør finde sted på en anden måde), hvis dette ellers ikke ville være i barnets interesse. (Artikel 106 i loven om ægteskab og familieforhold).

Underholdsbidraget fastsættes under behørig hensyntagen til den bidragsberettigedes behov og den bidragspligtiges materielle midler og indtjeningsmuligheder. Ved beregningen af det skyldige underholdsbidrag til et barn skal retten handle i barnets interesse og fastsætte et niveau, der er tilstrækkeligt til at sikre barnets vellykkede fysiske og psykiske udvikling. (Artikel 129 og 129a i loven om ægteskab og familieforhold)

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Hvis forældrene ikke lever sammen og ikke har fælles forældremyndighed over barnet, skal de ved fælles overenskomst og i overensstemmelse med barnets tarv træffe beslutning om spørgsmål, der har væsentlig indflydelse på barnets udvikling. Hvis de ikke kan nå til enighed om sagen selv, får de bistand her til fra et socialforvaltningscenter. Den forælder, som har forældremyndigheden over barnet, træffer beslutning om spørgsmål vedrørende barnets daglige liv. Hvis forældrene ikke kan nå til enighed om spørgsmål, der har væsentlig indflydelse på barnets udvikling, heller ikke med bistand fra socialforvaltningscentret, træffer retten afgørelse i en udenretslig procedure efter begæring fra den ene eller begge forældre. (Artikel 113 i loven om ægteskab og familieforhold).

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Det betyder, at begge forældre er lige ansvarlige for barnets opdragelse og udvikling, og at begge fortsat skal drage omsorg for barnet.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Retterne i første instans (*okrožna sodišča*) er domstole med **saglig kompetence** i sådanne sager. (Artikel 32 i civilprocesloven (*Zakon o pravdnem postopku*)). Domstolen i den retskreds, hvor sagsøgte har fast bopæl, har generel **stedlig kompetence**. Hvis en domstol i Slovenien har kompetence, fordi sagsøgte har midlertidigt ophold i Slovenien, har domstolen, der dækker det område, hvor sagsøgte har midlertidigt ophold, stedlig kompetence. Hvis sagsøgte ud over sin faste bopæl ligeledes har midlertidigt ophold et andet sted, og det kan antages, at den pågældende på grund af omstændighederne vil bo i landet i en længere periode, har den domstol, der dækker det område, hvor sagsøgte har midlertidigt ophold, også generel stedlig kompetence. (Artikel 47 i civilprocesloven).

Hvis sagsøgeren i en tvist om lovpligtigt underholdsbidrag er den person, der søger om underholdsbidrag, har den domstol kompetence, som dækker det område, hvor sagsøgeren har fast eller midlertidig bopæl, ud over domstolen med generel stedlig kompetence. Hvis en domstol i Slovenien har kompetence i en tvist om lovpligtigt underholdsbidrag med et internationalt element, fordi sagsøger er et barn med fast bopæl i Slovenien, har den ret, der dækker det område, hvor sagsøgte har fast bopæl, stedlig kompetence. Hvis en domstol i Slovenien har kompetence i en tvist om lovpligtigt underholdsbidrag, fordi

sagsøgte har ejendom i Slovenien, af hvilken underholdsbidraget kan betales, har den ret, der dækker det område, hvor ejendommen ligger, stedlig kompetence. (Artikel 50 i civilprocesloven).

Parterne og andre deltagere i sagen skal anlægge sag og indgive appel og andre begæringer på **slovensk eller på et nationalt fællesskabs sprog**, der bruges officielt ved retten. (Artikel 104 i civilprocesloven).

Et **søgsmål** skal omfatte en specifik påstand med angivelse af sagens hovedgenstand og de subsidiaire påstande, de faktiske omstændigheder, hvorpå sagsøgerens påstand støttes, bevismidler, der underbygger disse faktiske påstande, samt de øvrige oplysninger, som ethvert søgsmål skal indeholde (Artikel 180 i civilprocesloven).

Ifølge loven er en begæring et søgsmål, et svar på et søgsmål, adgang til domstolsprøvelse og andre erklæringer, begæringer eller meddelelser, der indgives uden for sagen. Begæringer skal være forståelige og omfatte alt det, der kræves til en retshøring. De skal navnlig omfatte følgende: en henvisning til domstolen, parternes navne og faste eller midlertidige bopæl eller hjemsted, deres advokaters eller stedfortræderes navne, sagens genstand og indholdet af sagsfremstillingen. Ansøgeren skal underskrive begæringen, medmindre dette ikke er muligt på grund af begæringens form. Ved ansøgerens originale underskrift forstås dennes håndskrevne underskrift samt en sikker elektronisk underskrift kontrolleret ved hjælp af et kvalificeret certifikat. Hvis sagsfremstillingen omfatter en begæring, skal den pågældende part i begæringen angive de faktiske omstændigheder, hvorpå begæringen hviler, og hvis det kræves, dokumentation. (Artikel 105 i civilprocesloven).

Der skal betales **retsafgifter**, når der anlægges et søgsmål. Retsafgifter skal betales senest inden den frist, retten har fastsat i pålægget om betaling af retsafgifter. (Artikel 105a i civilprocesloven).

Begæringer skal indgives **skriftligt**. En skriftlig begæring er en begæring, som er blevet håndskrevet eller trykt og underskrevet egenhændigt af ansøgeren (begæring i fysisk form), eller en begæring i elektronisk form, der er undertegnet ved hjælp af en sikker elektronisk underskrift kontrolleret ved hjælp af et kvalificeret certifikat. En skriftlig begæring indsendes pr. post, elektronisk, ved hjælp af kommunikationsteknologi, leveret direkte til en myndighed eller leveret af en person, som er erhvervs mæssigt beskæftiget med indgivelse af begæringer (kommerciel leverandør). Elektroniske begæringer fremsendes elektronisk til informationssystemet. Informationssystemet bekræfter automatisk over for ansøgeren, at begæringen er modtaget. Begæringer kan også indgives i det foreskrevne eller på anden måde udarbejdede format. (Artikel 105b i civilprocesloven).

Begæringer, som skal leveres til modparten, skal fremsendes til retten i så mange **eksemplarer**, som det kræves af retten og modparten, og i et format, der gør det muligt for retten at levere dem. Dette gælder også for bilag. Begæringer og bilag, der fremsendes elektronisk og skal sendes til modparten, sendes i form af et enkelt eksemplar. Retten tager så mange elektroniske kopier eller fotokopier, som modparten kræver. (Artikel 106 i civilprocesloven). Dokumenter vedlagt begæringen kan være **originaldokumenter eller kopier**. (Artikel 107 i civilprocesloven).

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

En ret i første instans træffer afgørelse i en civilretlig procedure, medmindre loven foreskriver, at det skal ske i en udenretslig procedure. Domstole afgør sager, der er omfattet af loven om ægteskab og familieforhold som en prioritet. (Artikel 10a i loven om ægteskab og familieforhold)..

I sager om tvister vedrørende forholdet mellem forældre og børn kan retten, på forslag af en part eller på eget initiativ, træffe foreløbige forholdsregler (midlertidige forbud) om forældremyndighed og børns underhold samt foreløbige forholdsregler om fjernelse eller begrænsning af retten til samvær eller om den metode, hvorved samværet skal finde sted. Foreløbige forholdsregler træffes efter procedurene i loven om fuldbyrdelse og sikring af fordringer (*Zakon o izvršbi in zavarovanju*). (Artikel 411 i civilprocesloven).

12 Kan jeg få retshjælp?

Ja, du kan få retshjælp til dækning af sagsomkostningerne. Retsformanden for retten i første instans træffer afgørelse om bevilling af retshjælp. (Artikel 2 i loven om retshjælp (*Zakon o brezplačni pravni pomoči*)).

Retshjælp kan godkendes til juridisk rådgivning, juridisk bistand og andre juridiske tjenesteydelser, der er fastsat ved lov, til alle former for retlig beskyttelse ved alle de almindelige domstole og specialretter i Slovenien, ved den slovenske forfatningsdomstol (*Ustavno sodišče Republike Slovenije*) og for alle myndigheder, institutioner og personer i Slovenien med kompetence i udenretslig bilæggelse af tvister og til fritagelse for betaling af omkostningerne ved en retslig procedure. (Artikel 7 i loven om retshjælp).

Følgende har ret til retshjælp efter denne retsakt: 1. slovenske statsborgere, 2. udenlandske statsborgere med fast eller midlertidig opholdstilladelse i Slovenien og statsløse personer, der lovligt har bopæl i Slovenien, 3. andre udenlandske statsborgere under forudsætning af gensidighed eller på bestemte betingelser og i tilfælde, som er defineret i internationale traktater, der er bindende for Slovenien, 4. ikkestatslige organisationer og foreninger, der arbejder uden fortjeneste for øje og i almenhedens interesse, og som er registreret i det relevante register, i overensstemmelse med den gældende lovgivning, i tvister, der er knyttet til udøvelsen af virksomhed af almen interesse eller med det formål, for hvilket de blev oprettet, 5. andre personer, for hvilke loven eller en international traktat, som er bindende for Slovenien, foreskriver en ret til retshjælp. (Artikel 10 i loven om retshjælp).

En person, der er berettiget til retshjælp, kan anmode om retshjælp på et hvilket som helst trin i sagen. Ved afgørelsen af begæringer om retshjælp fastslås ansøgerens finansielle status i lighed med andre vilkår som defineret i loven. (Artikel 11 i loven om retshjælp).

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja, appeldomstolen (*višje sodišče*) har kompetence til at træffe afgørelse om appeller af en afgørelse om forældremyndighed truffet af retten i første instans. (Artikel 35 i civilprocesloven). Der kan indgives appel til den domstol, der afsagde dommen i første instans, i et tilstrækkeligt antal eksemplarer til både domstolen og modparten. (Artikel 342 i civilprocesloven).

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Fuldbyrdelsesproceduren er fastsat i loven om fuldbyrdelse og sikring af fordringer. Medmindre andet er fastsat i loven, har de lokale retter i første instans (*okrajno sodišče*) saglig kompetence til at tillade fuldbyrdelse. (Artikel 5 i loven om fuldbyrdelse og sikring af fordringer).

Den stedligt kompetente domstol med henblik på afgørelser om en begæring til fuldbyrdelse af en retsafgørelse om forældremyndighed over et barn og selve fuldbyrdelsen er den ret, der dækker området, hvor den person, som har fået tilkendt forældremyndighed, har fast eller midlertidig bopæl, eller den ret, der dækker området, hvor den person, mod hvem forslaget om fuldbyrdelse er indgivet, har fast eller midlertidig bopæl. Den ret, der dækker området, hvor barnet befinder sig, har også stedlig kompetence med hensyn til direkte fuldbyrdelse. (Artikel 238a i loven om fuldbyrdelse og sikring af fordringer).

Ifølge en tvangsfuldbyrdsafgørelse bestemmes det, at et barn skal udleveres af den person, der er angivet i tvangsfuldbyrdsgrundlaget, den person, hvis vilje udleveringen af barnet afhænger af, eller den person, som barnet er sammen med på det tidspunkt, hvor kendelsen afsiges. I tvangsfuldbyrds kendelsen fastsætter retten, at forpligtelsen til at udlevere barnet også har virkning over for enhver, som barnet er sammen med på det tidspunkt, hvor tvangsfuldbyrds kendelsen gennemføres. (Artikel 238c i loven om fuldbyrdelse og sikring af fordringer).

Under hensyntagen til alle sagens omstændigheder og for at beskytte barnets tarv træffer retten afgørelse om at fuldbyrde afgørelsen om forældremyndigheden over barnet ved at pålægge den person, som tvangsfuldbyrds kendelsen vedrører, en bøde, eller ved at fjerne barnet og levere det til den person, som har fået forældremyndigheden over barnet. (Artikel 238d i loven om fuldbyrdelse og sikring af fordringer).

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

En retsafgørelse om forældremyndighed anerkendes og fuldbyrdes i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003. Retten anvender en udenretslig procedure efter bestemmelserne i loven om forligsprocedurer (*Zakon o nepravdnem postopku*).

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Alle retter i første instans er kompetente til at behandle begæring om, at en afgørelse erklæres for eksigibel.

Den ret, der har erklæret en retsafgørelse for eksigibel, har kompetence til at behandle søgsmål til prøvelse af en retsafgørelse om eksigibilitet.

Retten anvender en udenretslig procedure efter bestemmelserne i loven om forligsprocedurer.

[Liste over lokale retter i første instans](#) (244 Kb)

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Ifølge loven om international privatret (*Zakon o mednarodnem zasebnem pravu in postopku*) vurderes relationer mellem forældre og børn efter lovgivningen i det land, hvor de er statsborgere. Hvis forældrene og børnene er statsborgere i forskellige lande, finder lovgivningen i det land, hvor de alle har fast bopæl, anvendelse. Hvis forældrene og børnene er statsborgere i forskellige lande og ikke har fast bopæl i samme land, finder lovgivningen i det land, hvor barnet er statsborger, anvendelse. (Artikel 42).

Sidste opdatering: 09/08/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Den originale sprogudgave af denne side er blevet ændret for nylig. Den sprogudgave, du kigger på nu, er i øjeblikket ved at blive oversat af vores oversættere.

Følgende sprog er allerede oversat.

Forældremyndighed - Slovakiet

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

Ifølge Slovakiets familielov (lov nr. 36/2005 om familien samt ændringer af visse retsakter) og retspraksis omfatter forældreansvar (dvs. forældres rettigheder og pligter – forældremyndighed) navnlig pasning af barnet, underhold, repræsentation og administration af barnets formue.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Forældrene har fælles forældremyndighed over barnet, uanset om dette er født i eller uden for ægteskabet, eller om forældrene bor sammen eller ikke (er gift, separeret eller skilt).

Retten kan i alvorlige tilfælde fratage (eller begrænse) en forælders forældremyndighed, jf. 38, stk. 4, i familieloven.

En domstol kan anerkende en mindreårigs forældremyndighed, hvis vedkommende er over 16 år, for så vidt angår personlig pasning af et mindreårigt barn, hvis betingelserne i artikel 29 i familieloven er opfyldt.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

Ja. Hvis ingen af forældrene til et mindreårigt barn har retsevne, hvis de har fået frataget forældremyndigheden eller er døde, skal retten besikke en værge, der personligt skal opfostre det mindreårige barn, repræsentere det og administrere dets formue.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Retten skal træffe afgørelse om tildeling og udøvelse af forældremyndighed (også hvis begge forældre fortsat udøver fælles forældremyndighed) eller kan godkende en aftale mellem dem.

I henhold til artikel 36, stk. 1, i familieloven kan forældre til et mindreårigt barn, der bor hver for sig, til enhver tid træffe aftale om en ordning for udøvelsen af forældremyndigheden. Hvis forældrene ikke når frem til en aftale, kan retten bestemme, hvordan forældremyndigheden skal udøves, selv om der ikke er indgivet anmodning herom. Retten skal navnlig afgøre, hvilken af forældrene der skal tildeles forældremyndigheden (*osobná starostlivosť* – personlig opfostring) over et mindreårigt barn. Artikel 24, 25 og 26 finder tilsvarende anvendelse.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

En aftale mellem forældre om forældremyndigheden skal godkendes af retten.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Mægling kan anvendes til udenretslig bilæggelse af tvister i medfør af lov nr. 420/2004 om mægling. Denne lov gælder også for tvister, der er opstået i forhold, som er omfattet af familieloven. Mægling er en udenretslig procedure, hvor parterne med hjælp fra en mægler kan bilægge en tvist, der hidrører fra deres kontraktlige eller andre juridiske forhold. Enhver aftale, der indgås gennem mægling, skal være skriftlig og er bindende for parterne.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retten kan i princippet træffe beslutning om alt undtagen tildeling af eneforældremyndighed (personlig opfostring) til en af forældrene. Kun hvis den ene forælder er frataget forældremyndigheden, kan en enkelt forælder have eneforældremyndighed over barnet. I praksis vil retten dog afgøre, hvilken af forældrene der skal opfostre barnet, hvem der skal repræsentere det og administrere dets formue. Retten afgør også, hvordan den forælder, der ikke har forældremyndighed over barnet, skal bidrage til dets underhold, eller godkender forældrenes aftale om underholdsbidrag.

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Udtrykket "forældreansvar" anvendes ikke som sådan i slovakisk familieret. I slovakisk familieret anerkendes udtrykket "forældrenes rettigheder og pligter", der altid deles af begge forældre (så der kan aldrig være tale om "eneforældremyndighed", medmindre den anden forælder er død, ikke har retsevne eller har fået frataget forældremyndigheden). Det er nødvendigt at sondre mellem disse tilfælde og at overdrage et barn til "opfostring" hos en person. Hvis et barn opfostres af en af forældrene, kan denne forælder træffe afgørelse om alle rutinemæssige spørgsmål vedrørende barnets hverdag uden den anden forælders samtykke, men alle vigtige spørgsmål i forbindelse med udøvelsen af forældremyndigheden (administration af barnets formue, flytning af barnet til udlandet, samtykke til medicinsk behandling, forberedelse af fremtidig beskæftigelse osv.) kræver samtykke fra den anden forælder. Hvis forældrene ikke kan nå til enighed, træffer retten afgørelse efter anmodning fra en af forældrene.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Retten kan bestemme, at forældrene skal deles om opfostringen af barnet (dvs. have fælles forældremyndighed), hvis de begge er egnede til at opfostre barnet og er interesserede heri, og hvis denne ordning er i barnets tarv og bedst opfylder dets behov. Hvis mindst en af forældrene ønsker fælles opfostring af barnet, er retten forpligtet til at undersøge, om fælles opfostring er i barnets tarv.

Se alle tidligere svar og navnlige svar på spørgsmål 8.

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

Distriktsdomstolen i det distrikt, hvor et mindreårigt barn er bosat, er den kompetente domstol med hensyn til behandling af sager om forældremyndighed. Der er i den sammenhæng ikke behov for særlige formaliteter eller dokumenter, da retten kan indlede sådanne sager af egen drift. Indsendelse af dokumenter afhænger af anmodningens indhold. Normalt skal barnets fødselsattest vedlægges.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Der følges en forenklet og mindre formel procedure. Der er mulighed for en kendelse, som afsiges efter en hasteprocedure.

12 Kan jeg få retshjælp?

Alle sager vedrørende forældremyndighed er fritaget for retsafgifter. Retshjælpssystemet i Slovakiet er i øjeblikket begrænset til fritagelse for betaling af retsafgifter og gratis repræsentation. Meget få mennesker vælger at lade sig repræsentere af en advokat, da sager om forældremyndighed hører under den frivillige retspleje. Hvis en person opfylder de retlige betingelser for personlig fritagelse for retsafgifter, kan retten efter eget skøn stille gratis repræsentation, herunder til en advokat, til rådighed, hvis den finder, at repræsentation er nødvendig for at beskytte den pågældendes interesser.

Retten henviser alle parter, som anmoder om en advokat og opfylder betingelserne for fritagelse for retsafgifter, til retshjælpscentret. Retten orienterer parterne om denne mulighed. Retten kan fritage en part helt eller delvist for retsafgifter, hvis dette er berettiget som følge af den pågældendes forhold, og hvis dette ikke ville være en vilkårlig eller åbenlyst forgæves handling eller hindring af rettens gang. Medmindre retten bestemmer andet, gælder fritagelsen for hele sagen og har tilbagevirkende kraft. Dog sker der ikke refusion af afgifter, som er betalt før en afgørelse.

Retshjælpscentret yder rets- og sikkerhedshjælp til fysiske personer, som på grund af deres økonomiske forhold ikke har adgang til juridisk bistand til at udøve og beskytte deres rettigheder. Retshjælpens omfang er reguleret ved lov nr. 327/2005 om retshjælp til økonomisk trængende personer.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

Ja, det er muligt at appellere en afgørelse om forældremyndighed.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet. Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

En anmodning om fuldbyrdelse af en afgørelse indgives ved barnets almindelige ret. Fremgangsmåden ved fuldbyrdelse af retsafgørelser er reguleret ved lov nr. 99/1963 – den civile retsplejelov.

Lovens bestemmelser om fuldbyrdelse (retshåndhævelse) finder anvendelse, men dog ikke på fuldbyrdelse af afgørelser om pasning (hvis et barn skal tilbagegives til den forælder, der har ret til at opfostre det i henhold til afgørelsen). I sådanne tilfælde er de formelle krav strengere (økonomiske sanktioner og eventuel inddragelse af politiet eller andre kompetente retshåndhævende myndigheder).

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

Afgørelser om forældremyndighed afsagt af domstole i en anden medlemsstat anerkendes og fuldbyrdes i Den Slovakiske Republik uden særlige procedurer i overensstemmelse med Rådets forordning (EF) nr. 2201/2003 af 27. november 2003 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar (artikel 21, stk. 1), dvs. uden at der er behov for at få den erklæret eksigibel.

En part kan anmode om at få erklæret en afgørelse om forældreansvar fra en anden medlemsstat eksigibel, og her finder proceduren i kapitel III, afdeling 2, i denne forordning, anvendelse.

Anmodninger indgives til distriktsdomstolen i det distrikt, hvor barnet bor eller, hvis barnet ikke har en bopæl, til retten i det distrikt, hvor barnet opholder sig. Hvis der ikke findes en sådan domstol, er den kompetente domstol distriktsdomstol I i Bratislava.

Anmodningen om anerkendelse af en afgørelse, eller om en erklæring om, at en retsafgørelse er eksigibel, skal ledsages af en kopi af afgørelsen om forældremyndighed, der opfylder kravene til ægthed, og af et dokument til bekræftelse af afgørelsen, som udstedes på den berørte persons anmodning af den relevante oprindelsesdomstol, dvs. den domstol, der har truffet afgørelsen om forældremyndighed.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Appeller skal altid indgives til den distriktsdomstol, der har truffet den oprindelige afgørelse, men afgøres af den regionale domstol. Appeller af anerkendelse af afgørelser om forældremyndighed behandles og afgøres i overensstemmelse med den civile retsplejelov.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

De slovakiske domstole afgør kun sager om forældremyndighed, hvis barnet har sit sædvanlige opholdssted i Den Slovakiske Republik. Hvis barnet ikke er bosiddende i Slovakiet, men har sit sædvanlige opholdssted her, eller hvis forældrene ikke bor i Slovakiet eller er borgere i forskellige lande, finder bestemmelserne i slovakisk lovgivning anvendelse i overensstemmelse med Haagerkonventionen om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og foranstaltninger til beskyttelse af børn (ref. nr. 344/2002) (konventionens kapitel III).

Lov nr. 97/1963 om international privatret og procesret bestemmer, at forholdet mellem forældre og børn, herunder påbegyndelse eller ophør af forældremyndighed, er underlagt loven i det land, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. I særlige tilfælde kan retten tage hensyn til loven i et andet land, hvis der er en afgørende forbindelse til den aktuelle sag, og hvis det er nødvendigt for at beskytte barnet eller dets formue. Forældremyndighed, der er opstået i det land, hvor barnet oprindeligt havde sin bopæl, gælder stadig, hvis barnets sædvanlige opholdssted ændres. Hvis en af forældrenes forældremyndighed ikke er anerkendt i henhold til slovakisk lovgivning, opstår denne forældremyndighed fra det tidspunkt, hvor barnet får sædvanligt opholdssted i Den Slovakiske Republik. Udøvelsen af forældremyndigheden er underlagt loven i det land, hvor barnet har sit sædvanlige opholdssted. Bestemmelserne i loven om international privatret og procesret finder kun anvendelse, hvis der ikke findes en international aftale, eller hvis en eksisterende international aftale ikke indeholder regler for fastsættelse af den gældende lovgivning.

Ud over Haagerkonventionen fra 1996 er Slovakiet bundet af en række bilaterale aftaler, der indeholder bestemmelser om gældende lov, og disse bestemmelser har forrang for bestemmelserne i lov om international privatret og procesret i sager om forældremyndighed. De pågældende aftaler er: Bulgarien: Aftale mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslaviet og Folkerepublikken Bulgarien om retshjælp i og regulering af civil-, familie- og strafferetlige sager (Sofia, den 25. november 1976 dekret nr. 3/1978)

Kroatien, Slovenien: Aftale mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslaviet og Den Socialistiske Føderative Republik Jugoslavien om regulering af civil-, familie- og strafferetlige sager (Beograd, den 20. januar 1964, dekret nr. 307/1964)

Ungarn: Aftale mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslaviet og Folkerepublikken Ungarn om retshjælp i og regulering af civil-, familie- og strafferetlige sager (Bratislava, den 28. marts 1989, dekret nr. 63/1990)

Polen: Aftale mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslaviet og Folkerepublikken Polen om retshjælp i og regulering af civil-, familie-, arbejds- og strafferetlige sager (Warszawa, den 21. december 1987, dekret nr. 42/1989)

Rumænien: Aftale mellem Den Socialistiske Republik Tjekkoslovakiet og Folkerepublikken Rumænien om retshjælp i og regulering af civil-, familie- og strafferetlige sager (Prag, den 25. oktober 1958, dekret nr. 31/1959)

Sidste opdatering: 14/01/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJN-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.

Forældremyndighed - Sverige

1 Hvad indebærer begrebet "forældremyndighed" i praksis? Hvilke rettigheder og pligter har indehaveren af forældremyndigheden?

"Forældreansvar" omfatter bl.a. rettigheder og forpligtelser i forbindelse med omsorgen for barnets person og ejendom, f.eks. spørgsmål som angår forældremyndigheden over barnet, barnets bopæl, samværet med barnet samt værgemål.

Ved forældremyndighed forstås det juridiske ansvar for barnets person. Indehaveren af forældremyndigheden har ret og pligt til at afgøre spørgsmål om barnets personlige forhold, for eksempel hvor barnet skal bo, og hvilken skole barnet skal gå i. Indehaveren af forældremyndigheden har ansvaret for at sikre, at barnets behov for omsorg, sikkerhed og god opvækst tilgodeses. Indehaverne af forældremyndigheden over barnet har også ansvaret for det tilsyn med barnet, som er nødvendige under hensyntagen til dets alder, udvikling og andre faktorer, og skal overvåge, at barnet modtager tilfredsstillende forsørgelse og uddannelse. I takt med barnets stigende alder og udvikling skal indehaveren af forældremyndigheden tage øget hensyn til barnets synspunkter og ønsker.

2 Hvem har normalt forældremyndigheden over et barn?

Almindeligvis er det barnets forældre eller en af dem, der er indehavere af forældremyndigheden. Hvis barnets forældre er gift med hinanden ved barnets fødsel, har forældrene automatisk fælles forældremyndighed over barnet. Gifter forældrene sig først senere, får de gennem ægteskabet automatisk fælles forældremyndighed. Hvis et barns forældre ikke er gift med hinanden, når barnet bliver født, har moderen forældremyndigheden over barnet. Forældrene kan dog på enkel måde – gennem en registrering – få fælles forældremyndighed. Faderen kan også anlægge sag ved domstolene for at få fælles forældremyndighed eller forældremyndigheden over barnet alene.

3 Kan der udpeges en anden person i stedet for forældrene, hvis disse ikke kan eller ikke ønsker at udøve forældremyndigheden over deres børn?

I nogle tilfælde kan forældremyndigheden over et barn overføres fra et barns forældre eller en af dem til en særligt tilfornodret forældremyndighedsindehaver. En sådan overførsel kan blive aktuel, hvis en forælder gør sig skyldig i misbrug eller forsømmelighed eller andre mangler i omsorgen for et barn på en måde, som medfører en vedvarende risiko for barnets sundhed eller udvikling. En overførsel kan også blive aktuel, hvis en af eller begge forældrene er varigt forhindrede i at udøve forældremyndigheden over barnet.

4 Hvordan reguleres spørgsmålet om forældremyndigheden, hvis forældrene bliver skilt, eller deres forhold opløses?

Hvis forældrene bliver skilt, fortsætter den fælles forældremyndighed, uden at retten behøver at træffe nogen afgørelse om det i forbindelse med skilsmisken. Hvis nogen af forældrene ønsker en ændring i forældremyndigheden, skal de anmode om, at den fælles forældremyndighed ophæves.

Hvis nogen af forældrene ønsker en ændring i forældremyndigheden, kan spørgsmålet om forældremyndighed afgøres ved domstolene. Er forældrene enige om en ændring, kan de regulere spørgsmålet i en aftale uden domstolenes medvirken. For at være gyldig skal denne aftale godkendes af det sociale udvalg [socialnämnden]. Det samme gælder spørgsmålet om, hos hvilken af forældrene barnet skal bo, og hvordan samværet med den anden forælder skal udformes.

5 Hvilke formaliteter skal overholdes, for at en aftale mellem forældrene om forældremyndighed bliver juridisk bindende?

En sådan aftale skal være skriftlig og skal være underskrevet af begge forældre. Desuden skal den godkendes af det sociale udvalg i den kommune, hvor barnet er tilmeldt folkeregisteret.

6 Hvilke alternative konfliktløsningsmuligheder findes der, hvis forældrene ikke kan nå til enighed om en aftale om forældremyndigheden?

Kommunen har gennem det sociale udvalg en forpligtelse til at tilbyde forældrene sagkyndig vejledning med henblik på at nå til enighed om spørgsmål vedrørende forældremyndighed, barnets bopæl og samvær (samarbejdssamtaler). Samarbejdssamtaler er frivillige, og de forudsætter således, at begge forældre i fællesskab anmoder om samtaler. Hvis forældrene kan nå til enighed om spørgsmålene om forældremyndighed, bopæl og samvær, kan de indgå en aftale, som efter det sociale udvalgs godkendelse får samme virkning som en dom i retten.

Hvis forældrene henvender sig til retten, kan denne henvise dem til det sociale udvalg med henblik på en samarbejdsaftale, hvis sådanne samtaler ikke tidligere har været gennemført, og retten vurderer, at forudsætningerne for mindelige løsninger er til stede. Hvis forældrene har gennemført samarbejdssamtaler, men ikke er nået til enighed, kan retten udpege en person til at mægle mellem forældrene. Retten har en generel forpligtelse til at arbejde for mindelige løsninger i sager om forældremyndighed, bopæl og samvær.

7 Hvilke spørgsmål vedrørende barnet kan dommeren afgøre, hvis forældrene går til domstolene?

Retten kan træffe afgørelse om

forældremyndighed (eneforældremyndighed eller fælles forældremyndighed),

barnets bopæl (hvem af forældrene, barnet skal bo hos, eller om barnet skal bo skiftevis hos forældrene), og

samvær (barnets ret til samvær med den forælder, som barnet ikke bor hos).

8 Hvis den ene af forældrene får tilkendt forældremyndigheden alene, betyder det så, at vedkommende kan træffe beslutninger om alle forhold omkring barnet uden først at rådføre sig med den anden part?

Den forælder, der har forældremyndigheden over barnet, har ret til alene at træffe afgørelse om barnets personlige forhold. Indehaveren af forældremyndigheden behøver ikke at rådføre sig med den anden forælder eller have dennes godkendelse i disse spørgsmål. Barnet har dog ret til samvær den anden forælder, og indehaveren af forældremyndigheden har en forpligtelse til at tilgode denne ret. Indehaveren af forældremyndigheden har også pligt til at give den anden forælder oplysninger, der kan lette samværet med barnet.

9 Hvad betyder det i praksis, hvis domstolen tillægger forældrene fælles forældremyndighed over et barn?

Fælles forældremyndighed betyder, at begge forældre sammen skal træffe beslutning om barnets personlige forhold. Udgangspunktet er, at forældrene skal blive enige om alle spørgsmål vedrørende barnet. Uenighed om spørgsmål om samvær og barnets bopæl kan dog afgøres af retten (se ovenfor).

10 Til hvilken domstol eller anden myndighed skal jeg indgive anmodning om forældremyndighed? Hvilke formaliteter skal overholdes, og hvilke dokumenter skal jeg vedlægge min anmodning?

En forælder kan anlægge sag om forældremyndighed, bopæl eller samvær ved den tingsret, hvor barnet har sit opholdssted. Hvis der ikke er nogen kompetent tingsret, er Stockholm tingsret kompetent. Spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær kan også behandles under en skilsmissegang. En stævning skal være skriftlig og være underskrevet af sagsøgeren eller dennes repræsentant. Stævningen skal indeholde oplysninger om parterne, en bestemt påstand, dvs. hvad man ønsker, at retten skal fastslå, baggrunden for sagen, en angivelse af de beviser, der påberåbes, og hvad der skal dokumenteres ved hvert enkelt bevis, samt en angivelse af de omstændigheder, som bevirker, at retten har kompetence. De skriftlige beviser, der påberåbes, bør indgives sammen med stævningen.

11 Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde? Findes der en hasteprocedure?

Spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær er indispositive.

Generelt gælder det, at spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær skal behandles hurtigt. Retten kan træffe en midlertidig afgørelse om forældremyndighed, bopæl og samvær. En midlertidig afgørelse kan f.eks. vedrøre spørgsmålet om, hvor barnet skal bo, medens sagen verserer, og den gælder, indtil spørgsmålet er afgjort gennem en kendelse, der er blevet retskraftig.

Selv om der ikke findes nogen selvstændig formel ordning for særlig hurtig behandling af spørgsmål om forældremyndighed, bopæl og samvær, foretages i hvert enkelt tilfælde en vurdering af, hvor meget sagen haster.

12 Kan jeg få retshjælp?

I sager om forældremyndighed, bopæl og samvær er hovedreglen, at hver part bærer sine egne omkostninger.

Retshjælp kan bevilges, hvis betingelserne herfor er opfyldt.

13 Kan en afgørelse om forældremyndighed appelleres?

En dom eller kendelse om forældremyndighed, bopæl eller samværsret kan appelleres til hovretten. For at hovretten kan antage appellen til realitetsbehandling, kræves dog først, at der gives apPELLtilladelse.

En dom eller kendelse afsagt af hovretten kan appelleres til Högsta domstolen. For at Högsta domstolen kan antage appellen til realitetsbehandling, kræves apPELLtilladelse.

14 I visse tilfælde kan det være nødvendigt at gå til en domstol eller en anden myndighed for at få en retsafgørelse om forældremyndighed fuldbyrdet.

Hvilken procedure anvendes i disse tilfælde?

Det er muligt at fuldbyrde domme, afgørelser eller aftaler om forældremyndighed, bopæl eller samvær. Fuldblyrdelse begæres hos tingsretten på det sted, hvor barnet har sit opholdssted. Hvis ingen anden domstol er kompetent, behandles spørgsmålet om fuldbyrdelse i Stockholms tingsret.

Tingsretten kan træffe bestemmelse om forskellige foranstaltninger. I første omgang forsøger man sædvanligvis at få barnet udleveret ad frivillighedens vej. Hvis det ikke kan lade sig gøre, kan retten i sidste ende pålægge tvangsbøder eller træffe bestemmelse om afhentning. En tvangsbøde betyder, at den, der har barnet i sin varetægt, trues med at skulle betale et betydeligt pengebeløb, hvis han eller hun ikke afleverer barnet. Afhentning er en meget usædvanlig foranstaltning, der kun besluttet, hvis det ikke er muligt at løse problemet på anden måde og for at undgå alvorlig skade på barnet. Det indebærer, at politiet afhenter barnet og overlader det til forældremyndighedsindehaveren.

15 Hvad skal jeg gøre for at få en afgørelse om forældremyndighed, der er truffet af en domstol i en anden medlemsstat, anerkendt og fuldbyrdet i denne medlemsstat?

I visse tilfælde Bruxelles II-forordningen. Anmodningen om fuldbyrdelsespåtegning- indgives i Sverige til Svea hovret.

I andre tilfælde gælder for lande, der har tiltrådt Europarådets konvention af 1980 og Haag-konventionen af 1996, disse konventioner. Anmodning om fuldbyrdelse i henhold til Europarådets konvention af 1980 indgives til tingsretten på det sted, hvor barnet har opholdssted. Anmodninger om fuldbyrdelse i henhold til Haag-konventionen af 1996 indgives til Svea hovret.

16 Til hvilken domstol i denne medlemsstat skal jeg henvende mig for at gøre indsigelse mod en afgørelse om forældremyndighed, som er truffet af en domstol i en anden medlemsstat? Hvad er fremgangsmåden i disse tilfælde?

Bestemmelser om dette findes i Bruxelles II-forordningen.

I øvrigt kan en indsigelse om, at en afgørelse ikke er gyldig eller ikke kan fuldbyrdes, fremsættes i de tilfælde, hvor spørgsmålet aktualiseres.

17 Hvilken lovgivning finder anvendelse i en sag om forældremyndighed, hvor barnet eller parterne ikke bor i denne medlemsstat eller er af forskellig nationalitet?

Hovedreglen er, at det er loven i det land, hvor barnet har opholdssted, der finder anvendelse.

Sidste opdatering: 23/07/2019

De nationale sprogudgaver af denne side vedligeholdes af EJM-kontaktpunkterne. Oversættelserne er lavet af Europa-Kommissionen. Eventuelle ændringer af originalen, som de kompetente nationale myndigheder har lavet, er muligvis ikke gengivet i oversættelserne. Hverken ERN eller Kommissionen påtager sig noget ansvar for oplysninger og data, der er indeholdt i eller henvises til i dette dokument. Med hensyn til de ophavsretlige regler i den medlemsstat, der er ansvarlig for nærværende side, henvises der til den juridiske meddelelse.